

Yangından Sonra

Aziz Gökdemir

AZİZ GÖKDEMİR

YANGINDAN SONRA

öykü
veyahut ısrar ederseniz:
roman

Bu PDF dosyasında 2019 yılında Can Yayınları tarafından yayımlanan
Yangından Sonra adlı zincir öykü / romanın internet "baskısı"
okurlara sunulmaktadır.

İlk baskıda gözden kaçan bazı yanlışlar düzeltilmiş,
yeni fotoğraflar eklenmiş, kapak yenilenmiş,
metinde herhangi bir eksiltme yapılmamıştır.
Can baskısındaki künye ve yayın süreciyle ilgili
diğer bilgiler sayfanın sonuna konmuştur.

Keyifli okumalar.

© Aziz Gökdemir, 2024

İÇİNDEKİLER

Çekirdek Ailemizin Son On Beş Yılı.....	4
Civan.....	5
İçimdeki Den(s)iz.....	10
Orada Bir Oğul Var Uzakta.....	16
Biz Kardeşlik.....	39
Dünyada Ben.....	46
Bu Hayat.....	54
Seksen Saniye.....	66
Siyah Bir At.....	75
Ben, Selin.....	82
The End.....	87
Not.....	119
Yazar Hakkında.....	123
Yayın Süreci Hakkında.....	124

Çekirdek Ailemizin Son On Beş Yılı

		Babam	Annem	Ferhan	Neslihan	Civan	Ben, Selin
<i>Orada Bir Oğul Var Uzakta</i>	2006	53	46	24	21	17	6
	2007	54	47	25	22	18	7
<i>Biz Kardeşlik</i>	2008	55	48	26	23	19	8
<i>Dünyada Ben</i>	2009	56	49	27	24	20	9
<i>The End</i>	2010	57	50	28	25	21	10
	2011	58	51	29	26	22	11
<i>Bu Hayat</i>	2012	59	52	30	27	23	12
<i>Civan</i>	2013	60	53	31	28	24	13
	2014	61	54	32	29	—	14
<i>Seksen Saniye</i>	2015	62	55	33	30	—	15
<i>Siyah Bir At</i>	2016	63	56	34	—	—	16
	2017	—	57	35	—	—	17
	2018	—	58	36	—	—	18
<i>İçimdeki Den(s)iz</i>	2019	—	59	37	—	—	19
<i>Ben, Selin</i>	2020	—	60	38	—	—	20

CİVAN

Fotoğraf: Aziz Gökdemir

Bu oda benim odam değil. Üstelik, hastane odası gibi de değil.

Bir dakika, hastanede ne işim olabilir, nereden aklıma geldi?

Hatırlamaya çalışıyorum; beynim birkaç saniye sonra pes ediveriyor, her taraf kararıyor.

Kaç dakika şuursuz yattığımı kestiremiyorum. Tekrar gözlerimi açtığımda dilimle ağzımın içini yoklayıp kuruluk derecesini ölçmeye çalışıyorum. Garip, hiç susamamışım. Hasta olan insan uyanınca hemen su istemez mi?

Yine aynı sorular: Ne kadardır buradayım? Burası neresi?

Hay Allah, beynimi zorlayınca sigortayı attırdım yine. King Kong'un elini yumruk yapmasıyla tombul parmakları arasında kayboluyorum, kim bilir kaçınıcı kez.

Görüntüler gece treninin hızla akan ışıklı pencereleri gibi, kopuk kopuk, bulanık, apar topar geçip gidiyorlar.

Sırtüstüyüm, zor nefes alıyorum, çevremde en az on kişi. Birisi kalabalığı zapt ederken bir diğeri elime yapışmış, bir şeyler söylüyor. Bir üçüncüsü ıslak mendille alınımı siliyor, mendilin kanlandığını görüyorum hayal meyal. Hemen öncesi, hemen sonrası yok.

İkinci karede, karga tulumba taşınıyorum. Yüzümde güneş, yüzümde gülümseme (galiba). Koşarak bir köprüden geçiyoruz; çoğunluk ters yöne yürüyor.

Üç: Kafamı kapının camına tosluyorum. “Arkadaşlar,” diyor birisi, “polisin Gezi’de öldüremediği adamı burada halletmeyelim. Biraz dikkat, biraz ciddiyet.” Kıkırdıyor bir ikincisi. Şakalaşabiliyorlar, demek ki durum çok ciddi değil. Ölmeyeceğim. Ben de gülüyorum (galiba).

Dört: Papyonlu bir kadın, bir erkek, başımda, bana bakmadan konuşuyorlar. “Lobideki hayhuyda kaynar bu.” “437 boş, küvet tıklı ya.” “Tamam, oraya yerleştir, ben doktoru göndertiyorum.” “Ambulans çağırsak...” “Şu sol kolu kırık kız için iki saat önce çağırdım, hâlâ yok. Doktor baksın, öyle derse bizim servis arabasıyla ikisini de götürürüz.”

Beş: Birisinin sırtındayım. Başımı yan çevirip ensesine yaslıyorum. Briyantın kokusu. İp kopuyor. Çok derinlerden gelen bir çın sesi. Asansör herhalde, kilise çanı olacak değil ya.

Halının kokusu geliyor bu kez burnuma. Yanağım halıya yapışmış, zor ayrılıyor başımı tavana doğru çevirirken. Tavan uzak, çok uzak. Solumda duvar, odanın kapısı, elimi uzatabilsem dokunacağım. Ama elimi kolumu oynatamıyorum. Belki de kırıktır diye korktuğumdan. Sağ tarafımda da yar gibi yatak yükseliyor. Üzerine yatıracaklarına yanına koymuşlar beni. Çarşafı şunu bunu kana bularım diye olacak.

Oda yavaş çekim netleşirken sesler duymaya başlıyorum. Kanyon duvarının hemen ötesinde, belki de yatağın ayakucundalar, ama kafamı kaldırmaya çalışmak gibi bir akılsızlığa girişmeyeceğim.

“Sen dolandıkça benim başım dönüyor,” diyor bir kadın sesi.

“Çoraplarımı arıyorum deminden beri dedim ya.” Bu da bir erkek.

“Yatağın üstündekiler değil mi?”

“Onlar siyah; füme lazım.”

“Onu da koymuştum, yatağın öbür tarafına bir bak, belki battaniyeyi silkince düşmüştür... İlla yatağını kendisi yapacak.” Havaya söylenmiş bir cümle bu sonuncusu. Cevap yerine pat pat bana doğru yaklaşan ayak sesleri. Somurtan cinsten adımlar, böylesi bir yerlerden bana tanıdık. Ama ne kadar zorlasam hiçbir ayrıntı gelmiyor aklıma. Birilerinin oğlu, öğrencisi, erkek arkadaşı olmalıyım ben, ama kimlerin?

“Aa!” diyor çıplak ayakların sahibi. “Gözünü açmış bu; bize geldi demektir.” O da ne demekse.

Gri pantolon. Beyaz gömlek, yakası, kol düğmeleri iliklenmemiş. Saçlar biraz dağınık, bembeyaz. Gülümseyerek bana doğru eğiliyor. “Evlad, nasılsın? Kafan ağrıyor mu çok? Seni getirenler aralarında konuşurken duyduk, gaz bombasının kapsülünü tam alınının ortasına yemişsin.”

“Hiçbir şey hatırlamıyorum,” diyorum. “Ama şimdi ağrım filan pek yok.”

“Adını hatırlıyor musun peki?”

Zor soru. Gözlerimi yumuyorum; nerelerdesin adım? Çık kafamdaki kuyudan, göster kendini. Ve geliyor aniden aklıma, dua etmişim de kabul olmuş gibi. “Civan,” diyorum. “Adım Civan!” Sevinçten neredeyse ağlayacağım. Ötesi hâlâ kapkara bir uzay, ama adımları hatırladım ya, gerisi gelir elbet.

Çorapsız adam benim kadar sevinçli görünmüyor. “Aşağıda girerken bir an kendine gelip kocaman yazıyı görmüş olmayasın?” diyor ağır ağır.

“Ne yazısı?”

Uzanıp sehpadan bir not defteri alıyor, yüzüme doğru yaklaştırıyor. Anteti okuyorum. Hımh.

“Civan Oteli’ndeyim, öyle mi? Ne tesadüf...”

“Biraz öyle. Neyse, adın Civan diyelim. Benimki Tavit.” Göremediğim sese doğru başını çeviriyor. “Bu da eşim, Sırpuhi.”

Gözleri kocasına şaşılacak kadar benzeyen bir kadın yüzü beliriveriyor yatağın tepesinde. Mavi röfleler var beyaz saçında; tıpkı büyük nineminki gibi. Karbon kâğıdı, savaş kuşağının saç boyası. “Ne kadar da genç, yavrum,” diyor kadın, sonra da birden kocasına, “hadi siyah miyah giyiver şunları, geç kalacağız.”

Davetsiz misafir olduğuma ayıyorum aniden. “Bu oda boş demişlerdi, kusura bakmayın,” diyorum. “Sizi rahatsız ettim. Beni yanlışlıkla buraya getirmiş olacaklar.”

Gülümseme sırası bu kez mavi saçlı kadında. “Yanlışlık yok, çocuğum. Bu oda boş, ama biz hep buradayız.”

“Yan yana yattığımız yer,” diyor Tavit Bey. Yatağın köşesine yanaştırdığı minik bir pufun üzerine oturmuş, çoraplarını giymekle meşgul.

“Bir tarihte yani.”

“Ne zaman toparladılar mezarlarımızı *anuşig*?”

“Bin dokuz yüz otuz dokuz. Buncağız daha dünyada yoktu, ne bilsin bunları.”

“Öğrenir; bundan sonra vakti bol nasıl olsa.” Sıra ayakkabılarda şimdi; başını sallıyor bağcıklarını bağlarken.

Kafamdaki yüzlerce soruyu sormak için ağzımı tam açıyorum ki kapı aralanıyor. İki kişi: Biri lobide benim başımda müdür ya da konsiyerjle konuşan kız, öbürü uzun saçını topuz yapmış beyaz gömlekli bir hanım, belli ki doktor. Üçümüz de yeni gelenlere bakıyoruz. Kimse bir şey söylemiyor. Doktorun ağzı ince, düz bir çizgi; elleri cebinde, başını öne doğru eğip bana bakıyor önce, çömeli birkaç saniye nabzımı dinledikten sonra da aniden kalkıp gidiyor. Otel görevlisi kızın eli ağzında şimdi, ayaklarından yere çakılı gibi. Sonunda o da çıkıyor odadan, kapıyı kapatmayı unuttuğundan doktorun ardından koştuğunu duyabiliyorum.

Bütün bunlar topu topu on-yirmi saniye içinde olduğundan ben de bu halimle çabucak reaksiyon gösteremiyorum.

Neden sonra odadakilere dönüp, “Hadi beni kendi halime bırakmalarını anladım da,” diyorum, “sizi görmedi mi bunlar? Yol geçen hanı mı burası?”

“Ben hazırım,” diyor Tavit Bey, beni duymamış gibi. Bakıyorum düğmeler ilikli, ceket de giyilip saça başa çekidüzen verilmiş.

“Dur,” diyor, adını söylemeyi beceremeyeceğim kadın, “çıkartırız şimdi.”

Yatağın çevresinden dolaşır yanıma çömeliyor. Tayyörün eteğinin ince kumaşı çıplak göğsümü okşuyor bir an; üzerimde ne gömlek ne de fanila olduğunu ilk kez o an fark ediyorum. Ellerim de böğrümde kavuşmuş, ne zaman yaptım hatırlamıyorum. Sır... Sırpuhi Hanım iki elimi birden kavırıyor. Sanki parktayım tekrar. Tutunacak bir şey bulunca artık titremiyor eli. Ben de bir anda gevşediğimi hissediyorum; büyük bir kavganın sonunda gelen bir barışmışlık duygusu, bir acayip sükûnet kanat geriyor üzerime. Kocasına bakıyor şimdi, ama onun gözü pencerede, tavanda, halıda, benden başka her yerde.

“Civan,” diyor mavi saçlı kadın, “Civan. Sana söylememiz gereken bir şey var.”

İÇİMDEKİ DEN(S)İZ

Fotoğraf: Aziz Gökdemir

“Geçmiş içimde ikinci bir kalp gibi atıyor.”

John Banville, *Deniz*

1. 08:00-23:00

Yolun sonuna geldiğini söylüyordu Jack London’ın düzenbazı Subienkow, daha ilk cümlede. O öyküyü alıp yanı başıma oturmasını, ilk satırından itibaren yüksek sesle okumasını istemeliyim Selin’den. Arkadaşlarından bana vakit ayırabilirse tabii. Her şeyi hatırlıyorum; hiçbir şeyi hatırlamıyorum. Ayrıntıları yani. O cümleleri, av olan avcının bitkin sesini yeniden duymak, kaçınılmaz son değişebilir diye heyecanla, bir umut dinlemek istiyorum.

Sonun yaklaştığını bilmek güzel bir duygu. Kasvete bürüneceğime bu sevince sarılmayım. Kadeh kaldırmayım kutlamak için, ama artık kollarımda derman kalmadı neredeyse. Bu hastalık insanın posasını çıkarıyor.

Oturduğu yerde uyuklayan, ikide bir, “Ay, iim geçmiş,” diye mırıldanan *yaşlı* bir kadına dönüşmekten korkardım gençken. Sonrasında silleleri bir bir yedikçe (silahşorun kabzasına habire çentik atışını izler gibi dışarıdan bakıyordum hayatıma) bari başıma o gelmesin diyordum. Ama kismet değilmiş.

Kullandığım dil de zaten... “Kismet” ne demek şimdi. Elimden değdiği her şeyi yonlendirebileceğimi duşunerek yarım asır devirdim, boye yok “Kismetse” yok “Cenabı Allah” diyen tulbentli cahil nine sınıfına dahil olmayacağım diye bütün bir nesli aşağılayarak içimden yeminler ettim, ama işte sonra hayat, kafasınaoye eserse, insanı başka türlü terbiye etmeye başlıyor. Hangi ocuğumun kaybıyla dilimde boye bir dönüşüm başladığını artık hatırlamıyorum,önemi de yok. (Bizim koca adamı da burada ocuk sınıfına dahil ettiğimin farkındayım; yeridir.)

Kayıp dedim, evet.Ölüm de kayıptır, Amerika’ya gidiş de;oye baktım başından beri. Hesaptauniversite okumaya gidiyor hepsi, ama anneler sezer. Kimisi oğlum yabancı gelin getirecek diye endişe eder; varsın olsun, dönüyor işte, ne şikayet ediyorsun ahmak kadın? Ben razıydım ona, ama bilirim oğlum. Ferhan’ım geri gelmez dedim. Daha havaalanında el sallarken içime yerleşen yumru, telefonlar seyrekleştike, e-postalar on kelimenin altına indikçe buyudu. Hepsinin yerini ısrarlı bir sessizlik aldığında da umuda sığınmayı akılsızlık olarak gördüm.

Yıllar geçtikçe görüntüden silinen oğlumuz arada bir aklına düştükçe gözleri dolardı Selahattin’in. “Oğlan kendi başına bir şeyler yapıyor, bir gün arar veya at kapı çıkar gelir, dert etmeyelim,” derdi; ben bir şey demezdim. Sanırım ikimiz de, geri kalanlar bize yeter, diye düşünür ama birbirimize bunu söylemeye cesaret edemezdik. Belki boye konuşmanın uğursuzluk getireceği gibi bir batıl inancımız vardı. Sonuç değişmedi zaten.

Odalara hiç dokunmadım. Sanki kapıdan uğrayacaklardı bir gün ikisi de, belki ayrı ayrı, belki birlikte; ben ısrar edince yemeğe kalacaklardı, Civan’a dolaptan temizlikçi kadının o gün yaptığı dolmadan yedirecektim, Neslihan’sa kendisinin beceremediği bir sebze yemeğini isteyecekti; kapı aşağıdan çalınca, “Babanız da geldi, hadi oturalım,” diyecektim; geç saate kadar sofradan kalkmadığımız, ikisi de yorgun olduğu için, “Kalın,” dediğimde hiç itiraz etmeyeceklerdi; odalardaki kütüphanelerinin alt raflarında ne zamandır el değmemiş ciltler, ikisinin de kuuk olduğu zamandan kalan kitaplar, “Hadi, yatın artık,” diyecektim onları

karıştırdıklarını görünce, “Yarın hep beraber kahvaltı ederiz babanız da gitmeden.”

Sanki olanlar olmamış gibi her gün tozunu aldım o odaların. Güneş kitap sırtlarını soldurmasın diye sabahları perdeleri örttüm, öğleden sonra da ev daha aydınlık olsun diye tekrar açtım. Civan’ın pelüş kaplanının başını okşadım ara sıra; Neslihan’ın çerçevesi mezuniyet resmine dokundum.

Selahattin’den sonra kendi odamızda da yatağın sağ tarafında yatmaya devam ettim, yayılmadım. Gardıroptaki gömlekleri, takım elbiseleri, kravatları hiç kimseye vermedim.

O kadar hata arasında doğru bir şey yaptım, dördüncüyü yanıma hapsedip sıkmadım, bir sen kaldın bana arkadaş, diye düşünmedim, hatta iteledim. “Genç kız oldun artık,” dedim, “istediğin zaman gir çık.” Evde erkek kalmamış olması da insana huzur veriyor, ne yalan söyleyeyim. Nasıl taşımaya kalkarlar sırtlarında o yükü Yarabbim, sanırlar ki dünya hep onlardan sorulacak. Hayatlarını bir yanılısamaya kurban ettiklerine mi yanarsın, gülünç duruma düştüklerine mi, bunu fark etmediklerine mi, onlar göz boyarken biz de suç ortağı olalım diye sürekli horozlanmalarına mı, hangisine?

Selin yine de benimle oturmaya devam etti, ayrı dava. İstese giderdi. Ölümün alacaklı gibi art arda ailemize uğramasına alıştığım gibi yalnızlığa da gerekirse alışabileceğimi kavradı sanırım.

Hiç olmazsa bir tanesini geride bırakarak göçeyim diyordum, anlaşılın o emelime erişeceğim. Hastalık beklendiği şekilde seyrediyor, tedaviyi bıraktığımdan beri.

Oldukça nadir görülen, tarih boyunca genellikle erkekleri etkilemiş bir illet var, adına dromomani diyorlar. Bir tür önü alınamayan avarelik. Kapıyı çarpıp çıkıyor, tabanların patlayana, bitkin düşene kadar yürüyorsun. Bu evin artık kullanılmayan, senelerdir böyle kapalı duran temiz yataklarına sırayla uzanıp tavanı seyrederken aslında kapının dışında, sokaklarda yürüyorum ben. Başımı yana çeviriyorum, önce yavaş yavaş salınan ağaçların görüntüsü hızlanıyor, hızlanıyor, rüzgâr gözlerimden yaş getiriyor düşümü gemleyip yataktan doğrulmazsam. Film hepimiz gördünüz sanırım, boynu kırık, yatağa mahkûm, intihar etmek isteyen ama kanunların katı mantığına toslayan Ramón Sampedro’nun Puccini dinlerken hayalinde uçarak dere tepe aştığı, nihayetinde denize vardığı sahneyi yaşıyorum her

seferinde içimden. Ve onun gibi ben de parmak kıpırdatamazcasına hareketsizim.

Bunlar lüzumsuz düşünceler, kendim de lüzumsuzluğumun farkındayım. Bakın işte, bir kitap dolduracak kadar öykü yazılmış ve ben yokluğumla dikkat çekiyorum hepsinde. Arkalarda bir yerde yemek yapan, donlara kadar ütüleyen, masada, “Daha ister misin?” diye sormak dışında pek ağzını açmayan biriymişim. Özel bir dikkat göstermeden okumaya çalışın, en sona geldiğinizde adımın gözünüze çarptığını hatırlayabiliyorsanız bravo diyeceğim. Hangi fakülteden mezunum, mesleğim ne, nerelerde çalıştım, neler okur nelerden hoşlanırım, belirsiz.

Belki de önce düşünüp sonra konuşmayı tercih ediyordum, bilinmez. Ne diyeceğime karar verdiğimde de konu başka durağa ilerlemiş oluyordu; hızlı ve bağrış çağrış konuşulur erkekler meclisinde. Aslına bakarsanız, Selahattin de ketumdu biraz, hele misafirler çekip gittiğinde. Ne akla hizmet evlendik açıklayabilecek varsa beri gelsin. (Artık böyle şeyleri yüksek sesle söylememin hiçbir sakıncası yok, ne güzel.) Utangaç bir flört dönemiymiş bizimki; yarım kalan, tamamlanmayan cümlelerin temel bir uyumsuzluk işareti olduğuna hükmetmektense ilk günlerin heyecanıdır deyip geçmek, sonra da her soruna bir öncekinden daha yaratıcı bir mazeret uydurmak daha kolay geldi galiba. Söz bitince de çocuklar geldi birer birer. Özet bu.

Çocuklarıma “melun bir düşmanın musallat ettiği... ceza gibi” bakmamayı, öfkemi onlardan çıkarmamayı başardım hiç olmazsa bunca yıl, takdire şayan görülecek bir şey varsa bu olsun isterim, yoksa çile, şu bu değil.

Bu bezginlik, günün aydınlık saatlerini çocuklarımda yataklarında uzanarak geçirmek hastalığın kendisinden bile beter bir şey, diye düşünüyorum ama yine de yerimden doğrulacak gücü bulamıyorum. Bütün bir kabileyi ters köşeye yatırmasının hemen öncesinde, asla çıkamayacağı bir yolculuk için itinayla hazır edilmiş, tıka basa kürk ve balık yüklü, koşulu köpekleri usul usul emir bekleyen, hemen yanlarında altı muhafız ve gönülsüz gelinin karlar içinde dikildiği iki kızağı kayıtsızca süzen üçkâğıtçı Subienkow’un başını kütüğe dayadığı, boynunu baltaya uzattığı andaki kadar bitkinim. Ama ondaki cesaret (kurnazlık bir yana) bende yok.

Sevgili Sylvia Plath. Anne Sexton. Nilgün Marmara. Kararlılığınızın yanına yanaşamıyorum.

Ramón Sampedro, sana helal olsun.

Ve bu yaşımda ilk kez elime alıp okuduğum (ne ayıp) Emily Dickinson:
Bana talip olan ölümün koluna girip güle oynaya gitmeye mizacım
elvermiyor, beni affet. Sıramın gelmesini bekleyeceğim, ürkek, sinmiş. Her
zamanki gibi.

“Ödevleri yenilmek olan kadınlar”dan biriyim diyeceğim, ama köylü
değilim. Emekli maaşım var benim; sanırım onların yenilgisiyle benimki
oldukça farklı. Aramızdaki bu uçurum da son zamanların meselesi değil
ayrıca. Anlatamazsın bunu bizim mahalleye.

2. 23:00-00:00

Ama bilmemek ne kadar kötü. Eminim yarın sabah uyanırsam, Bir geceyi
daha atlattım, diye düşünüp sevineceğim. Enerjim tamamen tükenmeden
kendime bir çay demleyeceğim, onu beklerken 14-59 yaşlarım arasında kaç
kez çay demlediğimi hesaplamaya çalışacağım.

Daha öncesi de var da çocuktum, düzenli değildi hizmetim. Ferhan
gitmeden önceki yıllarda günleri altıyla çarpmalıyım; eğer Selin’in daha çok
küçük olduğunu hesap edersem beş. Sonra Neslihan’ın evden ayrılışını,
Civan’ın, nihayet Neslihan’ın, en sonunda da kocamın ölümünü masaya
konan çay bardağı sayısını azaltan şeylere indirgeyip işin içinden çıkmaya
çalışıyorum. Ferhan burada olsa yardım ederdi şimdi, o kadar sene boşuna
finans okumadıysa.

Bir noktada ben çayla devam ederken Selahattin’in rakıya geçişini de
katmak gerek hesaba.

3. 06:00-08:00

*Yanık evde kahvaltı ediyorum.
Anladınız siz: ne ev var, ne de kahvaltı,
Ama ben buradayım işte.*

Margaret Atwood, “Yanık Evde Sabah”ta beni yazmış. Deliler gibi, önüne geleni dişleyen köpekbalığı açlığıyla okuyorum artık, ama unutuyorum hep. Bunu da daha önce söylediysem, onu da unuttum bile.

*Göremiyorum kendi kolumu bacağımı
Bilemiyorum bela mı bereket mi
Kendimi yeniden burada bulmam*

*Her şeyin bittiği bu evde
Çaydanlığın, aynanın, kaşığın, kâsenin,*

*Hatta kendi bedenimin.
O zamanki bedenim
Şimdiki bedenim
Sabah bu masada otururken, bir başına, mesut...*

4. 00:00-06:00

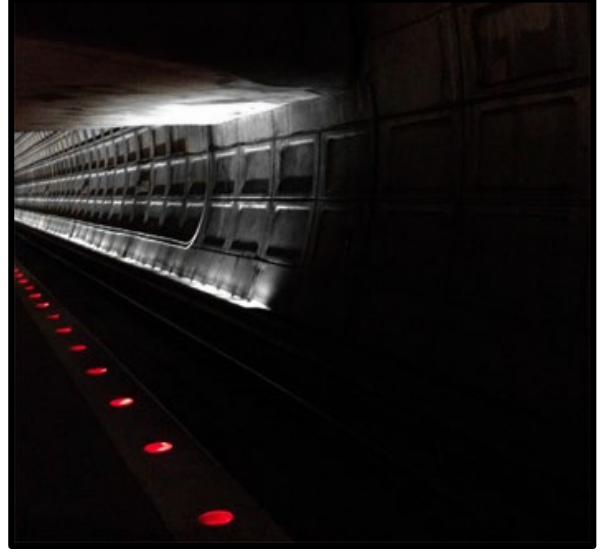
Uyumak mümkün değil. Televizyonu açtım. *Yarının Dünyası* adlı ödüllü bir çizgi filme rast geldim:

“Onu yitirmemin üstesinden gelmeme yardımcı olacak zihinsel ve duygusal kapasite bende yok. Ama bazen, gecenin ilerleyen saatlerinde bu sandalyeye oturuyorum ve sessiz sedasız kedere teslim oluyorum. Gecenin en sessiz anlarında ölümü duyabiliyorum. Bu keder bana gurur veriyor, çünkü hayatta olduğumu anlıyorum.”

Yaşadığımı duyumsamakla bir ilgisi olduğunu sanmıyorum, ama ben de gecenin sessizliğinde ölümü duyabiliyorum.

Bekliyorum. Bir kez daha güneş doğuyor. Çekilmez.

ORADA BİR OĞUL VAR UZAKTA

Fotoğraflar: Aziz Gökdemir

“Bazı günahlar vardır, dönüşü olmaz. Dene deneyebildiğin kadar, beyhude. İstedığın kadar kendini aklamak için sevap işle, bir işe yaramaz. Bir yandan şeytan seni bekler, bedenini pes etsin diye. Ruhunu teslim almıştır zaten. Ya da şeytan diye bir şey yoktur. Öldüğünde Tanrı'nın huzuruna çıkarsın, Tanrı sana, Hayır, der. Sana geçit yok, kusura bakma. Çek git buradan. Senin payına düşen yalnızlık bundan sonra. Sonsuza dek.”

Dennis Lehane, *Kirli Para*

O rüyayı ilk kez ne zaman gördüğünü tam olarak hatırlayamıyordu. Üniversiteden mezun olduktan sonraydı kesin; bu işyerinde çalışmaya başladığından sonra olduğuna da hemen hemen emindi.

Bomboş bir sinema salonunda oturmuş, kendi hayatını izliyordu. Perdedeki görüntülerin oldukça sıradan olmasına karşılık (ekmek almak için köşedeki bakkala gidiyordu mesela) anlatıcı sesine dramatik bir hava vermeye çalışıyordu.

Telefonunda listeleyip işyerine gidip gelirken sıra değiştirmeden, bıkmadan dinlediği şarkılar beynine kazılı bir jenerik haline gelmiş, sonunda rüyasına da girmişti.

Serin ilkbahar sabahlarında durakta beklerken yüzüne vuran güneşin sert, sıcak ışığı listedeki ilk şarkıyla özdeşleşmişti. Otobüse ondan üç durak sonra binen uzun bacaklı üniversite öğrencisi kızın sesini hiç

duymamıştı, ama iki numaralı şarkının nakaratını kulağına fısıldayan sese tıpatıp benzediğinden hiç kuşkusuz yoktu. Kızın dudakları arasından havalanan nemi kulak memesinde, saçlarının değişimini boynunda, yanağında hissettirecek kadar canlıydı düş. Metro şu ya da bu yönleriyle (okudukları bir kitap, ilginç bir burun, dar bir kot) ilgisini çeken kadınlarla doluydu. Gün ışığına çıktığında da sağdan soldan üzerine gelen kadınlar, kadınlar, Ferhan'ın kulaklarında art arda parçalar gdüp gdÜP GDÜP.

Metro durağından işyerine yürürken giderek yavaşlayan adımlarına eşlik eden, diğerlerine kıyasla daha sakin olan son şarkı, günü daha başlarken bitiriyordu sanki. Sabahın köründe tükenmişlik hissi; kendi hayatında turist.

Birileriyle karşılıklı oturup şu son beş-altı yılın oluşturduğu cadı kazanının içinde bir yerlerde yitirdiklerinden konuşmak istiyordu uzun uzun, ama içinde yaşadığı bu yeni toplum ancak başarı öykülerine ilgi duyuyordu. Anlatılır şeyler değil gerçi, ama istese de bunları ortaya dökebileceği, açılabilceği yakınlıkta dostu yoktu. Adını zaman zaman melodi gibi mırıldandığı iş arkadaşına gelince, filmin perde arkasını açık etme cesaretini kim kaybetmişti ki Ferhan bulsun? Aynı filmi beraber izlemek – herkesin yaptığı oyken çıkıntılığın hiç gereği yoktu.

***

Saçını kısa kestirmiş öyle işe geldi bir gün.

Bozuldum, hem de ne bozulmak, ama görür görmez ağzımı açıp bir şey demedim tabii. Açıklayamadığım bir burukluğa kapıldım. Öğleden sonra birlikte aşağıya kahve almaya indiğimizde geyik arasına sokuşturduğum, hayal kırıklığı gizleyen, espri yollu soruma (“Hayrola, kuaförün eli fazla mı ileri gitti?”) verdiği cevap zerre merhem olmadı. Hatta daha fena noktayı koydu: Belli bir yaşa gelmiş işkadınının saçını kısaltması ve artık öyle devam etmesi gerekiyormuş, “aksi halde ciddiye alınmaz”mış. Daha profesyonel gözükme, vesaire. “Belli bir yaş” dediği de benim on yaş ilerim bile değil. Otuz beşten çok otuza yakın.

Kadınlar için kurallar, toplumun ve özellikle iş dünyasının bakışı farklı olabilir; pek anlamadığım şeyler. Suya damlatılmış mürekkep gibi içime yayılan gıcığa direnmemeye karar verdim, bir hafta öyle gezdim. Ona baktıkça şimdiki halini görmüyor, uzun saçlarını hayal ederek gözümün

önüne projeksiyon perdesi kuruyor, orada yakaladığım bir anının peşine kapılıp gidiyordum. Hülyalı halim birilerinin dikkatini çekmiş olacak ki, bir-iki “dün gece pek iyi uyumadın galiba” yollu takılma geldi, ben de düşlerime son verdim, ne olur ne olmaz diye onun masasının yakınından bile geçmedim.

Koyu bir muhabbet geleneği oluşmuştu aramızda; onun, o dinamiğin kesintiye uğraması başlı başına bir tuhafılık yaratıyor, soru işaretleri doğuruyor. Baktım olmayacak, yavaş yavaş yörüngesine geri döndüm. Günün monotonluğuna nefes aldırın şakalaşmalarımıza yeniden başladık.

Hemen her perşembe akşamı geç vakitlere kadar çalışmamız gerekiyordu. Departmanın (“bölüm” mü demeli, nasıl da kayıyor insanın dili yavaş yavaş) orta kademesinde ikimizden başka kimse yok gibiydi; stajyerlere, henüz iki seneyi doldurmamış çaylaklara bırakılamayacak kadar önemli, bizden daha üst mertebelere yükselmiş ekibinse tenezzül etmeyeceği, hepsi cuma sabahına yetişmesi gereken bir sürü iş, insanın doğası (ya da ikimizin ağırdan alma tandansı) gereği hep o akşama yığılırdı. Belki de fazla mesaiyi haftanın ilk dört gününe kıtlama usulüyle yedirmek yerine bir güne –ve çoğu zaman, gecesine– sıkıştırmak işimize geliyordu. Sanıyorum işleme ağırlıklı laklak geleneğimiz ikimizi saatlerce büroya hapseden bu perşembelerle başlamıştı. Hatırlamak zor; insan bir noktada ilişkinin farklı bir halini hayal edemez hale geliyor. Biz sanki hep böyleydik.

İlişkiyi üçüncü şahısları rahatsız edecek ya da akıllarda soru işaretleri doğuracak noktalara taşımamaya (ve dolayısıyla güvenli bir bölgeye hapsolmaya) karar vermiştik galiba, kendi kendimize, birbirimize danışmadan, bir-iki muğlak sohbetten sonra. Fiziksel olarak mesafeyi korumaya kararlıydım ben kendi adıma. Burada insanlar şu ya da bu nedenle ahbaplarıyla ya da bazı sektörlerde meslektaşlarıyla sarmaş dolaş olur, omza el atar, vesaire; bizim gibi zırt pırt yanak yanağa öpüşmeler de daha bile samimi, sıcaktır birisine sarılmak. En azından sıcaklık potansiyelini barındırır. Bunun böyle olduğunun bilincinde olduğumdan – ya da en azından böyledir diye düşündüğümünden– araya yarım metrelik tampon bölge koyardım, hissettirmemeye çalışarak, asansörde bile. Ama içimden neler geçtiğini biliyor, en azından seziyordu. Bana eziyet etme güdüsüyle hâlâ her fırsatta çevremde gezindiğini sanmıyorum; başka ne yapacaktı, surat mı asacaktı, yeni bir iş mi arayacaktı? Tamam, her eleman gibi zorunlu cinsel taciz kursundan geçtim ben de, ama hayatı abartmanın ne gereği var...

Bu tür işyeri yarı-ahbaplıklarının ya da işyeriyle ilgili olsun olmasın, genelde yüzeysel dostlukların diyelim, harala gürele biraz güme giden hayatımıza kattığı tadı yabana atmamalı. Hele geyikten öteye gidemeyen arkadaşlıkların yegâne alternatifi tamamen sap gibi kalmaksa, alın yazımız değilken gönüllü düştüğümüz bu yolda. Öyle değil mi? (Köylüler gurbet der buna, entelektüel kesim de tersten bakıp sıla; bizim zümre içinse adı yoktur.)

***

Metrodan indikten sonra karşıya geçmek için köşe başında bekliyordu. Belli etmemeye çalışarak, gözlerini gezdire gezdire, güneşte boynunu, omzunu geriyormuş gibi kafasını bir o tarafa bir öbür tarafa oynatarak çevresindekileri gözden geçirdi Ferhan.

Dört ayrı yöne doğru yürüyen, her saniye kendisinden biraz daha uzaklaşan, dalgalanan saçlara baktı, baktı. Göç mevsiminde havuzunu terk eden ördeklerin ardından bakakalmanın hüznünü psikanalistine anlatırken gözleri nemlenen Tony Soprano gibi hissetti kendisini; elinde olmadan sesli güldü.

Yanında yeşili bekleyen, kahkahasını duyunca dönen kadına doğru kendisini de şaşırtacak kadar sıcak bir gülümseme yöneltti, kadın da aynı şekilde karşılık verince bir tuhaf oldu.

***

Evli bir kadını benimle dostluğa (doğru adı buysa) iten şey neydi bilmiyorum; kendi adıma konuşayım: Yalnızdım.

İsterseniz kılıf uyduruyor deyin, ama bence yalnızlık, iki-üç ayda miadı dolan ilişkilere kıyasla çok daha temiz ve dürüsttü. (Evet, az önce daha duygusal açıdan bakarak söylediklerimle çeliştiğimin farkındayım.) Biriyle beraberken yalnızlık, “arkadaşlar”la beraberken yalnızlık, sonra bir başına daha da kesif yalnızlık. Fener bekçisinin yalnızlığı, bir katil yalnızlığı. Ne çekilir ne de bırakılır.

Seksi kastetmiyorum; dışarıdan bakıldığında o açıdan bir sorun yoktu. Ama hayatımda kim varsa beni tatmin etmiyor, tatmin edecek kimselerleyse nasıl karşılaşabileceğimi, nerede tanışabileceğimi bilmiyordum. Sanki bu lanet olası kentin tüm insan kategorilerinin en az bir tipik temsilcisiyle

tanışmış ya da karşılaşmış, içlerinde beni ilgilendiren hiçbir şey barındırmadıklarını görmüştüm.

Üniversitede bir gün içinde kırk yıllık dostmuşçasına yakınlaşabileceğin insanlar neredeydi şimdi?

Nerede olacak, kimisi yerine yurduna dönmüş, kimisi bu akıl almaz temponun içine büyük bir hırs ve azimle dalıp bambaşka insanlar olup çıkmışlardı. Çark hepsini öğütmekle meşguldü, onlar da geceleri uyurken sürte sürte dişlerini. Üniversite günlerine dönmek istiyordum, kariyer bağlantıları/ilişkileri, iyi okul bölgesinde ev almak, gayrimenkule yapılan yatırımın değerlendirilme potansiyeli gibi şeylerden bihaber olduğum yıllara. Bir yandan da, bu dünyanın mükemmel entegre olmuş bir parçası olmasına rağmen Maria –o garip, çekici kadın, idealize ettiğim potansiyel can dostum– sanki hep dışındaymış gibi duruyordu; dudaklarından o tür ruhsuz, ölü kelimeler hiç dökülüyor, hemen yanı başımda bambaşka bir âlemde yaşıyor, oradan bana göz kırpyordu sanki.

İşyerimizin en üst katını tamamen işgal ettiği bina nispeten eskiydi, bu sayede de camları açılabilirdi. Hemen hemen tamamı son on ya da on beş yıl içinde yeniden inşa edildiğini tahmin ettiğim bu bölgede sağımız solumuz, göz alabildiğine, daha gösterişli, daha arsız, ruhsuz, camları mühürlü, bir kattan diğerine acil durumlar haricinde ancak asansörle geçilebilen, bomboş ofislerinden ve toplantı salonlarından geceye çığ beyaz ışıklarını büyük bir müsriflikle kusan cam binalarla çevriliydi. On iki kat aşağıda caddenin iki tarafına sıralanmış barlardan, lokantalardan perşembe gecesinin hakkını vermeye azmetmiş, bizden daha cesur, hücre demirlerini söküp atmış kalabalığın kahkahalarla noktalanmış neşeli uğultusu yükseliyor, aralık pencerelerden aklımızı çeliyordu. Binaların ötesinde, Boğaz taklitçisi Potomac Nehri'nden Capitol'e kadar önümüzde 180 derece uzanan manzara, yaptığımız işin dünyaya pek hayrının olmadığını çoğu zaman unutturabiliyordu bize.

***

Amerika'da öğrendiği dersler arasında şunları sayabilirdi: “Şirin” kadınlar için olumlu bir etiket değildi. “Lady” de yanlış kullanımdı. Bunlar sırasıyla hoşlanma ve saygı değil, küçük ve zayıf görme itkisini açığa vuran kelimelerdi. On sekiz yaşını doldurmuş birisi için “kız” tabirini

kullanmanın yanlış olduğunu da öğrenmişti Ferhan aynı sebeplerden ötürü.

Barlar İstanbul'da olduğu gibi konuşmak için gidilen sessiz ortamlar değil, bir ordu insanın bağıarak, gülerek, vücut diliyle anlaşarak sosyal ihtiyaçlarını karşıladıkları mekânlardı daha ziyade. (Öte yandan, aksanın törpülenmemekte direnen çıkıntılarını örtmek için gürültü aslında iyi bir şeydi.) Çevrendeki insanlara ve ortama göre, sarhoş olmak ya son derece normal ya da son derece ayıptı.

Her sabah, ama her sabah, yazları da akşam yemeği için buluşulacaksa bir de onun öncesinde ikinci kez duş almak son derece önemliydi. Elbette don, fanila, gömlek de her gün değişmeliydi. Saç yıkamakla yetinip terli koltukaltlarına deodoran sürmüştü bir seferinde; bir önceki gün giydiği gömleği de tekrar üzerine geçirip sınıf arkadaşlarıyla buluşmaya koştuğunda yakın duruşuna eşlik eden bir-iki yüz ifadesi ona ders olmuştu.

Diş fırçalamak, düzenli diş ipi kullanmak. Ara sıra öğrenciliğinin ilk yıllarında kaç kişiyi iğrendirmiş olabileceği aklına düşer, kıpkırmızı olurdu.

Temizliğe, sabahların duş ferahlığına iyi alışmıştı ama tuvaletlerin kıcına su fışkırtamaması önemli sorundu. Cebine attığı minik bir plastik şişeyle bir katman tuvalet kâğıdını ıslatarak bu sorunu da çözmüş, bir tek simit kalmıştı özlediği.

Hesabı bölüşmek çok az kimsenin baba parası yediği bir kültürde çığlık değil saygı belirtisiydi. Buna karşılık şu ya da bu dostun gönlünden kopup hesabı ödemesi de hiç duyulmamış, görülmemiş bir şey değildi.

İyi kötü eğitim almış, hatta biraz yontulmuş insanların arasında lafı önce tartıp sonra yumurtlamak önemliydi. Zenci (bir kere zenci değil, siyah) doktor, çekik gözlü (Asyalıymış, doğrusu) polis, Yahudi avukat, vesaire: "Normalde" beyaz polis, Avrupalı doktor, Hıristiyan avukat gibi terimler kullanmak aklına gelmiyorsa, azınlık etiketlerini iliştiirmek gereksiz, saçma ve ayrımcıydı. Buna karşılık biraz içince ya da dostlar arasındayım diye düşünüp gardı indirince bir sürüsünün dili "kara köpekler"e, "cimri Yahudiler"e kayveriyordu.

İnsanlar gülümsüyor, selam veriyor, otobüs şoförüne teşekkür ediyordu, en azından bu şehirde. Ve, hep gülümsedikleri için midir nedir –onun gibi birine hem de, desteden en kötü kartı çekip durdukları halde– buranın kadınlarını çok güzel buluyordu Ferhan.

***

Benim cam önünde dikildiğimi görünce o da masasından kalktı, yanıma geldi, yarım metre kuralıma uyararak, benim yanımda aynı yöne bakarak bir şey demeden durdu. Tepe ışıkları akşam saat sekizde otomatik olarak kapanmıştı, ofislerimizi ayıran portatif yarım duvarlara gömülü floresanların ışığı buraya zar zor ulaşabildiğinden dışarıyı rahat görüyor, camdaki yansımamızı ise hayal meyal seçebiliyorduk. Gözlerimiz karanlıktaydı, okunmuyordu.

Uzaklardan kara bulutlar yaklaşıyordu, hatta bir ara minik bir kasırganın gelip geçeceği söyleniyordu. Ama ay da formundaydı, bulutları önüne katmış iteleyip duruyordu. Alçak bulutların içinden doksan saniyede bir beliren, nehir kıyısındaki havaalanının bize tam karşıdan bakan pistine doğru alçalan uçakları seyrettik, nasıl da böyle düzenli kuyruk olabildiklerine şaştık. Biri iner inmez bulutların karanlığını bir başkası önce bir ışık huzmesi, ardından oyuncak gibi bir silütle deliyor, pürtelaş arkasındaki yetişmeden önünden inenin apar topar boşalttığı piste konuyordu. Derken daha da uzaklarda görgüsüzün biri oldukça uzun bir havai fişek gösterisine girişti, ona kilitlendik.

Böyle en az yarım saat boş durmuşuz gibi geldi ama herhalde olsa olsa on dakikadır. Düşünmek konuşmaktan daha kolay, daha hızlı. Eski filmlerde olsa sigara içerdik. Artık o yok, orada içki içecek halimiz de yok, sessizliği yudumladık, biri bekâr, biri kocasından hiç bahsetmeyen iki insan.

Maria'yı bilmem ama ben, gün boyu birçok kez yaptığım gibi, bu ruh kemiren işyerinde değil de, güneye bakan küçük bir tavan arasında olduğumu hayal ettim. Kat üçgen profilliydi, damdan ötürü. Minicik bir balkona açılan tek kanatlı cam kapı günışığını içeri fazla salmadığından, tadını çıkarmak için aslında balkona çıkmam lazımdı, ama içeride çakılı kalıyordum düşümde bile, çünkü o odanın alacakaranlığında daha evla bir şey vardı. Bu kadar ayrıntılı hayal kurmak hiç de zor değildi, otobüse binmediğim günlerde bisiklet yolundan metro durağına yürürken her sabah böyle bir çatı katı olan bir evi görüyordum çünkü, beyaz badanası pırlıl pırlıl.

İşe gitmek yerine kapıyı çalıp elimde çay, oraya çökmek, bütün gün hiçbir şey yapmadan öylece oturmak istiyordum. Hiç kıpırdamadan, sıkılmadan kapının hemen berisinde oturup güneşin eğrisini izleyebilirdim saatlerce, hayat bıraksa.

***

Yürüyen merdivene vardığında kadının on beş, belki yirmi adım geriden geldiğini tahmin etti. Metroda belli etmeden bakarak beynine yerleştirdiği fragmanları tekrar hayalinde canlandırdı. Burnu kapalı ayakkabılar, incecik, “dokun bana” dedirten Merinos yün hırka... o ikisi yetmişti zaten. Güzellik denen şeyin peşinde olmadığını kendi kendine hatırlatma ihtiyacını duydu bir kez daha. (Buna gerçekten inanıyordu da.) Kapanan kapıların arasından bir an seçilen yarım bir gülümseme, dağınık saçlar, ojesiz ve kısa kesilmiş tırnaklar, makyajsız bir yüz, topuksuz bir ayakkabı, doğal kirpik... Ferhan'ı mest eden, bütün direncini yok eden liste uzayıp gidiyordu.

***

“Ferhan,” demişti bir gün, “Türkiye’den neler farklı burada?”

“Birincisi ve belki de en önemlisi,” dedim hiç düşünmeden, “kedi eksikliği; devlet dairelerinde, adliyelerde bile kadroluymuş gibi gezinen kediler burada hiçbir yerde yok. Tabii ki evlerde milyonlarcası var, ama dışarıdan baktığında tek tük bir pencerede, sokakta kanalizasyon deliğine doğru panik içinde kaçan bir tane, kırk yılda bir. Ne anladım ben bundan.”

“Kadrolu kedi”ye epey gülmüştü. “Kadrolu’ dedim de,” diye devam ettim, “aslında en bariz fark, çaycımız yok ofislerde, çay ocağı denen şey, mefhum yok.”

Doğrusu, kendim yapmak zorunda kalmadan önüme getirilen demli çay, özlediğim bir şeydi, ama her yerde insanın karşısına çıkan çaycı figürü için aynı şeyi söyleyemem. Profesyonel hayatımda bu türden hizmetkârları hayatımdan silmekle hem daha eşitlikçi bir düzene doğru ilerliyordum (bulduğum ülke ve mesleğimiz düşünülduğünde sapır sapır dökülen bir önerme bu tabii), hem de gereksiz muhabbeti önlemiş, farklı statüde olduğu tescillenmiş bir insanla devamlı ve eğreti bir ilişkide bulunma zorluğunu bertaraf etmiş oluyordum.

Büromuzda resepsiyonist denen canlı türünün bulunmaması da başka bir güzellikti. Eğer ziyaretçiyseniz asansörden inince karşınıza çıkan cam kapının yanındaki zili çalıyordunuz, içeride birkaç kişinin masasında çalan diyafonun minik ekranı sizi gösteriyordu, onlar da kapı otomatığıne oturdukları yerden basabiliyorlardı. Bir sabah erken gelip manyetik giriş kartımı unuttuğumu fark ettiğimde içeride kapıyı açacak kimsenin bulunmayacağına emin bir umutsuzlukla zili çalmış, Maria kapının hemen ötesindeki mutfaktan koşa koşa çıkıp gülümseyerek kapıyı açtığına ona sarılıp öpmemek için kendimi zor tutmuş, bütün gün yanaklarındaki kırmızılığı düşünerek mutlu olmuştum.

Çay ocaksız bir işyeri, köşedeki kafeye birlikte gitmeyi teklif etmek için sayısız fırsat yaratıyordu ayrıca. Genellikle kahvemizi alıp hemen dönerdik; hatta bir kez bile oturup sohbet ettiğimizi hatırlamıyorum. Oysa özellikle akşamüstü güneşinin yıkadığı, masaları dışarı koydukları ön tarafı ne kadar cazipti. Gerisingeri, tekrar yeşil Bloomberg ekranları dolu cenderemize doğru yürürken aslında hâlâ kafede oturduğumuzu, tembel tembel şundan bundan konuştuğumuzu kurar, o anda bana bir şey anlatıyorsa dediklerini duymazdım bile.

Bazen mutfakta kahvemizi, çayımızı kendimiz yapardık. Öyle bir gün, kahve makinesinin kırmızı ışığının sönmesini beklerken, “Sana bir şey itiraf etmek istiyorum,” diye lafa girdim. Böyle bir cümlenin harika bir gerilimi var; arkası her türlü gelebilir çünkü.

“Eee,” dedi, “neymiş bakalım?”

“Bir ara deneme babında arkadaşlık sitelerine bulaştım ben.”

Kahve çın etti. Maria, dudak kenarında yarım bir gülümseme, fincanlara uzandı. “Arkadaşlık siteleri ve sen; pek kafamda canlandıramıyorum. Bir şey çıktı mı?”

“İki kız... pardon, kadınla çıktım birkaç kez.”

“Nasıldı hatunlar?”

“Hoş, senin kadar olmasa bile.”

Omzuma yumruğu yedim. Birlikte gülüşerek masalarımıza geri döndük.

Artık buralarda bir yerde size az önce yalan söylediğimin farkına varıyorsunuz, değil mi? Mesafe korumakmış, şu bu. Kapıdan adımımı atıp Maria'yı gözüme kestirdiğim ilk haftadan bu yana kırmızı çizgileri birer birer ihlal etmiştim elbette.

Ama o da peşimden gelmişti, suç ortağım olarak.

Bütün bu süreç boyunca ellerime hâkim oldum, yalnızca sözcükleri kullandım, aklımdan geçenleri frenlemeden açığa vurdum, tepki gelmedikçe devam ettim. O da belki beni sosyolojik bir deney olarak görüyor, ne kadar ileri gideceğimi merak ediyordu. Metrodaki kadınları geride bıraktıkça üzerime çöken hüznü, kendimi ti'ye alıyor havasını vermeye dikkat ederek ona anlatmıştım mesela. Eleştirip eleştirdiği en fazla, "Sen buraya pek bir iyi adapte olmuşsun," demekti. Bunun anlamı da "masum gelip bizler gibi bozulmuşsun" gibisinden bir şey oluyordu sanırım.

Çok fazla sorgulamadan beni bu güzide ülkenin vatandaşlarına kıyasla daha az Batılı, daha "temiz" bir varlık olarak tanımlayıp kafasında öyle bir yere yerleştirdiği açıktı.

Bir gün, neden Amerika'da olduğum konusu açıldığında onun bu kendi kimliğini merkez alan bakış açısını deşmek yerine beni buralara kadar getiren karmaşık nedenler yumağını orada ayaküstü özetlemenin zorluğuna değindim; sorgudan kaçmadığımı anlatabilmek için de, "Belki bir gün *happy hour*'da bir-iki kadeh parlatırken konuşuruz," diye ekledim. Bir taşla iki kuş.

Gelme nedenimi anlatmak zordu belki, ama neden kalmayı seçtiğimi açıklamaya gelince, hemen kabul gördüğümü, bu ülkede herhangi bir ayrımcılıkla karşılaşmamamın kararında etkisi olduğunu söyleyiverdim.

Maria, "Güzel bir şey olmalı," deyince kırdığım potu anladım, özür diledim. Benim lüks bir muhitte hırsız zannedilmeden gezinebilme rahatlığım ya da bir polis memurunun karşısında elim cebimde rahat rahat konuşabilmem, onun ailesi için hiçbir zaman kanıksanmış bir hak olamayacaktı. Almanya'ya gitsem (bu kumral halime rağmen) bir kara kafalı olacaktım. Buradaysa beyazlığa yanaşmış, kabul edilmişim. Ve şimdi ayrıcalıklıların gemisinin güvertesinden iskelede bırakılanlara bakıyordum belli bir rahatlıkla.

“Bana biraz aileni anlatsana,” dedim, hem kafamda pekişsin hem de konuşmaya devam edip, “Ben senin Hispanik olduğunu fark etmiyorum bile; o yüzden boş bulundum,” yollu saçmalayıp daha beter bir pot kırmamak için. Karakolda bacak bacak üstüne attığım için dayak yiyebileceğim bir ülkeden göç etmiş olduğumu ekleyebilirdim elbette, ama bunun mağduriyet yarıştırmak gibi algılanabileceğini düşündüğüm için sustum.

O akşam, bu ülkenin tarihinde ne kadar bilmediğim olayın yattığının farkına varır gibi oldum. Ne 1930’larda Meksika kökenli insanların California ve Texas’tan topluca sürüldüğünden haberdardım ne de bir zamanlar o toprakların Meksika’nın elinde olduğundan. En önemli ipucu olan yer isimlerine de dikkat etmemişim anlaşılır. “Ne bileyim, herkes kendinden önce gelenlerle kavgalaşıp tepelemiş; benim ülkemin tarihinde de böyle bir sürü şey var, hangisini öğreneceğimi şaşırdım,” deyip işin içinden sıyrıldım. İnsan bu ülkede otuzuna gelmemişse, “biramı içerim, televizyonumu seyrederim” şirinliğine yatıp devam edebiliyor belli bir zümrenin erkeğiye. Biraz yol yordam bilenler için üye olunması oldukça kolay bir kulüp bu ve işin inanılması güç tarafı, bunca sığığa rağmen kadınların bize krediyi bir türlü kısmaması. İnsan hayret ediyor; bu kadar mı başarılıyız kendimizi mükemmel bir av gibi lanse etmekte?

İzin verirseniz, bir dakikalığına rolden çıkıp size olduğumdan daha fazla evrilmiş birisi olarak bir şeyler söyleyeyim.

Dengeli bir formasyonla yetişkinliğe adım attığımız söylenemez, erkekler olarak. Daha bir kızın elini tutacak yaşa gelmeden filmlerden, şarkılardan oluşturduğumuz çarpık beklentilerimizi kafamıza yerleştirdiğimiz malum. “Şişman, psikopat karıları”nın huzurunda titreyen erkekleri betimleyen bir şarkıyı kendine marş yapan kuşaklar silsilesinden adam çıkması mümkün mü?

Nihayet “büyüyüp” onlarla yan yana geldiğimizde, mesleki sınırlar içinde kalmamız gerektiğinde bunda ne kadar başarılı olabildiğimiz benim örneğimde görülüyor. Kadınlarla aynı ortamda günlerinizi geçiriyorsanız, aklınız çelinecek; orası kaçınılmaz. Tavsiyemi sormuşsunuz: En iyisi beklemek. Çünkü belki farkında değilsiniz ama ilk anda gördüğünüz kişi, o insanın kendisi değil; romantik filmlerden tanıdığınız arketiplerden biri. O filmlerin senaryoları da hep öykünün başlarıyla ilgilidir, sonraki yılların

hayal kırıklığını, ruh çöküntüsünü uyarı kabilinden ara ki bulasın filmin içinde bir yerlerde.

Her seferinde de görünen köy görünmüyormuş, sisler ardındaymış gibi kendini aldatan, çıkan sonuca şaşırان bir cinsiz işte.

Tamam, şimdi aslıma dönüyorum tekrar.

***

Kalabalık bir kafede buluşuyorlar ilk kez. Birbirlerini fotoğraflarından tanıyorlar.

Kırk dakika sonra kadının telefonu çalıyor. Önceden ayarlanmış belli ki; yakın arkadaşı her şey yolunda mı diye kontrol etmek için arıyor. Kadın neşeli bir edayla birkaç saniye konuşup arkadaşını sonra arama sözü vererek kapatıyor. İlk engel başarıyla aşıyor.

Bu oyunu kim bilir kaçınıcı kez oynadığı için artık muhabbetin seyrini az çok kestirebiliyor Ferhan. Öncelikle, konuştuğundan fazla dinleyeceksin. İlgilendiğini belli eden, karşındakini ciddiye aldığına ve saygı duyduğuna kuşku bırakmayacak sorular soracaksın, cevapları da anladığını gösteren yeni sorularla besleyeceksin. Bir süre sonra ister istemez mercek sana yönelecek. Çünkü ürküntü vermeyecek ölçüde “buralı,” ama kolay kolay tanımlanamayacak bir şekilde “farklı”sın. Bu ülkede geçirdiğin ilk aylarda beyazın bilmediğin tonları olduğunu öğrendin. Şarküterinin güvenlik görevlisinin şüphesini çekmeyecek kadar, genç kadınların ırkçı anne-babaları varsa onlarda kalp çarpıntısına yol açmayacak ölçüde beyazsın. Gen havuzunun Almanya ve İskandinavya’dan beslendiği eyaletlerdeyse ağzınla kuş tutsan “koyu renkli”sin. Bunları belledikten sonra, değiştiremeyeceğin faktörleri dert etmektense diğerlerine yöneldin. Kendini Amerika’nın herhangi bir yerinden başka bir yerine göç etmiş ve orada sıfırdan başlayan biriymiş gibi hissetmeye koşullandırdın. Vay benim simidim, çayım, böreğim diye dövünüp sürgün psikozuyla yatıp kalkan Türk kolonilerine hapsedmedin kendini öğrenciyken; erkeklerinin zenofobik bekâr dünyalarından tiksindin, uzak durdun. R’leri zor söyledin küçüklüğünde; o sorunla cebelleşme deneyiminin azmini yeniden devreye sokarak İngilizcenin farklı seslerine de aynı şevkle saldırdın, aksanını düzelttin. Hâlâ belli belirsiz R’leri yumuşatıyordun söylerken; o da bazı sözcükleri İngiliz aksanıyla konuşmuş gibi

söyleyebilmene yol açtı. Ortadoğulu olarak algılanmamak için asla sakal ya da bıyık bırakmadın. Hatta 19 yaşında...

“...19 yaşında burada üniversitedeydim 11 Eylül saldırıları olduğunda. Bir tek kişi bile değil laf etmek, yan gözle bakmadı.” Şaraptan bir yudum al, gözlerinin içine bak.

“İlham verici” göçmen biyografisini kutsal kitap mertebesine yerleştiren bir ülkede her özgeçmiş, dinleyende arzulanan etkiyi yaratacak şekilde biçimlendirilebilir. Deneye yanıla bunu etüt ettin, öykünü mükemmel bir şekle soktun.

Ve evet, kadının yüzünde sevecen bir ifade var, Ferhan sözlerini bitirdiğinde. Ferhan gülümsüyor, ikinci engeli de geride bıraktığının bilincinde.

Bütün bu cambazlıkları bir kenara bırakmasına olanak verecek, görünürde daha kolay bir yol duruyordu aslında önünde, Amerika'ya geleli beri hiç tenezzül etmediği.

Üniversite yılları boyunca o seçenekten, buradaki Türk kadınlardan uzak durmuştu. Erişilmez ideallerle boğuşan bu kadınlardan. Genç ve güzel kalmalydılar, her zaman düzgün giyimli, aşırıya kaçmayan, edepli. Barlarda sarhoş olmak... Böyle bir şeyi ne kendileri yakıştırabilirdi ne de aileleri. Her seneyi mükemmel notlarla bitirmek, çok iyi Türk yemeği yapmak, tercihen Türk birisini bulup evlenmek, görgülü, terbiyeli, en azından Amerikalı çocuklardan daha az şımaran evlatlar yetiştirmek, onca eğitimin hakkını verecek iyi bir iş bulmak ve hepsi, hepsi, sonunda görünmez bir tavana toslamak için. Gözlerindeki gerginlik, mutsuzluk itiyordu Ferhan'ı. Aslında onları zaaflarından kolayca faydalanacak kadar iyi tanıdığını düşünüyordu. Ama o lanetli topraklardan sürgün bir grup olarak hepimiz kendi başımıza yaşamalı, yalnız ölmeliyiz, diye yineliyordu üçüncü biranın dibini bulduğunda. Bıçağı birbirimize kanırtmamızın alemi yok.

***

Arkadaşlık siteleri türünden konuların iş ortamında konuşulması, tamamen kuralcı (peki, biraz da akıllı) olacaksanız uygunsuzdu; o yüzden ilk buluşmamızdan sonra neler olduğunu onun hayal gücüne bırakmaya karar verdiğimi belli ettim. İşyeri ahlakı prensiplerine uyduğumuz günler,

çizmeyi aştığımız günlere kıyasla azınlıkta kalıyordu mutlaka; dengeyi daha da bozmak istemedim.

Saçı yavaş yavaş uzuyor, benim de yavaş yavaş neşem yerine geliyordu. Metroda tanımadığım kadınları kendi hayatlarına geri salarken içimde yine aynı burukluk vardı, ama o duyguyla karışık, hafif rüzgârlı, nemi nasılsa düşük denk gelmiş yaz akşamında kol tüylerimi ürperten, içimde bangır bangır bağırان bir haz da vardı işte, o sayede, onun sayesinde mutluydum.

Mevsimler, aylar yıllar geçip gidecekti böyle belki de, içim hep kıpır kıpır.

***

Önceki gün yağan yağmurun oluşturduğu gölcükler buharlaşmamış henüz. Ferhan'ın üçüncü buluşma için ilk kez evine davetli olduğu kadının adresine iki sokak uzaklıkta önünden geçtiği dükkânın güvenlik kamerası onu ünlü Cartier-Bresson fotoğrafında olduğu gibi su birikintisinin üzerinden sıçrarken kaydediyor. Televizyon dizilerinden anladığı kadarıyla ıslak izden yalnız ayakkabının numarasını değil, markasını, ne tür zeminde kullanıldığını ve kişiye özel benzeri ipuçlarını elde etmek mümkün.

İşi ne kadar ileri götüreceğine emin değil, ama tedbiri elinden bırakmamaya kararlı.

***

Kahve kuyruğunda beklerken önümde dururdu. Bacaklarına bakardım. Kitaplardan konuşurduk. O benden daha fazla okurdu, ben de hiç olmazsa neyin okunmakta, neyin iyi, neyin kötü (ve niçin) olduğundan biraz haberdar olmak ve her fırsatta onunla konuşabilmek için *The Washington Post* ve *The New York Times*'in kitap eklerini incelerdim pazarları. Okumadığım, okuyamayacağım ne çok kitap vardı dünyada, hem de sadece İngilizcede ve yalnızca bu ülkede. Son yıllarda bazı bölümlerini gerçekten okuduğum ve fırsat olsa hakkında biraz laf edebileceğim tek kitaptansa ona anlatmakta zorlanacağım ve aptalca bir şeyler söyleyeceğim korkusuyla hiç söz etmiyordum. Belki de annemin beklenmedik hediyesi olan bu kitaptaki Raif Bey'in bana, daha doğrusu hayatımın bu dönemine, en azından hayal ettiklerime benzemesi ürkütüyordu beni. Bilmiyorum, babamın içinde bulunduğu bir çöküş, umutsuzluk, tıkanmışlık hissini dünyaya (ve özellikle bana) duyurmak için mi göndermişti annem bu kitabı. Doğrusu, küçük

kardeşim bir yana, ailecek sönük, pörsümüş hayatların ya içindeydik ya da oraya doğru gidiyorduk görünüşe göre; beni de buralara kadar kaçmaya iten para kazanma ya da “başarılı olma” itkisi değil, bir çıkış, yeni bir hayat arayışıydı. Bir motosiklete atlayıp hız yapmak ya da vapurda dışarıda martılarla yirmi beş dakika geçirmek, artık yaşarken bile içime nüfuz etmeyen, bir saniye olsun kalıcılığı olmayan şeyler haline gelmişti ve ben kâh bir bar taburesinde kâh sabahın köründe hatırlamadığım bir banyonun soğuk zemininde, bir başka günse sırf bir kadının memelerini beğendiğim için bindiğim meçhule giden bir otobüste eskiden bana yaşadığımı hissettiren enstantanelerin yerine koyabileceğim yenilerini arıyordum. Beni tanışınlar, sevsinler istiyordum, ben de onları.

Zamanım yavaş yavaş tükeniyordu; bu gidişin sonu, ona buna uluorta sulanan kart zampara karikatürüydü, farkındaydım. Ama her yeniden başlayışın o riskli bölgeye beni daha fazla yaklaştıran bir depar anlamına geldiğini bildiğim halde, her ilişkiyi kısa sürede çöpe atıp hep baştan, hep baştan almak istiyordum.

Onun yeriye başkaydı; diğerleri gelip geçici, o asla incitemeyeceğim dostumdu. Benim Maria Puder'im.

***

Onun değilim, hayır.

Adım Maria Contreras. Puder nereden çıktı bilmiyorum. Adını duymadığım bir roman kişisini üzerime bindiriyor sanırım, beni kendi başıma nesneleştirmek yetmiyormuş gibi.

On üç, belki on iki yaşındayken tanışıp çabucak aşına olageldiğimiz bir bakış tarzı var, bizi tepeden tırnağa inceleyip notumuzu veren. İçlerinde en aptalları farkına varmadığımızı sanıyor olabilir. Ama bence kurdukları tahakkümden beslenen bir umursamazlık içindeler, yani biz çakmışız, rahatsız olmuşuz, vesaire, bunlar faktör değil.

Burada –haddinden fazla uzun bir öykünün içinde yani– çok fazla konuşmak istemiyorum. Metin benim değil, bir kere; bir cins denge unsuruyum galiba, ama gelgelelim karaladığım birkaç satırın hepsinin malum kişi hakkında olması bekleniyor. Ne yazan farkında ortalık yerde duran Bechdel'imsi ironinin ne de okuyan. Geçelim.

Bir evlilik yavaş yavaş eriyip çözülürken önümdeki seçenekler hasbelkader aynı işyerine düştüğüm yakışıklı bir tıfılın ergensi oyunlarına malzeme olmakla sınırlı değil. Oyun oynamaya gelince, hepiniz kadar benim de hakkım var.

***

Her sabah erkenden hazırlanıp ütülü gömlek ve pantolon giyip yollara düşmeye nasıl olup da vücudunun isyan etmediğine şaşırıyordu, öğlene kadar uyuduğu cumartesi ve pazarların keyfini aklına getirdiğinde. Haftanın iki günü tadabildiği mükemmel hafiflik duygusunun hayatında artık (ve umuyordu ki gelecekte de asla) kimseye hesap vermek zorunda olmamasından kaynaklandığının farkındaydı. Ne günaydın diyeni vardı ne yemek hazırlayanı ne de şefkat adı altında beraberlik stresini yaşatan kimse.

Çocuklar yoktu.

Misafirlğe gitmeler, gelmeler yoktu.

Kanepelerin kumaşının yenilenmesi yoktu.

Semt sakinlerini bir araya getiren geleneksel bahar pikniği yoktu.

Zihninde asla hayatını meşgul etmeyecek şeyleri sıralayıp üzerlerini birer birer çizdikçe neşeleniyor, neredeyse çığlık atması geliyordu.

Ama sönuveriyordu hemen, içinde parlar gibi olan mut. İki kilometre yürüdüktan sonra varılabilen kafe (başkası yok muhitte), akabinde kıyısında oturulan park. Nasıl toprakta aynı çizgiyi bir aşağı bir yukarı işleyen bir pulluksa iş günleri, bu kısacık, sözde azat dönemi de ondan farklı değildi.

Hep boş duran banka ruhen bitkin çöküp dakikalarca güneş gözlüklerinin ardında gözleri sağı solu tarıyor, dışarıdan bakıldığında dimdik uyuyan bir şfenks gibi hareketsiz, ara sıra ince karton içinde hızla soğuyan kahveyi yudumlayışı hariç.

Köpek gezdiren çiftler. Kadınlar ve bacakları. Bir bebek arabası.

Zaafına yenilirse bir gün pes edip onun da bir parçası oluvereceği hayat. Bir gün.

İçinde uyanan, uyandıkça büyüyen öfke.

Gökyüzünün grisini dümdüz kesen bir uçak, minik, parlak bir gümüşbalığı.

***

Kapıyı vurdum. Önce çocukluk alışkanlığıma uygun olarak tıklattım, sonra yeni ülkemin düsturuna uygun olarak yumrukladım. Bekledim.

Bir gün üniversiteden bir arkadaşımın kapı çalma gibi basit bir eylemin aslında kültürler arasındaki derin farkları ortaya koyacak kadar önemli bir gösterge olduğunu konuşmuş, iz sürme maceramız mimariden dine, tarihten etimolojiye uzanmıştı iki şişe şarap eşliğinde. Ben söyleyene kadar “yumruklamak” eyleminin bir alternatifi olabileceği aklına gelmemişti Amerikalı dostumun. Tıklatmak diye bir seçenek düşünülemezdi ona göre. “Bu büyük evlerin kapısında sabaha kadar beklersin seni birisi duyana kadar,” demişti. Eski mekanik ziller ancak zenginlerin para kıyabileceği bir lükstü belki; kapılar da eskiden çok daha kalın olmalıydı. Üç yüz yıl önce evler çok büyük olmasa da insanlar yine de geldiklerini duyurmak için kapıya şiddetle vurmaya zorunda kalıyorlardı. Elektrikli ziller icat edildiğinde alışkanlık çoktan kültüre nüfuz etmiş olmalıydı. Belki de gerek duyulmadığı için birçok Amerikan evinde kapı zilin olmadığı veya ziyaretçilerin zile dokunmayıp kapıyı gümlettiğini gözlemlediğimi söylemiştim. Bence en komiği, benim gözümde diğer her durumda narin bir görünüm arz eden, ince bellerine, bileklerine kesildiğim üniversiteli kızların iş kapı çalmaya gelince hiç gerekmemesine rağmen (züğürt öğrenci halimizle incecik kapılı küçücük dairelerde oturuyorduk, artı zil vardı) kapıya alacaklı gibi abanmalarıydı.

Din bu işin neresinde diyeceksiniz; anlatayım. Nasılsa bir dergide okuduğumu hatırlayıp o sohbet sırasında yumurtlamıştım. Eğin’de Ermeni mimarların yaptığı meşhur evlerde kadınlar ve erkeklerin çalması için ayrı ayrı tokmaklar konurmuş kapılara eskiden, tabii ki erkeklerinki daha kallavi ve tok olmak üzere. İçeridekiler, gelenin ziyaretinin haremlik mi selamlık mı olduğunu kapıyı açmadan kestirebilsin diye elbette.

“Eğin’de aynı tokmaklar duruyor mu?” diye merak etmişti arkadaşım.

“Eğin’de bir tek tokmaklar kaldı,” demiştim. “Bir de tokmaklayıcılar. Gerisini sorma.”

Eskiden, çok değil birkaç yıl önce böyle sohbetlerle doldurduğum bir hayatım varmış demek ki. Ya şimdi?

Elimde çiçek, yüzümde sahte bir gülümseme, bekledim.

***

İş dönüşü gözlerini daha fazla yoruyordu sabaha kıyasla. Yakalar gevşetilmiş, bağırklar açılmış oluyordu; sabah ilikli olan bir iki düğmenin bazen çözülmesi, fönle düzeltilmiş saçların biraz olsun dağılmış olması içini hoplatıyordu Ferhan'ın. Sabah herkesin nereye gittiği belliydi; oysa akşam her türlü fırsata açıktı. Kim bilir kaç kez gözlerini kapayıp hayalinde onları birer birer evlerine kadar izlemiş, kapıdan girip anahtarı minik bir çengele asmalarını, yukarı kata çıkıp naylon çoraplarını sıyırmalarını seyrederek yutkunmuştu.

Şu mesela: Milyonlarca yıla yayılan evrim, genlerin yağlı güreşi, şu mükemmel numuneyi yaratıp tam karşısına oturtmuştu. Yalnızca onu mu, diğer bir sürü benzerini, önünde açık büfe gibi. Bir an aklından kendi durağını ıskalamak, bu kadını, hangi semtte indiğini, nerede oturduğunu, nerede çalıştığını, sabah kahvesini nerden temin ettiğini, ne günler yoga seccadesini yanına aldığına tespit edene kadar izlemek geçti. Hani, ileride yararı olur diye. Ama hayır. Otobüste kameralar vardı.

İlk anda bakmadı bile doğru dürüst. Çabucak bir göz atıp ilgisini çekip çekmediğine karar vermenin, artı veya eksi hanesine kaydetmenin ustası olmuştu artık.

Çok fazla belli etmeden bir tanesini seçip uzaktan takip etmek ne hoş olurdu. Tam takip de demeyelim. Belki takip ederim diye mimlemek, o kadar. Sonra da bir gün kafasına estiğinde, belki parka doğru yürürken rast geldiğinde gerçekten peşine takılmak, eve ulaştığında da dümdüz devam etmek, adresi aklının bir köşesine kaydetmek. Ne zararı olabilirdi böyle gıdım gıdım ilerleyerek oyun oynamanın.

Otobüs durağındaydı. Metrodan inip yürüyen merdivenle gün ışığına çıktığını bile hatırlamıyordu. Etrafına baktı. Caddenin ta karşı tarafında bir kadın yürüyordu ilgisini çeken, çok ama çok uzakta. Belli ki kalburüstü herkes gibi metroya yürüme mesafesindeki çekici mahallelerde, çoğu son beş yıl içinde dikilmiş, iç duvarları swasız lüks tuğla, mutfakları tepeden

tırnağa paslanmaz çelik kaplı dairelerde oturuyordu o da. Ferhan'ın olanaklarının yetmediği bir dünyada yani.

Kendisiyse ev bark sahibi, okuldan çocuk almaya yetişen veya bu akşam sıranın onda olmadığına şükreden, eve gidince görevlerini yerine getirip pestil gibi yatıp iki saniye sonra horlayacak içi geçmişlerle beraber evlerin açık arayla serpiştirildiği ölü semtlerin yollarındaydı. Sabah nadiren güzellik çıkıyordu karşısına otobüste, ama dönüşte ara ki bulasın. Asıl dönüşte işine yarardı oysa.

Sekiz dakika sonra otobüsün onu bıraktığı duraktan banliyönün askerî nizam tasarlanmış sokaklarında yürüyecek, nihayet müstakil evler arasında kalmış iki katlı, dört dairesi, uyduruk pencere (uyduruk her şeyli), tuğlaları tarhana renginde, pencerelerinde düşecekmiş gibi duran klima ünitelerinin havalandırma ızgaralarına sıkışmış toz ve pislik şeritlerinin İspanyol yosunu gibi sarktığı güdük apartmanına gelecekti.

O muhteşem bacaklı, saçlı, dudaklı kadınların hiçbiri, ama hiçbiri Ferhan'ın otobüsüne binmeyecekti.

Belki bir gün otobüse binmek yerine sanki o muhitte oturuyormuş gibi köşedeki kafeden bir latte alıp banka oturabilir, metrodan inen ve canı kahve isteyen bir kadınla sohbet edebilirdi. Neden olmasın? Gözlerini yumdu, hayal dünyasına geri döndü. Metrodan çıkanlardan birini beğendi. Ona doğru geliyordu. Ama yanından geçip gitti kız. Kadın. Evinde Ferhan'ın ödediği aylık kiranın satın almaya yetmeyeceği gelişmişlikte bir espresso makinesi vardı belki de. Ne yapsın Ferhan'ın kıytırık bankını...

***

Elimde çiçek, yüzümde sahte bir gülümseme, bekliyorum, siz de beni seyrediyorsunuz.

Doğrusu, ne düşündüğünüzü hem merak ediyorum hem de çok fazla iplemiyorum.

Belki maceralarımı Maria'ya anlatırken neden bir noktadan öteye gitmediğimin açıklamasını kabul ettiniz. Belki bunları size anlatırken öykünün bundan ibaret olduğunu, kapı açılıp ("Hoş geldin!" Muah, muah. "Mımm, çiçekler benim için mi? Niçin zahmet ettin Allah aşkına. Gir gir,

ayakkabılarını çıkarma.”) kapanır ve o sırtını bana dönmüş içeri doğru uzaklaşırken (“Yemek neredeyse hazır...”)) bütün bunların başından sonuna pek bir olay örgüsü içermeyen bir Fransız filmi andırdığını, onların *flânerie* dediği başıboşluğa övgü olduğunu düşünüyorsunuz.

Belki.

O zaman salonda şaraplarımızı yudumlarken duvarlardaki tablolar hakkında olumlu birkaç söz sarf ettikten sonra gözlerimin neden, ilk fırsatta cebime indirmek üzere, sehpanın üzerine konmuş cep telefonunu bulduğunu merak ediyorsunuz.

Ara sıra kafamı kurcalayan soru: Onların gözünden arzu nasıl bir şey?

***

Bir gün işyerinden bir arkadaşıyla bir lokantada oturmuş yemeklerin gelmesini beklerken gözü az ötedeki masadaki yaşlı adamın kafasına takıldı. Kızarmış kulakların arasında uzanan pespembe ensenin yılların tahribatına dayanmaya çabalayan aristokratik çizgileri Ferhan'a (kafasında canlandırdığı haliyle) emekli bir İngiliz amirali düşündürdü. Ön cepheden baksa adamın kartal bakışlı mavi gözleriyle, yüzünden fıskıran gür beyaz kaşlarıyla karşılaşacağına emindi. Böyle tiplerin arasında kendisini yaşlı bir adam olarak düşledi, Türkiye'de herhangi bir kahvehanede oturan emeklileri gözünün önüne getirdi. Gerçi burada da çeşit çeşit insan vardı, ama o yeşil çuhalı kahvehanelerden kimi getirip bu resmin içerisine yerleştirse göze batacağı kesindi. Aynı tezat, götürüp o tablonun içine koyabilse bu baston yutmuş gibi oturarak çorbasını içmeyi becerebilen amiral bozuntusu için de geçerliydi.

Birdenbire kendisine ne kadar yabancı bir dünyaya ışınlandığı kafasına dank etti, önünde uzanan yılların dehşeti içinde yankılandı, 22'lik bir mermi gibi sekti durdu. Elinde olmadan dudakları titreyiverdi. Bir yanda uçurum, hatta çöl gibi bir yalnızlık uzanıyordu, öte yanda çocukları cumartesi sabahının köründe beyzbol (beyzbol!) antrenmanına götürüp getirdiği, evlilik yıldönümünü unutmasın diye birkaç yere not aldığı, komşuların barbekü partisinde ilgilenmediği konularda anlamsız geyik muhabbetiyle geçirilen saatler. Erkeklerle Amerikan futbolu (Amerikan futbolu!), lüks arabalar, çim biçme makineleri ya da biraz eğitilmiş bir grupsa yerel yönetimlerden konuşsa bir türlü, kadınlarla... Oturup erkekler dururken bir tek kendisinin kadınlarla muhabbet etmeye

çalışması garip olurdu kuşkusuz. Akli rahat durmayacaktı, çok iyi biliyordu.

Tekne açılırken iki bacağı iki tarafta kalmış, ara yavaş yavaş büyüyordu. Bir hayat vardı geride kalan, önündeysen bir başkası; ikisi de yanlış hayat.

Geldiği nokta geri dönülemeyecek kadar uzak, ama yeni bir dünya için bir arpalık bile değildi. Gerçek bir yaşam oluşturma, kendini gerçekten kabul ettirebilme, ortak bir kimlik oluşturup onu çocuklarına aktarabilme, her şey bir yana, dostlar, yoldaşlar edinebilmek, bunlar ne kadar uzak, bunlarda başarısız olmak, “kısa düşmek” ne kadar feci bir ihtimaldi.

Gözünden süzülen bir yaşı çabucak sildi. Masayı alaşağı edip sandalyeyi devirmek, çıkıp bir okyanus bulana kadar yürümek istedi. Mahvolmuştu; kaçarı yok.

Zihninde sürekli oynayan sinema filminde sahne kararsın mı, silikleşip bembeyaza mı kessin, bilemedi.

***

Eve yaklaşırken gözlerim kaldırımın ortasından yükselen direğin tepesinden evin yan duvarına doğru bir söğüt dalı zarafetiyle inen telefon kablosundaydı. Biraz karanlıkta kalmasına rağmen şebeke kutusunu uzaktan görmekte zorlanmadım. Kapıya varmadan önce hiç acele etmeden oraya doğru yönelip ceket cebimde açık duran çakıyla kabloyu bir iki saniyede kestim.

Çakıyı kapatıp bu kez pantolonumun ön cebine yerleştirdim. Artık hazırdım.

***

Parkta, içindeki sesleri dinliyor müzik yerine.

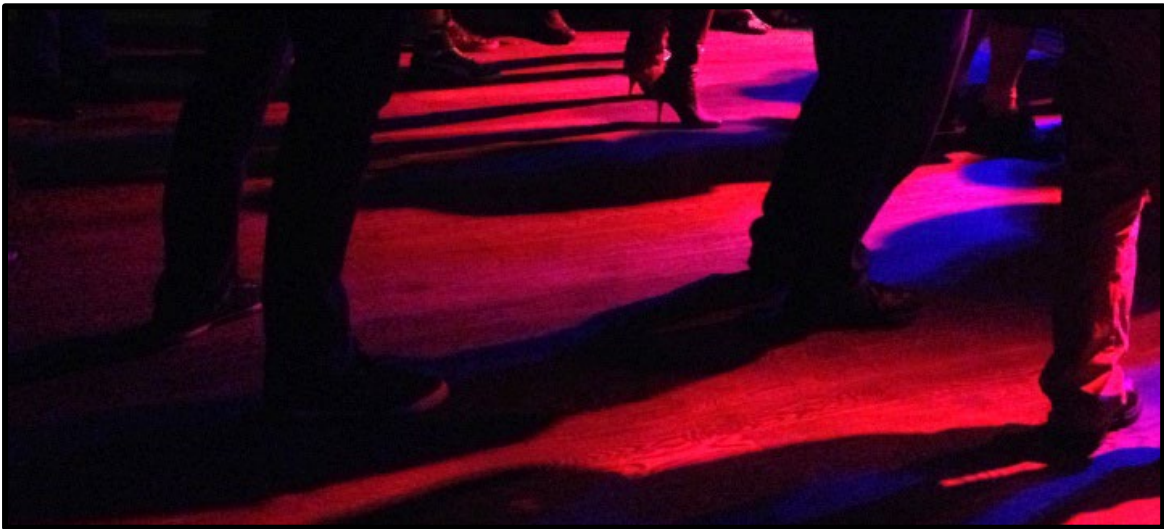
Gümüşbalığının bıraktığı bulut izi kaybolmak üzere.

Düşünde yarım asır ileriye sıçırıyor, lokantadaki amiralin akranı oluyor. Hâlâ gelen geçen kadınlara bakıyor belli etmemeye çalışarak.

Yaya geçitlerinde yeşili beklerken ona gülümseyen yok artık. Görünmez bir adam.

Pazarları bankta oturur, etliye stlye karışmaz, sessiz biri. Göçmen galiba, ama çok eskiden yerleşmiş buraya.

İyi bir adama benziyor.

Fotoğraflar: Aziz Gökdemir

BİZ KARDEŞTİK

Fotoğraf: Aziz Gökdemir

Ey büyük kardeş (İngilizcede ağabey diye bir kelime yok, değil mi? Karizmanı mahvetmiştir şimdi o. Bey diyen de yoktur eğer filmlerdeki gibiyse işyerleri), Amerika fatihi, kapitalizmin ezici ökçesini cilalayanlar ordusunun yorulmaz neferi, bir gün doğru yolu bulacağına inandığım gizliden gizliye iyi kalpli insan, nasılsın?

Bak bu sanal devirde üşenmeden kâğıda kalemle yazılmış, zarfa konup postalanmış, dağlar tepeler sonra da okyanus aşmış bir mektup eline kadar geldi, hem de en sevdiğin kardeşinden. İşini gücünü bırak da okuyuver hadi.

Senden uzun süredir haber alamadım / alamadık, sevgili Ferhan. Bir ya da iki ay oluyor, cep telefonunu çıkaramayınca o uyduruk İngilizcemle işyerini aradım, yanlış anlamadımsa ayrıldığını söylediler.

Tahmin edersin, bizimkiler aramamandan şikâyetçiler, ama pek belli etmemeye çalışıyorlar. Galiba numarayı her çevirişlerinde ya meşgulsün ya araba kullanıyorsun, şu veya bu nedenle ancak birkaç saniye konuşuyorsun veya bazen açmıyorsun. Rahatsız etmeyelim filan diye diye onlar da iyiden iyiye uzattılar arayışı, ama bir yandan senin telefonunu bekliyorlar dört gözle.

Etsen ne konuşacaksınız, o da ayrı mesele. İnan, aynı evde oturduğumuz halde hoşbeşimiz senin durumuna kıyasla bir-iki gömlek ötede. Ama göz önünde olmak, bir kazaya kurban gitmemiş olduğunun her gün doğrulanması, bunlar yaşlı insanlar için önemli şeyler. Belki bir gün senle ben de bunu anlayacağız. Açıkçası bana biraz saçma geliyor. Üniversiteyi neredeyse yarılıyıp hâlâ evde oturuyor olmaktan da rahatsızım.

Neyse, bütün bunları yazıp mektuba sitemkâr bir hava vermiş oldum; amacım bu değil. Seni özlüyorum, hepsi bu. Geçen gün vapurdaydım. Karşıma hoş bir hatun oturdu. Saçları rüzgârda nazlı nazlı uçuşuyor, vesaire. İkimiz de kulaklıkla müzik dinliyoruz, yani kolay kolay bir laf açma ihtimali pek yok. Senin sırf bunun gibi durumlar için çantanda iki kulaklığı birden takma olanağı veren Y adaptörü taşıman, duruma göre ya kulaklığının ya iPod'unun aniden bozulvermesi gibi stratejilerin aklıma geldi. Elimde olmadan gülümsemeye başlamış olmalıyım; kızın da gülümseyerek karşılık verdiğini yazabilmek isterdim ama elbette ben orta mesafede bir yere doğru ebleh ebleh sırttıktıkça onun da kaşları çatıldıkça çatıldı.

Bir kez daha anladım ki gerçek hayattaki karşılaşmalar şampuan reklamına benzemiyor.

Ama bunu anlayalı çok oluyor; mektupta eski günlerden bir esinti olsun istedim. Çünkü şakası bir yana, burada olsan oturup ciddi ciddi konuşmak isterdim seninle. Öyle sanıyorum ya da umuyorum ki, birbirimizden uzak kaldığımız bu birkaç yıl içinde büyüdük ikimiz de. Açıkçası, ben çocuk sayılırdım sen Amerika'ya gittiğinde; şimdi düşünüyorum da o halimi aynı insan olarak göremiyorum. Sen tabii büyük bir adamdın gözümde, ama yaş itibarıyla sen de yetişkin bile sayılmazdın, objektif olarak bakarsak. Bana

çağrışım yaptıran, söylemek istediğim şu: Kadınlar ikimiz için de ya yavaş çekimli bir şampuan reklamından çıkma fantastik varlıklar ya da oturduğumuz, misafir olduğumuz evlerde bize hizmet eden anneler, bacılar değil miydi? İşte seninle ilk kez biz neymişiz, nasıl insanlarmışız diye söyleşmek iyi olurdu doğrusu.

Aşk, tutku ya da saplantı, bak bazılarını ne biçim bir bataklığa sürüklüyor; sana anlatmak istediğim bir şey oldu burada. Her şey olup bittikten, sonradan öğrendiklerimizi de yerli yerine oturtuktan sonra düşündüm, iki kardeş arasına nasıl böyle bir husumet girebileceğini anlamaya çalıştım. Belki de seninle hayatımızın potansiyel olarak en türbülanslı yıllarını ayrı geçirdiğimiz için ciddi kavgalara uygun bir ortam oluşmadı pek. İkimiz de çocukken olan şeylerse çok geride kaldı, en azından benim için. Çocukluk, ergenlik başka bir gezegen sanki. Nasıl, ne saçma şeylerin peşinde koşarak tüketmişiz o yılları. Umarım gelecekte bugüne geri bakıp aynı şeyi söylemem.

Evet, bugün deyince, sormak hakkındır, vapurda karşına oturma gafletine düşen kadınlara sarkar gibi yapıp ondan sonra çözümlemelerle kendini aldatmaktan başka neler yapıyorsun diye. Unutma, apolitik bir kuşağın temsilcisi var karşında. Gerçi kimsenin senden de aktivist olma gibi bir beklentisi olmadı, ama gerek gittiğin üniversite gerek seçtiğin dal, hepsi bir yana problemleri ve gerçekleri bambaşka olan bir ülkeye kapağı atmış olman herhalde burada bizim önümüze sürülen türden seçimlerin hiçbirine mecbur etmemiştir seni. Şunu söyleyeyim, İstanbul Üniversitesi, İTÜ gibi bir yerde okuyorsan, bu bir sürü gruplaşmanın, etkinliğin içinde değilsen bile yakınıdasın demek. Daha önce de konuşmuştuk, hepimiz bir nevi kulüp üyeliği kartıyla başlıyoruz bu üniversitelere. Üst ya da orta sınıf mahallelerde oturan, kimisi koleje kimisi özel bir okula gitmiş, içlerinde en az bir tane gitar çalan erkek bulunan, erkeklerin entel sakalı bıraktığı, kızların iyi marka bir şeyler giydiği bir grup üniversiteliyi gözünde canlandırırsan, beni de onların arasında düşünmen son derece doğal gelmiyor mu sana? Ama aynı koridorları, aynı sınıfları, aynı kantini gecekondudan devşirme bir apartmanda oturan, bugün fidan dikimi kampanyası için stant açan, yarın adliye önünde protestoya katılan, öbür gün de şu ya da bu girişim için destek toplantısına gidecek insanlarla paylaşıyorsun. “Ne haber?”in ötesine geçmeden dört seneyi bitirmek biraz garip olurdu. Aramızdaki sınıfsal, ailevi, vb. farklar aşılabilir gözükse de, en azından denemek, hiç olmazsa o yönde adımlar atmak istiyorum. Şimdi

yalılarda büyümüş sosyalistler aklına gelecek, biliyorum. Yalılarla alakamız yok elbette, ama bu toplumun neresinde durduğumuzu sana anlatmamın gereği var mı?

Kimseye, daha doğrusu konuşursan annelere söyleme, geçen ay ilk kez bir sivil direniş eylemine katıldım, polis aracından tazyikli su bile yedik hep beraber. Tutuklansam geceyi hapiste geçirebilirmişim; belki daha da ötesi. Hepsi tamam da, bu tür şeylerde rastladığım, kimi zaman bize söz geçirme havalарına giren, her zaman kendisinden çok genç insanlarla çevrili, kart öğrenci mi, bir yerde memur veya işçi mi, kaldırım mühendisi mi ne oldukları belirsiz otuz beş-kırk yaşında birtakım bıyıklı adamlar var ki, onların varlığı beni biraz düşündürtüyor. İnsan her durumda yol arkadaşını seçemez ve sonuçta herkesin yaptığı kendisini bağlar, ama birileri senin kendi kafanda tartarak katıldığın şeylerin rengini değiştiriyorsa ve özellikle bunu yapmak için oraya yerleştirilmişse, işler biraz karışıyor.

Nereden nereye geldim, sana mahallede yaşadığımız olayı anlatacaktım.

Adını bilmezdik, ama sanırım dikkat etmezsen duvarın dibine konmuş bir küfeymiş gibi bakmadan yanından geçeceğin kadar kısa boylu, tıknaz bir adamcağız dersem hatırlayacaksın. Karşı apartmanın kapıcısı. Sabah siparişlerini dairelere dağıttıktan sonra bizim duvara oturur bir yorgunluk sigarası içerdi hani. Teni meşin gibi. Ara sıra bizim bakkalla laflardı. (Mustafa Amca dükkânın önüne şezlongunu atıp güneşte kedi gibi mayışır uyurdu biliyorsun, bu adam da bir şey demeden gazozunu içerdi, laflamak dediğim o aslında. Bakkal ara sıra gözünü açıp bir şeyler mırıldanırdı, beriki de baş sallardı.)

Gerçi belki sen Amerika'ya gittikten sonra işe başlamıştır, şimdi tam hatırlayamıyorum. Çok uzun zaman geçti seni görmeyeli ama işte sanki ikimizin de çocukluğumuzun geçtiği sokağın bir parçasıydı o. İlkokula giden oğluyula yan yana giderken arkalarından bakıp, "Hangisi oğul, hangisi baba?" diye güldüğümüzü hatırlıyorum çünkü. Tabii, sen olmalısın anımdaki; hormonların ve sınıf "arkadaş"larımın ortak taarruzuna karşı durabilmem için elimdeki yegâne silahlar olan şaka ve alaya sığındığım ergenlik yıllarımda bana eşlik edecek başka kimim vardı ki?

Bir de kızı varmış bu adamın (adını hâlâ bilmiyorum, gazeteler sadece baş harflerini yazdılar; eskisi gibi Bücür demek de istemiyorum). Onun yanı

sıra bir ağabeyi, ağabeyinin beraber olduğu bir kadın, o kadının da eski eşinden bir oğlu... Bunların hepsini bir günde öğreniverdim.

Mustafa Amca her akşamüstü olduğu gibi şezlongunda, bu kez uyanık, adamın biri de şezlongun yanına bir sandalye atmış. Ben de balkondayım, çirağın doldurduğu sepeti yeni yukarı çekmişim, içeri girmek yerine balkon demirine dirseklerimi dayadım; güneş, altında durduğum sımsıcak bir çağlayan gibi, mutluyum. Tek tük “Fenerbahçe,” “kupa” filan duyuyorum; sonradan adamımızın ağabeyi olduğunu öğrendiğim misafir konuşuyor. Neredeyse içeri gireceğim ki sokağın ucundan bizimkinin tıpır tıpır geldiğini gördüm. Belki bir kararlılık sezdim yürüyüşünde. İçeri girmedim. Seyretmeye başladım.

Hizaya geldiğinde hiç duraksamadan doksan derece dönüp bakkala doğru döndü. Kaldırımla bakkalın girişi arası, biliyorsun, on beş adım var yok. Yüzünde bir titreme gördüm, biraz öne eğildim, sandalyede oturan ağabeyin selam verir gibi sağ elini yarım havaya kaldırdığını gördüm.

İkisinin arasında Mustafa Amca'nın üst üste dizdiği gazoz kasaları var, ağabeye daha yakın.

Ara inmiş on adıma.

Ağabeyin (adı Sezgin) hanım arkadaşının (Şefkat) oğlu (atmıyorum, Basiret), bizimkinin kızına (o da isimsiz, yine gazetelerde baş harfler) kesik. Oğlan bir türlü bir baltaya sap olamadığından Sezgin'le Şefkat kızın babasının bu işe sıcak bakmayacağını biliyorlar. Şehirlik yerde kız kaçırma akıllarına gelmemiş ya da cesaret edememiş olabilirler. Oğlanla birlikte kafa kafaya verip üçü Sezgin'in küçük kardeşiyle kızına bir komplo kuruyorlar. Kız amcasının evine bir nedenle çağrılacak, bir punduna getirilip kızla oğlan yalnız bırakılacak, artık herif ya tecavüz edecek ya da söylentisi bile yetecek ki ailenin namusu kurtulsun diye bunlar evlendirilecek.

Plan yürürlüğe konmuş, evden arazi olan Sezgin gelmiş bizim bakkalın önünde çayını içiyor.

Beş adım.

Kız olayı anlar anlamaz kahveyi (onu mutfağa kahve yapsın diye yolluyor Şefkat, sonra kendisi sıvışıyor) Basiret'in başından aşağı döküp kendisini can havliyle dışarı atmış, babasını bulmuş.

Bizim kısa boylunun eşinin yıllar önce öldüğünü, iki çocuğunun, hele kızının üzerine titrediğini söylemiş miydim?

Basiret ısrarla, "Kaç, kaybol," demek için babasını arıyor, Sezgin'in arabasında unuttuğu cep telefonu çalıyor da çalıyor.

Sezgin sol eliyle çay bardağını ters çevrilmiş bir kasanın üzerine bırakırken sağ elini havaya kaldırıyor. Belki de kardeşine elini uzatacak, yüzünde yılmış bir gülümseme, nasıl olsa olan oldu, artık şu işi bir an önce bağlayalım modunda.

İki adım.

Küçük kardeş kısa boyuyla gazoz kasalarıyla aynı hizada, eğilmiyor bile. En üst kasadaki boşlardan birini kapıyor, tek hareket, dibini kasanın kenarına vurup kırıyor, kırığı ağabeyinin yüzüne doğru savurup...

Eskiden videocu olan yan dükkân, sonradan hiçbir işletme bir türlü tutunamadı, hâlâ kapalı, Sezgin'in gözünün uçup o dükkânın demir parmaklığından sektiğini gördüm, boğazıma bir çığlık tıkanı. Geri mi kaçayım, yoksa daha bir eğilip olan biteni iyice mi göreyim diye bir an kararsız kaldım, merakım ağır bastı. İkinci bir darbeye birlikte aniden yüzüme bir yağmur damlası düştü, hemen o anda yukarıdan filan değil alttan sıçrayan kanın beni bulduğunu dehşetle anladım. Balkondan uzansam degecek gibiydim hemen aşağıdaki tiyatro sahnesine. Mustafa Amca o cüssesiyle hâlâ doğrulmaya çalışıyordu. İçinden taşan öfkesine rağmen son derece sakın gözüken adam ben geri çekilemeden şişeyi olanca kuvvetiyle bakkalın boynuna doğru gömdü, bir anda kana battı. Ben zaten artık donmuştum. Sanki milim kıpırdasam sezecek, gözlerini yavaş yavaş yukarı kaldırarak, beni görecek.

Ama artık gözü dünyayı görmüyor gibiydi. Boş bir kasa çekti, ters çevirip oturdu, bir sigara yaktı. Bir iki nefes çektikten sonra bakkala doğru, "Sen de farkındaymıydın pusunun, yılan herif," dedi sesini yükseltmeden.

Sonra yerde acı ve korkuyla inlemekte olan ağabeyine döndü, "Biz kardeştik," dedi. "Biz kardeştik."

Ve başını kaldırdı nihayet; göz göze geldik. “Biz kardeşlik,” diye tekrarladı, bu kez bana, olan biteni açıklar gibi.

Mustafa Amca’yı kaldırdılar bugün. Polis izin verince oğlu geldi, kan lekelerini yıkadı, ne dükkânı açtı ne bir not koydu, çekip gitti.

Bütün bunları sana niye yazdım bilmiyorum; belki hayatımda olup olan tek ilginç şey budur diye. Yoksa bir serzeniş filan gelmesin aklına. “Biz kardeşlik,” değil, hâlâ da kardeşiz. Yıllardır yüz yüze görüşmemiş olsak da vapurda dışarıda otururken yol boyu yanım sıra giden martılar kadar yakınsın bana. Onlar uçup gidince de... bir o kadar da uzaksın.

Ayrıca, üniversite konusunda yukarıda yazdıklarım benzer bir biçimde, nereden geldiğimiz iyi kötü nereye gideceğimizi belirliyor biraz, değil mi? Böyle ölmek, hele öldürmek yazgımızda pek olmasa gerek.

Seni çok seven,
inşallah bir gün doktorun,
Civan’ın

Fotoğraf: Aziz Gökdemir

DÜNYADA BEN

Fotoğraf: Mark McQuade, "["Girl with hair across her face"](#)", Creative Commons 2.0 ([CC BY 2.0 SENET](#), [CC BY-ND 2.0 DEED](#))

“Öfkeyle beslenen çocuklar yalnızdırlar.”

Aysel Gürel (Onno Tunç'un Sezen Aksu için bestelediği “1945”in güftesinden)

Ayak altında dolaşan kıvrırcık saçlı küçük bir kızım o zaman. En keskin çizgilerle yer etmiş, hiçbir ayrıntıyı flu bırakmayan anılarımda hep on yaşına basmanın eşiğindeyim. Mevsim hep yaz, hava hep güneşli, uzaklarda iki binanın arasından görülen deniz dilimi hep ıslıl ıslıl.

“Selinciğim, gidip bankamatikten bize 50 milyon çeker misin?”

Alın size çocukluğun nadir yaşanan, bulanık bir denizde ara sıra gözükten gümüşbalıkları gibi kısa ömürlü anlarını bozan can sıkıcı şeylerden biri daha. Getir götür işleri.

Sofrayı kurup kaldırma. Toz alma. Mercimek ayıklama.

Hele o çorba karıştırma ezası... Ağrılara gark olan zavallı kolum dolap beygiri gibi.

Küçücük çocuk para çekmeye gönderilir mi? Hele “milyon” ne kadar ürkütücü bir laf, sanki kaybetsem dünyanın sonu gibi. Şimdi internetten baktım, eski paraların kesin kaldırıldığı yılmış o yıl, ama büyüklerin dili kolay değişmiyor.

“Oyalanma yalnız, karanlık basmadan gel.”

Daha güneşin batmasına iki saat var ama peki anne...

Kapıyı kapadığımda artık evde değilim, dünyadayım. Gündüz artık gece. Yaz artık kış. Ama onu biraz sonra anlatayım.

Ağır kapının (hırsız girince değiştirmiştik) gerisinde bıraktıklarım beni çekiyor. Çevrelerindeyken duymadığımı sandıkları konuşmalar, iç geçirmeler, balkonda bağırmlar. Zaten babam ne zaman evdeydi ki? Belki de sonraki yılları daha öncekilerle birlikte hatırlıyorum, ama hayır, hayır, daha herkes hayattayken de, yani görünüşte onu kedere boğacak bir şeyler olmadığı halde çekip çekip giderdi. Televizyon dizilerinin idealize ettiği büyük ailelerde gidip gelen arkadaş canlısı kuzenler, şefkatli, sabır abidesi büyükanneler, dedeler, saatler süren ziyafet sofraları, her gün bayram. Oysa gerçekte insan sayısı arttıkça bir o kadar daha kavga, küskünlük, muharebe kaçınılmaz oluyor. Kirli bulaşık, çamaşır, insanı çökerten, “Yeter artık def olun evinize gidin,” diye bağirtmaya yönelten yorgunluk da cabası. O yüzden onu çok iyi anlıyorum. Üç çocuk büyüdükten sonra ortaya çıkan sürpriz ben, iyiden iyiye yıkım getirmiş olmalıyım. Çocuklar kaynana, enişte filan değil ki def edesin. Ya balkonda içeceksin, balkon dar gelince de kendini dışarı atacaksın – inşallah merdivenleri kullanarak, tabii.

İlk cümlesini okur okumaz kütüphanemizden aldığım kitabı gerisingeriye koyduğumu hatırlıyorum dehşetle: “Bütün mutlu aileler birbirine benzer; her mutsuz ailenin mutsuzluğu kendine özgüdür.” Dünyanın tüm sırları bu kitapta, diye düşünmüştüm. Başı böyleyse bitirdiğimde ben de biterim.

Annem... Anneminse bir yere gitme seçeneği yok. Dişini sıkıp mücadeleye devam edecek o, rolü öyle biçilmiş.

Derken birden, Tanrı'nın dilekleri kabul etmesi gibi büyük oğulun Amerika'ya kapağı atıp selamı sabahı (tembellikten, hovardalıktan, akıl bir

karış havadalıktan ya da eşeklikten) kesmesi. Büyük kız hesapta İstanbul'da, ama ya o sergi açılışında, ya bu dost toplantısında, ya erkek arkadaşının evinde, ara ki bulasın. Küçük ağabeyim anneme epey yardımcı oluyordu sanıyorum, ama o da üniversite arkadaşlarıyla takılmaya başladıktan sonra evde yeni konumumu buldum. Annemin yalnızlığını gidermekten (“Benim kıvrır kuzum,” “Üzüm gözlüm”), dert dinleyicisi olmaktan öte, yün yumağı tutucuyum, kapıcının kapının dışına bıraktığı ağır fileleri mutfaka getirenim, gözü iyi görmediği için makaleyi, falı, yoğurdun son kullanma tarihini okuyan benim. Eve kırk yılda bir gelen misafirlerin paltolarını alıp içeri taşıyan da benim. Takılıp düşmemek için becerebildiğim kadar havaya kaldırıp yüzümü palto yığınının gömdüğümü hatırlıyorum. Burnumda hâlâ o paltoların ter ve parfüm kokusu, eve geldiğinde sarıldığım babamın paltosundaki koku, sinmiş sigara dumanı, dolmuştaki diğer insanların vücut kokusu.

Ama anılarımda mevsim hep yaz demiştim, babamın paltosu nereden çıktı şimdi. Eve arkamı döndüğümde önüm yaz ya. Neydi, önüm kış, arkam sobe mi, öyle bir şey vardı, insan neleri de unutuyor. Arkam kıştı işte.

Mutfakta minik tabureye on beş dakikalığına tırmanıp elimde tahta kaşık işkenceme hazırlanırken dokuz, belki de sekiz yaşındayım, çorba tencerede döndükçe kendi kendimi hipnotize ediyorum, aklım önce girdapla birlikte derinlere dalıyor, sonra bambaşka yerlere, mesela ekvatorun güneyine gidiyorum. Orada sıvıların ters yönde döndüğü gerçek mi yalan mı? Benim ta Amerikalara okumaya giden süper akıllı büyük ağabeyim burada olsa sorarım belki. Diğerlerine de razıyım, hatta anneme, babama, ama işte taburenin üstünde ayakta, mutfakta tek başımayım. Ya düşüp bir tarafımı kırsam. Her ailenin çocuk yetiştirilişi farklı oluyor sizin anlayacağınız. Ağlasam, çorbaya gözyaşlarım karışsa, her içen benim gibi hıçkırıklara boğulsa. (Evet, annemle *Acı Çikolata* filmi seyrettik, siz anladınız onu. Yaşıma uygun makaslanmış olarak tabii.)

Ama bütün bunların hepsi ağır kapıyı kapar kapamaz geride kalıyor.

Merdivenleri zıplaya zıplaya iniyorum. Asansörle pek barışık değiliz. Neden diyeceksiniz, böyle nadir bulunan bir nimet kullanılmaz mı hiç? Doğru, şehirde bizimki gibi yüksek bina pek kalmadı artık. Daha doğrusu uzun zamandır iyi kötü sağlam duran, ayakta kalabilen gökdelen ve gökdelen yavrusu yok demeliyim. Savaşlar (hiçbir sığata gerek yok, onlarca yıl süren bir savaşlar öbeğini artık herkes böyle basit, çoğul bir isimle anıyor, ileride

tarihçiler çıkarıp böler, kategorize ederler, çağları sonradan tanımladıkları gibi) ilk başladığında, büyük bir kitle yer altında metro istasyonları ve kazan daireleri gibi yerlerde konuşlanırken kendilerini ne zamandır demir parmaklıklar, kapıcı diyafonları, göz delikleri ve çelikten kapılarla korumaya almış sınıflar o alışkanlıkla bulutlara sığınmaya devam ettiler; arada boş kalan katlar bakımsızlıktan çürüdü, zayıflayan binalar da birer birer devrildi. Yoksa top ateşinden filan değil. Asansöre gelince, dışarıdan geliyorlar, asansör boşluğunu kendi işleri için kullanıyorlar. Kapılar laçka olmuş durumda zaten, kabin katta değilken de açabiliyorsunuz. Dikkat etmese düşer insan. Onu bırakın, kabinin tepesinde yığılmış insanlar, bazen çelik halata ip bağlayıp kendisini asanlar. Küçüğüm diye benden saklamaya çalışıyorlar bunları, ama cin gibiyim işte, yutmuyorum.

Zemin katta sıra sıra dizili posta kutuları. Dış kapıya doğru yönelmeden kendimizinkini açıp dibindeki toza çizgi çekiyorum parmağım.

Dış kapının sertleşmiş yayı direniyor, canavar gibi. Kapıyı aralar aralamaz gecenin ayazı saldırap yüzümü tırmalıyor. Tokmağı elimden bırakıveriyorum. Paltomun cebinden çıkardığım kaşkolunu boynuma sarıp tokmağa tekrar yapışıyorum. Ben aralığı genişletene kadar hücum eden rüzgâr paltonun düğme aralarından içime işliyor. Sonunda kendimi dışarı atabildiğimde bankamatige gidip gelmiş kadar yorgunum.

Merdiven basamaklarının üzerinde dikkatle bakılmazsa seçilmeyen, buz tutmaya başlayan ince bir tabaka var. Tırabzana tutunarak dikkatle iniyorum. Burada bir yerimi kırıp görüşmeyi kaçırmak hiç işime gelmez. Tulum da derimi yüzer eminim.

Merdivenin altına sakladığım paçavra tomarını alıp yürüyorum.

Sokağın iki yanına, eskiden araba park edilen yerlere süpürülmüş kar, is ve çamurdan simsiyah. İkiz dağların arasında kalmış bir vadiye dönmüş yol; ağaçlarda durduracak yaprak kalmadığı için ne zamandır karın tamamı tepemize yağıyor, güneş hiç açmadığı için de erimiyor. Daha havadayken duman renginde kar. Hayatımda beyazını görmedim zaten. (Motoru çalışan araba da.) Kitaplarımda birkaç resim var, kardanadam yapan çocuklar. Bir de belgesel seyretmişim iyice küçükken. Nasıl yapılır diye anlatıyordu. Önce küçük bir kartopunu yerde yuvarlayıp büyütür, gövde yaparmışsın. Burun yerine havuç. Bulabilirsen eski bir palto, vs.

Artık kimse kardanadam yapmıyor.

Havuç? Güldürmeyin insanı. Sebzeler o zaman karaborsaya düşmemiş demek.

Eski bir palto? Yenisi diye bir şey var mı?

Cadde denize doğru üç sokak ötede. Sokaklar bomboş; herkes caddededir şimdi. Eskiden de böyleydi, daha doğrusu öyleymiş, ama o zaman insanlar bir aşağı bir yukarı gezinirmiş. Oldukça hali vakti yerinde bir muhitmiş, her apartmanın altında ya bir lokanta ya lüks bir dükkân. Ondan önce de sıra sıra köşkler varmış, duvarların ardında bahçeler, bostanlar. Caddenin öte tarafındaki tarihî muhitin ismi de herhalde o bostanlardan geliyor.

Kaldırımında dev bir gözlük boylu boyunca yatıyor. Ben kendimi bildim bileli orada. Bir göz doktorunun muayenehanesinin tabelasının yanına asılıymış, daha babam çocukken. Anlamsız ama hep ürkütüyor beni kocaman kara bir böcek gibi. Her seferinde kaldırım değiştiriyorum ona yaklaşınca. Annem anlatmıştı, gençken gördükleri Sezen Aksu'nun oynadığı bir müzikalde sahnedeki bütün objeler dev boyutlardaymış. Kâbuslarıma girerdi.

Cadde. Dört şerit, yatakhane olarak kullanılan iki otobüs hariç, bir tane taşıt yok. Gecenin bu vaktinde insan kaynıyor. Belki kendilerini böyle güvencede hissediyorlar. Güneye doğru uzanan sokaklar son savaşta haritadan silineli beri ot bile bitmediğinden denizi ve Adalar'ı rahatlıkla seçebiliyorum. Her zamanki gibi kapkaranlık ve ürkütücü duruyorlar. Rivayete göre sürgün yeriymiş eskiden Adalar, hatta zindanlar varmış. Sonra şehrin bütün köpeklerini toplayıp oraya yollamışlar. Daha daha sonra kalburüstü insanların yaşadığı bir yer haline gelmiş. Bugünse dalgalı denize şükrediyoruz çünkü orada kim yaşıyorsa buraya baskın yapabilmesi ihtimalini azaltıyor. Anladığım kadarıyla ne tekne yapımını biliyorlar ne de yüzmeyi. Ve güneydeki karanlık geceleri asla delinmediğine göre, ateş yakma becerisini bile yitirmişler. Belki de bomboştur Adalar. Bilmiyoruz, bilmediğimiz için korkuyoruz. Bir gün gelip hepimizi kıtır kıtır kesecek bu Adalılar, bana öyle geliyor. O gün gelene kadar da keyfime bakacağım, çocukluğumun hayat felsefesi bu.

Caddenin yirmi adım ötesinde birkaç dakika durup kalabalığı seyrediyorum. Yakılan ateşlerin çevresinde öbekler halinde titreyen insanlar sarsak alevlerin ışığında neredeyse dans eder gibiler. Tarih kitaplarımızda eskiden bu tür ateşlerin kutlamalar için yakıldığı, çocukların

koşarak ateşin üzerinden atladığı yazıyor. Yüz elli yedinci Kürt isyanında yine bir bayram ateşi etrafında neler yaşandığı da.

Paltomu paçavralarla sarıp kamufle ettikten sonra caddenin kalabalığına karışıyorum. Kararlı adımlarla karşıya geçip köşedeki küçük bir ada gibi bir başına kalmış bankamatiğe doğru ilerliyorum. Ekranı donuk, düğmeleri pas tutmuş bu müzelik aletler küçük çocukların ilgisini çekiyor oyuncak yokluğunda. Canları sıkıldıkça düğmelerine basarken bir yandan da ağızlarıyla robotumsu sesler çıkarıyorlar. Dışarıdan bakıldığında bu gece ben de o çocuklardan biriyim.

Rastlantıyla art arda getirilemeyecek kadar uzun bir sayılar silsilesini hafızamdan tuşluyorum. Kim bilir kaç kez, tuşlara bastıktan sonra Alaeddin'in lambasını ovalamışmışım ve her şeye son verme, beklenen kıyameti bize nihayet armağan etme kudretine sahip sevimli bir cin peyda olacakmış diye düşledim hep. Ama nerede o şans; her zaman olduğu gibi bu sefer de, gülümsememin yüzümden silinmesine fırsat tanımayan bir çabuklukla, Tulum Hazretleri karşımda.

Birbirimizin yüzünü gayet net görebilmemize rağmen Tulum her seferinde parolada ısrar ediyor. “Bugün sahile gidip lodosun yat direklerine ince halatları vurarak yaptığı müziği dinledim,” diyorum ruhsuz bir sesle. Belki değişik bir şey söylesem çevremdeki garibanlardan birinin tehdidi altında olduğumu filan belli etmiş olacağım. Ama acil durumlar için farklı bir parola ya da sinyal belirlemedik ki.

“Bir zamanlar metro çalgıcıları vardı, biz de öyle müzik dinlerdik,” diyor Tulum. Onun da sesi benimki kadar bezgin. Parolanın cevabının ardından hemen ekliyor: “Evet, neler öğrenebildin bu hafta?”

“Çok büyük ifşaatım yok,” diyorum, omuz silkerek. “Babam işyerinde olmadığı saatleri maç seyrederek geçiriyor. Annem hayatını bunca sene evlatları üzerinden yaşamasının ardından çocukların her biri bir başka tarafa dağılıp ondan yardım istemeden bocaladıkça ne halt edeceğini bilemiyor. Çevresinde bir ben varım, benim de ne pastane pastane gezmeye yaşım tutuyor ne de annemin sevdiği kitapları okumaya. Annem maç sevmiyor, babam da okumayı.”

“Ya sabır, Selin. Neyi sorduğumu pek iyi biliyorsun.”

“Kusuruma bakma, Tulum. Baktım yeraltında hal-hatır sorma pratiğın paslanmış, yardımcı olayım dedim.”

D vitaminsizlikten bembeyaz olmuş suratında hiç çekici durmuyor hiddet. “Kule... Kuleye çıkan tünellerin şemasını edinebildin mi?”

Başımı çevirip omzumun üzerinden uzaklara bakıyorum. Bulutsuz gecenin bir ucundan beliren ay, diğer ucundaki tepedeki eski televizyon kulesini aydınlatıyor. Eskiden, binaların üst katları ve ağaçların dalları varken yani, Çamlıca’yı ta buradan göremezdiniz eminim. Oysa şimdi, elini uzatsan dokunabilirmişsin gibi yakın. Hemen yanında sınıflar çatışmasının inançlar arası savaflara dönüştüğü yıllarda yıkılan, bir daha kimsenin yeniden yapmaya cesaret edemediği devasa caminin harabesi de seçilebiliyor.

Gözlerimi ekrana çevirip, “Hayır,” diyorum usulca, “hayır, Tulum, kuleye çıkan tünellerin şemasını bulamadım. Ama ilgini çekebilecek başka bir şey keşfettim.”

“Sahi mi, neymiş o?”

“Şu az ötedeki Erenköy Cami var ya?”

“Evet?”

“Zzzt, Erenköy!”

Ben kikirdemelere boğulup, Tulum ise küplere binip küfredip, bacak kadar çocuktan casusluk hizmeti beklemesine yol açan kaderine ilenedursun, kırmızı düğmeye basıp bağlantıyı kesiyorum. Bakalım “haftaya aynı saatte” ne halt edeceğim.

Eve doğru geri yürürken önü kaygan mermer kaplı bir mağaza yıkıntısının yanından geçiyorum. Burası eskiden paten ve kaykaylarla akrobasi yaparak kızlara hava atmaya çalışan ortaokul öğrencisi oğlanların uğrak yeriymiş eminim. Bu gece aynı yaş grubundan bir çocuk tek başına bir şeyler yapmaya çabalyor. Tornet tekerleklerini iğreti çubuklarla tahta parçalarına tutturmuş, tekerlerin her biri ayrı yöne oynuyor. Çocuk onları zapt etmeye gayret ederek camları kırık, toz toprak içinde kalmış vitrinin içindeki posterlerde gördüğü hareketleri yapmaya çalışıyor. Bir yandan kendisini de fotoğraflardaki tertemiz saçlı, rengârenk giysili mankenlerle özdeşleştirdiğine eminim. Yanından geçerken bana bakıyor. Yüzü kirden simsiyah, dişleri nizamsız, kauçuk ayakkabıları delik deşik. Daha önce

görmüşlüğüm var onu, ama konuşmak için henüz erken. Birkaç sene daha bekleyeceğim, annemin kartal kanatlarıyla duvarlarını oluşturduğu tecrithanemde yavaş yavaş büyürken.

Parayı uzatıyorum, kapıdan girer girmez.

Ilık, hafif rüzgârlı yaz akşamının serinlettiği balkona doğru yürüyorum. Cam kapının ardında babamın silueti bulanık beton arka planın ortasında bir soru işareti gibi oturmuş, içiyor. Aşağıda kedilerin gecesi yeni başlıyor.

BU HAYAT

Fotoğraflar: Aziz Gökdemir

“Bir kez olsun yüzünü güldüremedim.”

Ahmet Kaya, “Arka Mahalle”

Aşk hikâyesi beklemezin benden. Fondaki şarkıyı yanlış seçtiğim için baştan kaybediyorum bir kere. Benim seyrederken elimde olmadan sulugözlendiğim, onunsa hem senaryoyu hem beni alaya almasına neden olan romantik filmlerin şarkıları, “Bu Sokak, O Adam, Bu Hayat”taki gibi insanı serseme çeviren saçma sapan virajlara dalmaz; sorunsuz, pürüzsüzdürler.

Ama bir kere bizim şarkımız oluvermişti işte, radyoda *do* ile *la minör* arasında gidip gelen ağırbaşlı, tok açılışını ilk kez duyup, “Aman yahu, bu nasıl bir şey!” diye kulak kesildiğimiz günden beri. Margo Timmins’in sesine hayran olmakla birlikte, sözlere hiç dikkat etmemiştik, ta ki Neslihan bir gün otobüs beklerken canı sıkıldığı için eline kalem kâğıt alıp Türkçeye çevirene kadar. Yanındaki gevezeden kurtulmak için kulaklığı takmış, ondan sonra da harıl harıl yazıyor görüntüsü vermek kolayına gelmişti.

Kıtaların birbiriyle bağlantısız olduğu yollu fikrimi beyan etmekle ilk hatayı, arabada şarkı ne zaman *shuffle*’da denk gelse bu gözlemde ısrar etmekle de ikinci hatayı yapmıştım. “Oyuncak tren vagonlarını tam birleştirmek için dilini kemire kemire didinen küçük çocuk gibi yaklaşma şuna,” derdi Nesli. “Ayrı ayrı anlamaya çalış, o zaman neden yan yana durduklarını çözeceksin.”

Bense bir taraftan “yan yana durma”nın çağrıştırdığı uyum/uyuşmazlık gibi ilişkimiz açısından ürkütücü kavramları kafamdan kovmaya çabalarken, münakaşa çıkacaksa böyle eften püften konular üzerine olsun diye içimden kendi kendimi teselli ediyordum.

Beklerken gözüm vitesin yanındaki gözde kenarı gözüken, Nesli’nin hediye ettiği CD’ye gidiyor. Dokunup yanmış gibi geri çekiyorum elimi. Ne içindeki CD’yi ne de elyazısıyla doldurup kitapçığın arasına sıkıştırdığı kartı görmek istiyorum. Ama gördüm bir kere. Çehov’un kuralı gereği, başlarda bir kez ortaya çıktıysa o tüfeğin hikâyenin sonu gelmeden bir şekilde ateş alıp olay örgüsünü etkilemesi gerek. İçimde kötü bir his, sizin anlayacağınız.

Boğaziçi’nin üst kapısına vardığımda onu göremeyince şaşırılmıştım. Asla, en önemsiz randevuya bile gecikmezdi; bunu bir saygı ölçütü olarak gördüğünü bildiğimden ben de kendi yaradılışımınla kavga etmek pahasına hiç olmazsa onunla buluşurken geç kalmamaya çalışırdım. Nesli ise –beni iyi eğittiği için telaşsız– ya benden de birkaç dakika önce ya da tam

vaktinde gelir, önce arka kapıyı açıp çantasını yerleştirir (hayatta yere koymazdı), sonra acele etmeden öne binerken başını önce aksi yöne çevirir (sanki kapı kapatılırken büyük bir ihtimam gerekiyormuş gibi) ve böylece saçlarıyla bana birkaç saniyelik şampuan reklamı yaşatır, derken yüzünü ve tüm vücudunu döndürerek gülümser ve dudaklarıma kısa ama kocaman bir öpücük kondururdu. Ben de mutluluğumu gizleme gereğini görmeden, belki gereğinden fazla uzun bir süre yüzüne, (daha kaçamak bir şekilde de) üç yazdır tatil köylerinde yanağımı dayayıp uyuyakaldığım bacaklarına bakardım.

Bazen düşünceli olurdu; hiç yanaşmadan dümdüz önüne bakar, benim arabayı sürmemi beklerdi. O böyle durgunlaştığında ilişkimizin böyle şeyleri önemsemeyecek, doymuşluğun verdiği rahatlığı kanıksamışlıkla karıştırmayacak ideal noktaya çoktan ulaştığını düşünür, kendimi yatıştırırdım. Açıkçası, işi bir sonuca bağlamak için fırsat kollamaya başlamıştım bile. Yunanistan gezisi, Bodrum'da tatil, öyle bir okazyon lazımdı. Bir de yüzük. Tabii bunun sonradan görme, burjuva, ya da anlamadığım bir sürü diğer tanımlamanın (sık okuduğu bir derginin sevdiği terimle "yafta"nın) taarruzuna uğramayacağından bir şekilde emin olmam gerekiyordu önce. İlişkimizin kronolojisinde bir nevi keşif gezisine çıkmalı, sinyalleri doğru okumalıydım. Her şey dört dörtlük müydü, elbette değildi, ama hangi mutlu çiftin yoluna çıkmamıştır ki şu ya da bu sinir bozucu mesele. Geçmişte kalır böyle şeyler; kalmasa da alıştır insan.

Ama neredeydi? Kafamda öyle uzun dönemli planlar yoktu o an, yalnızca partiye geç kalmak istemiyordum. Geceyi beklemeden Anadoluhisarı sırtlarından doğup pürtelaş yükselen aya baktım. Eminim yalının bahçesine çoktan beyaz örtülü masalar kurulmuş, mezeler konmuş, catering ekibi kadeh dolu tepsilere başlamıştı ya da başlamak üzereydi.

Motoru susturmadan birkaç dakika daha bekledim, sonra kulağıma mavidişi (bluetooth dedikçe zılgıt yediğim için sonunda bunu dilime oturtmuştum, kulağa fena da gelmiyordu doğrusu) yerleştirip Nesli'yi *speed dial* ettim.

Çaldı çaldı, mesaj kutusuna dalmasına belki bir çalış kala nihayet açıldı.

"Neredesin güzelim?" dedim, sesimin kızgın ya da telaşlı çıkmadığını umarak.

"Biraz erken çıktım üniversiteden," dedi, "yürüdüm."

“Ha, Boğaz’a kadar indin mi? Hâlâ yoldaysan alayım seni.” Bir yandan da sıkışık trafiğe bakıyordum. Herhalde Bebek’te bir halt vardı, ta yukarılara kadar yolları kilitleyen. Tuluyhan’ın partisi için polis şerit kapatmış bile olabilirdi aşağıda. İşimiz iş.

“Senin hep gittiğin yoldan yürümedim. Gideceğimiz evle alakalı bir yerde değilim, yol üstü de denemez pek. Tarif edeyim istersen.”

Böyle beklenmedik hareketlere alışmışım aslında, yani “beklenmedik” doğru kelime bile değil. (Sinir bozucu derken de işte biraz böyle şeyleri kastediyorum ya, neyse.) Nesli’nin kolay kestirilemeyen davranışlarını hayatımıza renk, ilişkimize kıvraklık katıyor diye sever olmuş, en azından rasyonalize edegelmıştim. Ama “senin” ve “hep gittiğin” ne demek oluyordu, acaba sıkıcı bir insan olduğumu mu ima ediyordu (belki de bilinçaltında öyle bir yargı olduğundan). Bu düşüncelerle birkaç milisaniye boğuştuktan sonra kafamdan kovdum. “Dur bir kâğıt kalem bulayım,” dedim; sesime belli belirsiz sızması kaçınılmaz hoşnutsuzluğu saklamaya çalışarak.

“Ne gereği var. Telefonu kapatma, sürerken beni dinle yeter. Üç-dört dakikada buradasın.”

“Peki o zaman; ne yapıyorum?”

“Kulaklıktasın, değil mi? Polise yakalanma elinde telefonla.”

“Evet tatlım, sen devam et hadi.”

“Kütüphaneye doğru git, geçer geçmez sağa dön.”

Trafik sıkışıklığından uzaklaşmak iyiydi gerçi, ama gitmek istediğimiz yerin tam aksi istikametine yönelmenin kerametini anlayamamıştım. Ses etmedim, arabayı çevirip kütüphaneye doğru yollandım, söylediği sokağa sapıp yokuş aşağı indim.

“Kampüsü geçince bir dört yol ağzı var, pizzacıdan sonra. Oradan tekrar sağa dön.”

Geniş bir kavis çizen yolun İkinci Köprü’ye doğru dönmekte olduğunu anladım. Bozuk GPS’i değiştirmedığım için içimden söylenirken, “Yanlış yere saptırıp karşıya geçirmezsin beni, değil mi?” diye sordum. “Doğru dürüst bilmiyorum karşıyı, sonra gecikirim.”

“Sen devam et,” dedi o sakin bir sesle. Rampaya dönüşeceğini sandığım yol, beni ani bir dönüşle otoyolun altından geçirdi.

“Şimdi anladım, Baltalimanı’na inen yola getirdin beni. Devam ediyorum, değil mi?”

“E beni burada bırakmak istiyorsan düz devam et, tabii.” Sesinde neşe, hatta biraz alay var gibi geldi.

“Yahu, ne yapacağım, söylesene, arkamdan araba gelmek üzere. Sağ-sol...”

Sağ sol, ortasında çakılıp kaldığım asfalt yumağının ötesinde uzanan, ufku gizleyen tepeler, gecekonduydu. Yıllar önce arkadaşlarımla lisedeyken buralardan bir yerden beş erkek –beş sarhoş erkek– altımızda Tuluyhan’ın babasının Jaguar’ı, indiğimizi hayal meyal hatırlıyordum. Galiba kaybolup sonra gerisingeri çıkmıştık, dönerken yamuk yumuk bir binanın köşesine dokunmuştuk. İnip duvarda açtığımız çentiği ellediğimizde toz gibi elimizde kalıp yeni küçük parçalar döküldüğünü, buna karşılık Jaguar’ın tamponunda belli belirsiz bir çizik olduğunu anlayınca gecenin köründe kahkaha attığımızı, derken evin içinde aniden bir ışık yanınca arabaya doluşup gülüşerek patinajlarla kalktığımızı, yalpalaya yalpalaya uzaklaştığımızı hatırlayıp gülümsedim. Çocukluk işte.

Ama tam olarak burası mıydı, onu kestiremiyordum şimdi. Her şey çok farklı gözükiyordu. Eskiden o yamru yumru sokakların olduğu yerin tam ortasından gepgeniş bir yol uzanıyordu şimdi. Sağ taraftaki evler de eskiye göre bayağı büyümüş, mahalleye çanak antenler serpilmişti.

“Sağa sap,” dedi kulağımda Neslihan.

Saptım, bu kez sanki köprüye çıkacakmış gibi bir rota tutturmuş ama ona tepeden bakmaya niyetli olduğu anlaşılan bir tali yolda yükselmeye başladım. Biraz ileride biteceği belliydi. Zaten durmasam kanatlanıp Boğaz’a doğru uçmamız gerekecekti; o açıdan öyle uçurum gibi duruyordu yolun sonu. Yavaşladım.

“Solda İTÜ’nün tesislerine giriş gösteren bir yer var,” dedi kulağımdaki ses.

“Orada mısın sen?”

“Niye orada olacakmışım, düğün hazırlığı yapmakla meşguller, inanılmaz bir iğrençlik, aklın durur.”

“Düğün” ve “iğrençlik”; bunların da yan yana gelmesi pek iyiye alamet değil Freudyen perspektife göre. Peki ne halt edeyim, nereye gideyim diye düşünürken tam karşımda ama epey uzakta el salladığını fark ettim. Telefonu tekrar kulağına götürdü. “Gördün mü beni?”

“Seni görüyorum ama bekçiyi de görüyorum. Şeflik yazan binadan çıktı, bana doğru geliyor.”

“Ne çıkacak o aptal herif. Yüz verme, burası babanın yeriymiş gibi davran,” dedi. “Senin için zor olmasa gerek,” diye de ekledi.

Yanlış bir portre çizmek istemem. Hayatın (toplumun, prosedürün, konjonktürün, her ne ise) karşısındakini hizmetkâr, onu da buyurgan konumuna yerleştirdiği durumlarda –mesela garsonlarla, çalıştığı işyerinin çaycısıyla, apartmanının kapıcısıyla– nezaketi asla elden bırakmazdı Nesli. “Hele ilerici, toplumcu, şu bu pozunda gezinen insanların sömürge valisi gibi ona buna höt zöt etmesi ne kadar itici,” derdi, ama karşısında asayıştan sorumlu birisi olduğunda sertleşir, hatta hınç çıkarır bir hale girerdi. Nedendi bilmem.

Arabadan inmiş, doğal gözükmeye çalışır bir halde Nesli’ye bir şeyler söylüyordum; bekçiyse gerçekten bize doğru gelirken bükülüp kırılmadığımızı görünce yolunu değiştirip tepede temizlenmiş açık alanın orasını burasını tavaf etmeye girişmişti. Düpedüz uzak duruyordu; belki amirinin oğluydum, bu da kız arkadaşımdı. Başa bela almaya gerek var mı? “Altan almayacaksın,” demişti bir gece polis çevirip evlilik cüzdanı sorduğunda ve birkaç dakika sonra beş kuruş rüşvet vermemiş olmanın zafer sarhoşluğuyla yolumuza devam ederken. “O kokuyu alırlarsa işin bitiktir.”

Yarıklarından otlar fişkıran, terk edilmiş bir basketbol sahasını andıran beton bir düzlüğün ortasından ilerledik, bitince durduk. O noktada yamaç o kadar dikti ki, Boğaz’a kıyın kıyın giden yolu görmek olanaksızdı. Hemen karşımızda, uzansak dokunacakmışçasına yakın duran köprünün ayağına baktım birkaç saniye. Bir-iki de şilep uzakta, oyuncak gibi. Gün aşırı birkaç yüz metre ötesinden geçtiğim böyle bir yer olduğunu söyleseler inanmazdım. Evlenme teklif etmek için de ideal bir yerdi ayrıca, biraz salaş da olsa. Amerikan filmlerinin sosyal konutlarının avlusunda geçen sahnelerini andıran, post-endüstriyel, hatta biraz tehlikeli bir havası vardı.

Şu pısrık bekçiye iki-üç kuruş toka etsem bir mizansen hazırlamama yardımcı bile olabilirdi; bunu aklıma yazdım.

Ama işte aynı anda fark ettim ki Boğaz'ın ayazına rağmen içime dolmakta olan sıcaklıktan eser yoktu Nesli'nin yüzünde. Ben de bir-iki saniye sonra embesiller gibi gülümsemeyi bıraktım. İnsan kötü haberi sezince aptal aptal konuşmaya başlıyor, sanki konuştuğça kapıya dayanmış zebani zapt edilebilir gibi.

“Bu yan taraftaki koru nasıl burada kalmış?” dedim. Boğaziçi'nin kapısında buluşacağız diye sözleşmiştik, kafasında kara bulutlar olmasa neden kalkıp iki kilometre dağ başına yürür normal bir insan evladı?

“Zannedersen İTÜ'nün, ama ta eskiden, biz çocukken bir kodamanınmış, öyle duymuştum. Satın almış, rüşvet vermekte gecikince Boğaziçi öngörünüm yasası ruhsat başvurusunu sollamış. Elinde kalakalmış. Belki o nedenle üniversiteye satmıştır.” Soğuk, ders verir gibiydi. Gözü arkalarda, başka bir yerde. Söylemediklerini yazıyorum ben kafamda bir yandan, *Annie Hall* filminde Woody Allen'la Diane Keaton'ın içinden geçenleri açığa vuran altyazılar gibi, ama bu sahnenin hiçbir komik yanı yok.

“Ağaçlar içinde harabe gibi bir yer gözüküyor.”

“O da ayrı. Abdülhamid barut fabrikası yaptırmış. Fabrikanın yıkık duvarları içerisinde minicik bir ev var, padişahın tapulu. Bir çay içimlik sohbet edersen sana da gösterirler belki. Sahildeki yoldan küçük bir demir kapıyla giriliyor bahçesine. Buradan da gidersen ama o zaman insanların tepesine paraşütle iner gibi oluyor.”

Başka soru sormadım, ama o devam etti. Başından beri farklı bir yere, uzaktaki tepeleri kaplayan ev dalgasına bakıyordu. “Senin ‘mahle’ deyişle dalga geçtiğin Ahmet Kaya'nın klip çektiği yer,” diye işaret etti başıyla. Geceleri ikinci kadehten sonra anlatmaya başladığı, benimse yarım kulak dinler gibi yapıp müziğe odaklandığım şeyler yerine oturmaya başladı birdenbire. Cemevinde yapılan röportaj, üniversiteden şöyle böyle tanıdığı, ölüm orucuna yatan kız. Panzerin ezdiği küçük bir kız da vardı galiba.

Şarkıdaki kız. Kıza gelmeden sokakla başlıyordu değil mi ilk kıta? Şöyle bir şey (Nesli'nin çevirisiyle okuyorum, çok sonra CD'nin içinden çıkarıp; hediyeyle ilk yıldönümümüzde vermişti galiba):

Sırlarına sımsıkı sarılır bu sokak, avına yapışıp bırakmayan yılan gibidir. İşine bakar bu sokak, mahpushaneyi çekip çeviren gardiyan gibidir. İşte şu ev perilidir, kapısının içi cehennemdir. Sır vermez bu sokak, ser verir.

Bu sokak. Buraların kurduydu. Gecekondualarda çiçeklerle karşılanan İHD'li bilmem ne filan olduğu sanılmasın, tanıdığıнын tanıdığıнын tanıdığı aracılığıyla bir şeyler öğreniyordu işte. "İkimiz de bu insanların dünyasının çok ama çok dışındayız," demişti bir gün. "Ama senin aksine ben kendi rahat kedi minderimin üzerinde pineklemeyle yetinmek istemiyorum. Bir şeyler katmak istiyorum hayatıma."

"Kendi hayatına mı? O insanların çektikleri senin için bir olgunlaşma aracı mı yani?" diye soruvermişim, çenemi kapalı tutmayı akıl edemediğim bir gün.

Gülmüştü. "Biraz bencil bir laf oldu, değil mi? Demek istediğim, bir şeylere katkı olsun istiyorum."

Bu sefer susmayı becermişim, ama yüzümde nasıl bir ifade gördüyse, "Bir şey bildiğimi iddia etmiyorum," diye patlamıştı. "Tamam, ben bilgisizim, henüz, ama sen, sen ilgisizsin. Bir bok bilmediğinin farkında bile değilsin." Size az önce ilişkimizi birkaç cümleyle özetlerken (şampuan, öpücük, vs.) neden bunları hatırlamadım ki? İnsanoğlunun iyimserliği, körlüğü böyle bir şey. Bu olmazsa zaten kimseyle beraber olmamız mümkün bile değil belki.

İnsanların girmeye çekindiği, sırt çevirdiği mahallede, bu sokakta, kötü bir şeyler olmuş belli. İkinci kıtada bir adam beliriyor, onun dahli var belki de. O adam.

O adamın derisi rakkasenın peçesi gibi kendini gizler.

O adam iz süren bir kanser gibi kurbanının peşi sıra gider.

Canı bedenini terk etmiştir çoktan, yüreği pas tutmuş bir çivi.

O adam derisinden sıyrılır, örtü gibi.

Nefret ettiği eli silahlı kişileri (ne taraftan olurlarsa olsunlar) simgeliyor belki Neslihan için, bunu çok sonradan akıl edeceğim. Derken bütün korkularımızı önümüze koyan yer, küçük bir kız, bir yakarış, üçüncü kıta. Şarkının üçlü isminde yer almayan bir sürpriz, hem de en kötü cinsinden.

Kulların sadık Tanrım, sen gaddarsın.

Yolundan gidenlerin bile en kıymetli varlığını gözünü kırpmadan alırsın.

Tek dileğim senden, garibimi gözet, üşümesin.

Varsa kudretin, yaşadığı vahşeti artık bilmesin.

Yan yana sessiz duruyoruz, ben kafamda şarkıyı dinliyorum; o da dinliyor, biliyorum. Arabadayız düşümde, her şey yolunda, ara sokaklardan Baltalimanı'na ineceğiz. Aramızdaki bu tartışma (neyin nesi olduğunu hatırlamıyorum bile, beş dakika önceydi, uçup gitti) önemsiz. Çamura saplanacağız diye korkuyorum, diyeceğim. Bir şey olmaz, diyecek o. Mahalleli buradan gidip geliyor her gün. Ne sivil polismiş gibi yavaş git ne de insana çarpacakmış gibi hızlı.

Nasıl haberin olmaz açlık grevlerinden? Kaç tane partiye gideceğiz daha, aynı şeylerden konuşup aslında hiçbir şeyden konuşmayıp? Bu hayat, bu bomboş, bombok hayat... Asla yerine oturtamadığım son kıtada adı geçen, *bu hayat*.

Peki küçük kızla o adama ne oldu, hikâyeyle ne ilgisi var? İlgisi (bunu anlamam için o tepede durup gözlerindeki nefreti okumam gerekiyordu) o âna kadar öyküde anlatılanlarla değil, anlatanla, daha doğrusu hepimizle: Hayattan ne bekliyoruz? Beklediğimizi bulduğumuzda ne olacak? Bulamadığımızda bunu itiraf edecek dürüstlüğümüz var mı? O noktada ne yapacağız? *Bu hayat*.

Bu hayatın sırları deniz kabuğuna sığınmış bir okyanus.

İçinde git gide silikleşen bir anı, usul, uzak, mahpus.

Bu hayat muzaffer, ama bu hayat hep mağlup, yenilgiler sırtında birer hançer.

Bu hayat sırlarını karanlık ve ketum bir deniz gibi besler.

Eklememe gerek var mı, nefret ediyorum bu şarkıdan.

Ben yalnızca bu değilim, diyorum arabada. Hatırlıyor musun bir gün "İhtiyat ve Telakki" demiştim, nasıl da gülmüştün. Espriydi o, ne yanlış biliyordum ne de dilim sürçmüştü. Açıklamaya çalıştıkça daha çok gülmüştün. Onu izleyen günlerde de, hatırladıkça. Şimdi (her şeyi bıraktım) sadece bunu anlamamı istiyorum. Boş, yüzeysel, en azından geri zekâlı olmadığımı.

Belki söylemeye bile gerek yok, bu son sözler –arabanın içini dolduran sessizliğe karşı boğulması kesin bir adamın beyhude çabalarını andırırçasına anlamsızca çırpınan monolog– yalnızca zihnimde gerçekleşiyor, artık gitmek istemediğim partiye tıpış tıpış yollanır, kafamda sap gelmemi açıklayan yalan ve mazeretleri sıralarken.

Baltalimanı'ndayım neredeyse. Yukarılarda bir yerde aval aval Boğaz'ı seyreden bir bekçi. Eski şantiye binalarına arkasını dönmüş, tedirginliğin eğreti duvarlarına yapıştığı evlerin sıralandığı boş sokaklara doğru yürüyen genç bir kadın. Ve ne hayal ettiğim gibi başlayan ne umduğum gibi biten bir öykü, kala kala elimde.

Fotoğraflar: Aziz Gökdemir

SEKSEN SANİYE

Fotoğraf: Aziz Gökdemir

(...) toprak kadına daha yakın şimdi su daha yakın geride
Bırakıyor sonra yatırıyor gövdesini gömleğinin kolları rüzgârda dalgalanırken
Dönüyor doğuya çeviriyor yüzünü, buğday tarlalarından doğacak güneş suyla
Bir şey yapması gerekiyor uça ona doğru içine düşse içse içinden doğsa
Yeniden ama toprakta kalmamış hiç bulutlar geri içmiş hepsini
Bitkiler emmiş tamamen şimdi ona doğru yükselen yalnızca
Ölümün sıradan tarlaları uçmuyor artık düşüyor
Dudaklarında muazzam bir çığlık (...)

(...) hatırlıyor bulutun yüreğinde bir şekil
Dönüyor çok şık hatırlıyor ölmek için daha zamanı var

James Dickey, "Düşerken"

Sapağı geçip Çile'ye doğru dümdüz devam ettim. Korktuğumdan değil; kararım kesin, bu işi bugün bitireceğim. Sadece ve sadece o zebra kılıklı feneri bir kez daha görmek, o yamaçta durup dalgalara bakmak, kuşları dinlemek istiyorum. Erkenden açmış bir pastane varsa belki bir çay içerim, o kadar.

Bugün pazar. Hava da ben okumayı yeni sktğm yıllarda babam bana nl Şiiri yüksek sesle okuduğunda hayal ettiğim gibi. Demek –vay canına– kabaca çeyrek asır geçmiş aradan. Şiiri kavradığımı sanmıŐtım o zaman, ama tabii ki hemen hiçbir Şey anlamamıŐım. Hapsolma olgusu bana çok tanıdık geliyor Şimdi. O mahpuslukla bu, benimkisi yani, çok farklı Şeyler, bunu göremeyecek kadar dangalak, bu denkliği kuracak kadar dibe çökmüş, yeni neslin deyiŐiyle dip yapmış değilim.

Değil miyim?

Bu ruh halinin de aŐađısı düŐünülebilir mi diye sormazlar mı insana? Psikolojik olarak değilse de fiziksel olarak düŐünülebilir: İki yüz kilometre hızla toprağa akıldığında biraz krater yapar insan, o zaman inip ineceğin noktanın biraz daha ötesine inmiş olursun, yaŐamının son birkaç saniyesi zarfında.

Mektuba baŐlayıp bunları yazarsam, hatta aklımdan geçirmeye devam edersem cayacağım. O yüzden kafam pazartesi sabahlarının karatahtası gibi boş, temiz olmalı okulun kapısından girerken. Gerisi kendiliğinden gelir.

Fazla duramadım, kaçtım. Sokaklar ıssızdı; bir nöbetçi eczane, bir gazete bayi olsun gözüme çarpmadı. O terk edilmiŐlik içimi daha fazla kanatsın istemedim. Feneri uzaktan görmekle yetindim. Oysa arabayı bırakıp yryecektim biraz, hesapta. Denizin yıkadığı kuma dokunacaktım. Tepeye tırmanacaktım. Fenerin gün ıŐıđıyla ısınmıŐ siyahına yanağımı dayayacaktım. Eksik kaldı. Öyle saygıyla sırtımı duvara muvara dayayıp oturmadım Türkçesi; sonuç itibarıyla bahtiyar da değilim.

Dönüş yolunda sapağa duraksamadan daldım bu sefer. İnsan boyunda otların arasından kıvrılan yolda yavaŐladıđımı, çevremdeki her ayrıntıyı kafama kazımak istediğimi fark ettim. Arabayı sürerken aynı zamanda arka koltukta oturmuŐum ve film izler gibi kendime bakıyormuŐum gibi bir hisse

kapıldım. Batıl inancı olanların beden dışı deneyim dedikleri gibi bir duygu. Son saatim böyle geçecekse işim zor.

Binanın önüne gelince yere çizili park yerlerinden birine dikkatli bir şekilde park ediyorum arabayı. Bulduklarında yamuksa “doğru düzgün araba kullanmayı öğrenememiş kadın” damgası yemek istemem. Haliyle kimse yüksek sesle söylemez, ama aklından geçirir.

Hemen açmıyorum kapıyı. Arabanın içi sıcak; bir de yüz ifadem yeterince nötr olduğuna, nabzımın aşırı hızlı atmadığına emin değilim. Yüzüm pancar gibi arzı endam edemem; birisi şüphelenebilir. Sakinleşene kadar beklemeye karar veriyorum.

Farkına bile varmadan telefonu elime almışım – hepimizin içinde yer etmiş modern bir refleks. Darbeye dayanamayacağı, parçalanacağı aklıma geliyor bir anda. Arabada bırakmak zorundayım. Fotoğrafları tarıyorum çabucak, ters bir kare olmasın aralarında. Sonuncusu yaklaşık bir saat önce çekilmiş: Güneş doğmak üzere, sütlaç renginde bir gökyüzü, elektrik telleri, konmuş bir sıra kuş. E, fena değil. Masaüstü resmi yapıyorum, mektup yerine bu kalsın geride son söz olarak. İsteyen istediği gibi yorumlar. Torpido gözüne koyuyorum telefonu. Yakama çekidüzen veriyorum, kim bilir kaçınıcı kez. Oyalanmak işte. Isıklıkla “Telegraph Road”un melodisini çaldığımı anlayınca susuyorum. Resim çağrışım yaptırmış olmalı.

*Uzun zaman önce dere tepe aştı adamın biri
Sirtında çuval, yürüdü otuz mili
Kendine yer beğendi, yükünü yere koydu
Çetin doğanın ortasında yuvasını kurdu*

Hep erkekler, yola düşen, direkleri diken, evleri yapan. Kadının rolü de içeriye çekidüzen vermek herhalde. Yorgun argın işten dönen kocaya yemek hazırlamak. Bebeğin altını değiştirmek sabahtan beri sekizinci defa. Sonra koca da biraz yakınlık, ilgi, “kadın sıcaklığı” ister. Yanına uzan, başını omzuna yasla, saçın göğsüne dökülsün şelale gibi.

Elini omzuma atardın, saçlarımı okşardın

Ama o ne? Bir kaltaklık var illa ki:

Şimdi daha soğuk davranıyorsun bana, sanki umurunda değilim ben

Cuma cumalığını nasıl biliyorsa, sen de *Stepford Kadınları*'nın çizgisinden çıkma.

Allah belanızı versin.

Kapıya elimi atıyorum ama tam da o anda torpido gözünün içinde protesto yaygarası koparırcasına telefon çalıyor. Mutlaka annem.

Evet aynen öyle. “Annem” diye yazıyor işte telefonun ekranında. Açmayabilirim. Ama sonra nasıl da üzülür kim bilir. Kederini katlamama gerek yok. Sesimi duysun.

“Alo.” Sesimi dingin tutmak için çabalıyorum.

“Neslihan, kızım?” Daha ilk hecelerden, hayatın sillesini yemişlere özgü bir bitkinlik. İliklerine sinmiş, çıkmaz bir daha.

Arabadan indikten sonra sırtımı kapıya dayayıp dikiliyorum. Sanırım açık vermedim. Kapattıktan sonra kendimi alamayıp birkaç kez hıçkırdım, ama geçti şimdi. Artık telefon çalsa da duyamam. Motoru yavaş yavaş soğuyan araba geçmişle aramda kalan tek köprü. Vücudum hareketsiz dikilirken zihnimde öne doğru bir adım atıyorum. Ellerim arkamda, kaportayla temas halindedir. Önce bir el kopuyor, sonra diğeri, son birkaç parmağımla arabayı itiyorum, iskeleden açılan bir tekne gibi.

Tabii aslında hâlâ milim kıpırdamış değilim. *Korktuğumdan değil bugün pazar doğum günüm benim adım Neslihan uçmak istiyorum sadece bir daha yere konmamak.*

Genç kız tanımlamasının üst sınırı bu memlekette epey geniştir, öyle değil mi? Bizi korumak için elbette, üzerine titreme, el üstünde tutma vesaire vesaire, o hesap. Hay hay, anlaştık. Kolla beni, sokaklarda gözet beni, otobüste kadın yanına oturt beni, icabında laf at ki birilerinin himayesine girmeden tek başıma bir yerlerde gezinmenin yanlış olduğu kafama dank etsin. Sonra çocuklar doğuralım size, tercihen erkek, onlar da bizden nefret edip şarkılar düzsün, *Annen yatmaz gözü kapıda dönmeni bekler, Annen nerelere gittin hepsini bilir.*

Dedim ya, canınız cehenneme. *Mother* kadar başına taş düşsün. Anlaştık mı?

Aklım bir an, yalnızca bir an Barış'a gidiyor, hemen iteliyorum. Hayatımın bu son saatini Barış'la ayrılmamız üzerine kafa yorarak tüketmek istemiyorum. Zaten onunla bu kararımın hiç alakası yok. Bitmiş bir ilişkinin efkârıyla kendini bir yârdan atıverecek masal kahramanı değilim ben. Kafanızdaki o yar ben değilim yani, gözleriniz açık hayalini kurarsınız ya hani.

Peki ama niye dersiniz, açıklamam da zor. Ya da ben anlatmasını bilirim de, siz anlamazsınız diyeyim. Mutluluk balonunun içine kendisini hapsetmiş insanlara mutsuzluğu anlatmak dünyanın en zor işidir.

Ellerimle boynumdan bir kaşkol çözüp antene doladığımı fark ediyorum. *Isadora Duncan ve atkısı*. Kopmuşum arabadan, gerçekten yürüyorum artık, farkına bile varmadım ne zaman düşten gerçeğe atladığımı.

Beni burada çok iyi tanırlar, kaç senedir geliyorum. Her zamanki sıcak karşılama, onca telaşa rağmen. Çocuk yüzlü patron Emre'nin yabancı misafirleri var. En az bir tanesini gözüm ısırtıyor, YouTube'un efsanevi simalarından. Norveç fiyortlarının yamaçlarına teğet geçen insanlar bunlar; e ben de çaylak sayılmam, ama Emre'nin aldığı Amerikan eğitimi gereği hepimiz her seferinde oturup tedbir videosunu seyrediyoruz kuzu kuzu. Hele beni hiç ilgilendirmiyor güvenlik önlemleri bugün, haliyle.

Emre'ye hoşça kal bile demiyorum; belki yüzümde bir tedirginlik görüp şüphelenir diye. O da zaten başını eğmiş, faturalarla filan uğraşiyor. İçimden veda ediyorum. Fırsatı yakaladığımızda işi pişirmeliydik o gün. Neden bilmem, diğerlerinden farklı olurdu diye bir his var içimde Emre için. Ama sonuçta hepsi aynı kapıya çıkıyor, bile bile lades.

Cessna'nın içinde çocuklar gibi şen turist ekibi. Sarı saçları kirpi gibi kalkıp sabah güneşiyle harenlenmiş bir tanesinin başını okşamak istiyorum elimi uzatıp. Tamamen masumane.

Kapı açılır açılmaz atlıyorlar bağıra çağıra. Ufka bakıyorum, içerde kimse kaldı mı dercesine başını arkaya doğru yarım döndüren pilotla göz göze geldiğimde göz kırpıp balıklama dalıyorum, yüz ifadesinde karşılığını beklemeden.

Fikrimi değiştirebilirim aslında; kimse de bilemez ne yapmak isteyip direktten döndüğümü. Elim paraşütün halkasına gidiyor, bir anlığına dokunup seçimin sadece benim olduğunu kendi kendime hatırlatmak için.

Dilersem çekerim veya dokunmam, ellerim iki yanımda hür, öylece devam ederim füze gibi. Yaklaşık seksen saniyem var öyle ya da böyle. Beş saniyesi gitmiştir bile. Yanaklarım fır fır uçurtma gibi, nasıl da özlemişim bu duyguyu. Bir sevinç çılgılığı atmam istiyorum, rüzgâr ağzıma tıkıyor hemen. Arkamı yeryüzüne dönüp bağırma becerabiliyorum. Kasktan taşan saçlarım göğe doğru çırpınıyor.

Bir dönüş daha. Sahil çizgisi tam altımda şimdi. Birkaç yüz metre sağımdaki gruba çabuk bir göz atıyorum. Çember olmuşlar, dönüyorlar. Birazdan ayrışıp birer birer açarlar paraşütlerini. Ben de tek başıma kalırım güzel güzel. Yirmi saniye geçmiş midir? Belki de otuz. Kronometrenin düğmesine basmıştım, ama şimdi bakmayı gereksiz buluyorum. Yaklaşan, giderek netleşen dalgaları seyrederek irtifa hesabı yapmak daha zevkli.

Herkesi tek tek aklımdan geçirip öyle bir muhasebe yapmaya bu daracak sürenin yetmeyeceğini biliyordum, o yüzden onları gözüme getireyim de olumlu ya da olumsuz etkileri olsun diye bir düşüncem olmadı. Ama yine de üzerime üşüşüyorlar işte.

İçtenlikle kendisini ilk kez bir davaya, hele kimsenin kötü gözle bakamayacağı bir davaya adadıktan sonra herkesin işine geldiği gibi politikasına alet ettiğini göremeden göçüp giden kardeşim Civan. Bütün o Gezi “hadise”si gibi, ölümü de bir şeylere malzeme ediverilecek, “naif devrim şehidi” gazete köşe tutucularından öykü yazarlarına kadar kimsenin rahat bırakmadığı “aydınlık yüzlü çocuk”, “polis fişğine korkmadan alını uzatan”, “acı kaybımız”, “vicdanımız” vesaire vesaire. Tam unutulacaktı, bu sefer benim yüzümden bu kez ikimiz beraber manşetlere çıkarılacağız yine. Sırf bu yüzden iptal mi etsem... diye düşünmemek elde değil aslında.

Kalır kırk beş saniye.

Art arda çocuk sahibi olup her biriyle silikleşip kendisini hücre hücre yok eden, bunun dışı vuramadığı öfkesiyle içinde bardo topları çarpışıp duran, ondan sonra da çocuklardan birini aniden kaybedince iyiden iyiye pusulayı şaşırın babam. Acaba bizler küçükken gizli gizli umut ettiği şeyin bunca yıl sonra gerçekleşmesi mi onu böylesine yıkan, suçluluk duygusuna boğan? Kimseye itiraf etmeden tanrıya, aklımızdan geçenleri bilen ve bizi cezalandırmak için fırsat kollayan bir tanrıya inanıyor olabilir mi? *Tanrım neden bizi çocuklarımızla vuruyorsun? Eğer bir sorun varsa, neden bunu*

aramızda halletmiyoruz? Kesip sakladığı sayfada altını çizmişti bu satırların.

Kırk.

Başka hiçbir işe yaramasa da, eli yüzü düzgün kalçası dar olmasa hiç çekilmeyecek embesil Barış. İtiraf edeyim çok güzel meleyen koyun taklidi yapardı. Beynim oksijen yetersizliğinden enstantaneden enstantaneye zıplıyor. Beraber sahilde yürüyoruz, ak sırtlı dalgalara kuzular diyor Barış, derken bir seferinde batan gemiden gerçekten kıyıya vuran hayvan ölüleriyle karşı karşıya geliyoruz, elimi tutuyor, Buñuel, *Ölüm Meleği*, hapsolmuş insanlar, en son sahnede salona doluşan koyunlar, beraber görme hatasına düşmüştüm, “Niye böyle acayip filme geldik?” diye kulağımı ütiledi durdu hem film bitmeden hem de sonrasında, günlerce.

Bende de hata, bir şeycik demedim. Atmosferin şiddeti inanılmaz, yüzüm yamyassı, dudaklarım mühürlü, neden sustum neden. Tarlalar güneşten kıpkırmızı her yer alev alev. Ülkem.

Otuz.

Neredeyse Selin’e vakit kalmayacaktı. “Koca kız olmuşsun,” deyince kızaran, hemen ardından artık eve uğramadığım için sitem eden Selin. Geride bırakıyorum onu tımarhanede tek başına, bizimkilerle. Vicdan azabım büyük aslında, beni caydıracak kadar etkili olamasa da. On beş yaşına kadar ne ablalık edebildim bilemem. Birçok yönden benden daha olgun sanki. Böyle manyak bir evin en küçüğü olmanın kaçınılmaz sonucu herhalde; eminim bizi sinema gibi seyretti yıllarca. Hepimiz göçüp gitsek o dayanacak, yoluna devam edecektir. Ona güveniyorum. Yük olurdu hatta, yanında olsam. Tabii ya, üzülmemeye gerek yok hiç.

Düşünsenize, diyelim ki yirmili yaşlarda, bense koca bir kazık. İlk düzgün işinde çalışıyor, yorgun argın eve geliyor akşam, her Allahın günü benden telefon. Ya yine bir gerzekten ayrılmışımıdır ya da gazeteden (belki de gazetem bir kez daha kapatılmıştır). Biraz paraya ihtiyacım var, kısa süreli elbette. Arabam yolda kaldı. Cep telefonumu kaybettim. Moralim bozuk, sana damlasam mı, bir film seyrederez birlikte? Sözde ablası olacağım. Önümüzdeki on yılı bu tür saçmalıklarla uğraşarak geçirmeyecek olması son hediyem olsun ona.

Yirmi.

Derin derin nefes alıyorum şimdi. Burası zormuş işte. Kurşuna dizilmek üzere olan Damian'ın halini çok iyi anlıyorum şimdi, oysa bu kadar melodramatik olması gerekli miydi demiştim, Ken Loach'un *Özgürlük Rüzgârı*'nı bir kutu kâğıt mendil eşliğinde bitirdiğimizde. Bu kez rüzgârda salınan arpayı seyreden benim.

Annem! Annemi unuttum.

Değişmeyen bir surat. Aklıma başka bir şey gelmiyor. Ne korkunç, ömrünü beş kişiye hizmete adanmak ve hemen hiçbir iz bırakmamak.

Akademide bir gün herkes harıl harıl yontularıyla uğraşırken ben her yerin erimeye yüz tuttuğu bir günde dışarıda Totoro'ya benzeyen bir kardanadam (kardantotoro?) yapıyordum. Kalıcı şeyler ortaya koyamayacağım, o halde hiç denemeyeyim diye bir takıntı belki, hayatıma damgasını vuran. Bu açıdan bakınca, annemin yontuları bizlerdik, uğraşa didine oluşturduğu. Elif Batuman'ın "kuşaktan kuşağa aktardığımız varsayımların patolojisi" dediği şey bir kutuya itti onu, o da o kutunun içinde topluma karşı görevini sadakatle yerine getirdi, doğurdu da doğurdu. Ve onca emekten sonra birer birer yok olmalarını izlemek, bu nasıl bir acıdır.

Ve ben neden bunu yapma gereğini hissettim? Daha büyük bir bencillik olabilir mi?

Hâlâ vakit var. Çok hızlı yaklaşıyor her şey. Şu an ipi çeksem –hemen şu an– bu garip yolculuğa devam edebilirim, bunu da bir anlık bunalım, belki bir macera sayıp. İmdat çığılı filan bile değil (yani bileklerini yarım kesenler ya da ilaç kutusunun yarısını yutup ondan sonra bir de telefon edenler vardır ya), kimseye bahsetmeyebilirim. Bacaklarım kırılır belki şimdi açsam paraşütü.

Birden hatırlıyorum ki çok başka şeyler düşünmeyi planlamıştım. Metodik bir şekilde kendimle hesaplaşacaktım önüme konan seksen saniye içinde ve ona göre karar verecektim. Ama düşüneceklerimin ana hatları, hatta hiçbir iz kalmamış aklımda.

En azından onları tekrar hatırlamak için yaşamalıyım. Birilerine bunun çözüm olduğu düşüncesini aşılammak için. Diğer günahları yetmiyormuş gibi böyle bir sonu bize reva gören, başka kapı bırakmayan, koca bir hayatı seksen saniyeye sığdırıp sonra da lafı böyle bağlamaya kalkanların hevesini kursağında bırakmak için.

En kötü ihtimalle bir kez daha aynı şeyi yaparım. Kafamı bir toplayayım hele. Kestiğim ilaçları bir süre tekrar alayım.

Evet, açacağım. Halkayı çekiyorum işte. Nasıl olsa sonuna kadar götüreceğim cesaretim olduğunu kanıtladım çünkü. Belki de bu bile yeterince zafer sayılmalı benim için. Bu kararlılığı hayatın başka evrelerinde gösterebilirim eğer, durum belki de öyle çok umutsuz değil.

Elektrik telleri...

SİYAH BİR AT

Fotoğraf: Aziz Gökdemir

Yalnız içmeyi sevmezdi. Ben içmeyecek olsam da yanına beni, ben meşgulsem çocuklardan birini, genellikle en küçüğünü oturtur, öyle içerdi. Çocukların dördü de sırayla bu stajdan geçtiler. Alkol çenesine vuran insanlardan değildi; sessiz sessiz içip patlamak için geri sayan bir adam da olmadı hiçbir zaman, hayatında yediği, bahane edebileceği onca silleye rağmen. O yüzden çocuklarımız çekinmeden ona eşlik ederdi. Oturup ödev yaparlardı; çay içip kurabiye yedikleri olurdu; veya o gün başlarından geçen komik bir olayı anlatırlardı. Dinler, sonuna kadar dinlemeyi becerebilmişse gülümserdi.

Yanındaki bensem sonlara doğru birkaç cümle çıkardı ağızından. Çoğu zaman, günün ışığı çevremizi saran apartman duvarlarında eriyip sönerken daracık balkonumuzda bana döner (ya da dümdüz ileri bakarak), “Birini daha bitirdik,” derdi. Kastettiğinin rakı şişesi olmadığını anlardım. Bunu her dediğinde sesinde sonsuz bir mağlubiyet, yüzünde hüznle karışık bir hayıflanma okurdum. “Hadi içelim,” diye devam ederdi, sanki yeni başlıyormuş gibi.

Bir gün gazetenin bir sayfasında beyazı bol bir reklamın çerçevesi içinde kurşunkalemle aldığı notları görmüştüm. Birkaç satır: “Yine bitti bir gün.

Sabah nasıl da umut yüklüydü, hani ne oldu?” “Doluydu”yu çizip “yüklüydü, gebeydi” yazmıştı üzerine. Sonra hepsini çizip şunu yazmıştı: “Umut Yüklü Bir Günün Akşamında.” Hepsi büyük harfle başladığı için bir başlık olduğu anlaşılıyordu, zaten kuşku kalmaması diye yanına “(başlık)” diye karalamıştı. Altına bir başka parantez: “(sabah=dolu; akşam=boşalmış, pörsümüştü).” Oradan bir ok çizip, “Akşam Serin Siyah Bir Attır’ da olabilir; o şiiri bul,” yazmıştı.

Sonraları o şiiri buldum. Siyah değil esmer bir attı o; eğer Selahattin kederine hazne arıyorduyduysa şiirin ne anlattığını tam anlamadığını ya da belki ilk iki bölümünü hiç öğrenmeyip tek başına çok farklı yerlere çekilebilecek son dizelerini bir yerlerden duyduğunu sanıyorum. Onları da yarım yamalak kulak dolgunluğuyla hafızasına yerleştirdiği, alt tarafı beş kelimeyi hatasız ezberleyemeyişinden de anlaşılıyor.

Sonra o gazeteyi atılmışlar arasında gördüm. Belki katlayıp kaldırdıktan sonra içine not yazdığını unutmuştu. Sayfayı çıkarıp sakladım ama hiç sormadı.

“Yine bitti bir gün,” deyip kadehini kaldırdığında, “umut yüklü bir gün akşam oldu,” gibi bir şeyler söyleyerek devam etmesini bekledim birkaç hafta. Neye umutlanmıştı, neydi sabahın müjdesi, akşamın heba hissi, sorar mıydım bilmiyorum. Sonra ben de unuttum.

***

İstemiyorum artık, kimse yanıma oturmasın. Selin’in kıvrık saçlarını okşamak istiyorum, dokunduğum anda buharlaşıp uçacakmış hissine kapılıyorum. Bir o kaldı. (Büyük oğlan aramazsa aramasın, belki keşhanenin birinde gebermiştir, umurumda değil.) Sanki öbür tarafın bekleme salonuna konmuş bir sandalye bu. Baktıkça yüzlerini görüyorum. Aklımı yitireceğim. Biraz beklersem Neslihan’ın hayatının durduğu yaşa yetişecek Selin, o zaman yanımda Neslihan’ın durduğunu hayal edeceğim. Ona kararından dönmesi için yalvaracağım. Ama o kadar bekleyecek sabrım yok. Onun aklından neler geçtiğini, son ânında ne düşündüğünü öğrenmek istiyorum. Hemen, şimdi.

***

Daha Civan’ı yeni gömmüştük galiba. O günlerde birisi benim komalık halimi görünce ne akla hizmettir bilmem, belki okurum, başka bir

dünyanın içinde kaybolurum diye Sabahattin Ali'nin toplu eserlerini getirdi. YKY güzel minik bir cilt yapmış. Kütüphaneye koydum, durdu öyle. Elim değmedi. Derken (nasıl da geçiyor iki yıl, upuzun bir gece gibi) Neslihan, yeniden kahrolduk. Selahattin çekip gittiğinde nihayet kitabı elime aldım. Kuyucaklı Yusuf'un Kaymakam Salâhattin'inde onu buldum; herhalde arkadaşım kitabı tesadüfen seçmiş olamazdı. Ama asıl Madonna'da Raif Bey'e rast geldiğimde işte bu, dedim. Selahattin yanımda olsun istedim. "İşte sen busun, oku rahata er," demek istedim. Çok geç, tabii.

***

Yürüyerek caddeye indim. Sabah erken. Göztepe'deki parkı kalabalık olmadan tekrar göreyim istemiştim bir daha. Hatta bir bankta oturacaktım biraz, son bir kez. Belki aklımı çeler filan diye değil, öylesine işte. Ama kısmet değilmiş. Sokağın sonuna varır varmaz önümde bir dolmuş durdu, otomatik kapıyı açtı. "Kadıköy?"

"Cık" deyip dolmuşu yolcu etmeyişimin şoförün zamanlamasıyla ilgisi yok. Kapı açılınca gördüğüm, orta sırada oturan güneş gözlüklü genç kızın yanına iliştim, para çıkarma bahanesiyle kalçamı oynatıp iyice bacak teması sağladım. İşte ben böyle bir insanım. Belli yaşa (adını koyalım altmış üç) gelmiş bir erkeğin hayatının son demlerini hep bir şeylere yeniden başlama hayaliyle geçirmesine belki gülünüp geçilir, ama zihninde uçuşan hayallerin kızı, belki torunu yaşında kızlara kadar sarkması ondan da öte, iyiden iyiye sevimsiz.

***

Ben (her zamanki gibi) mutfaktaydım, çalan telefonu Selahattin açtı. Dinledi. "Evet," dedi, "ben Neslihan'ın babasıyım." Yaklaşık bir dakika geçti, benim kendimi en masum senaryolara ikna etmeye çalışarak geçirdiğim uzun bir dakika. Acaba konuşuyor da duymuyor muyum diye akan suyu kapattım. Sonra: "Ne demek, 'Paraşütü açılmamış?'"

Yığılıp kalmışım.

***

Vapur. Martılar. Martılara simit yedirmek. Bunsuz olmazdı. Kabataş'a yanaşırken hayatımda bu kadar güzel bir sabah görmediğimi düşündüm.

***

Biz ayrılmıştık. Selin daha doğmamıştı ama diğerlerinin hafızasına kazanmamış olması mümkün değil. Nedenlerine girmeyeyim, çekti gitti bu. Tabii evde ben üç çocukla başa çıkmak durumundayım, eş-dost kimse bilmiyor, çaresiz haftada bir-iki gelip yardım etmeye başladı. Bulaşık yıkıyor, çamaşır yıkıyor, yitirmek üzere olduğum aklımı biraz toparlayayım diye çocukları alıp balık tutmaya filan götürüyor, vesaire. Onlar da bu yeni düzene alıştılar, neredeyse normal gelmeye başladı sanırım. Derken bir akşam... geç oldu, çocuklar yattılar ve bizimkisi gitmedi. Sabah bizi yatak odasından beraber çıkarken gören çocuklar bayağı bir hoplattılar. Uzun süre yatıya kalmadı bir daha, ama rotada bir değişiklik olduğu seziliyordu. Çocuklar soruyordu, ne onları umutlandırmak istiyordum ne kendimi. “Bilmiyorum yavrularım,” diyordum. “Bir yerlere gidiyoruz ama tökezleye tökezleye. Ne olacağını babanız da kestiremiyor eminim.”

Sonra ben hastalandım. Bayağı ciddi bir enfeksiyonla hastaneye yattım. Durumum kötüleşmiş bir gece. Herkes yatağın çevresinde. Benim şuurum yok ama çocuklar anlatıyor, Selahattin elimi kavramış, “Karıcığım,” demiş, “eğer bunu atlatırsan döneceğim, söz.” Herhalde fena bocalıyordu kendi başına.

Her şey olup bittikten sonra bir akşam dost sofrasında hepimiz çakırkeyif olmuştuk. Ya ben, ya o, ya da hikâyeyi bölüşerek, başından sonuna anlattık (oysa o zamana kadar sır gibi saklamıştık).

Selahattin sona geldiğimizde bir an durdu, güldü, “Ben ne bileyim direktten döneceğini yahu?” dedi. “Bilsem o sözü verir miyim.” Masa yıkıldı.

Hayatı boyunca hatırladığım tek nüktedanlığı budur.

***

“İsminiz?”

“Selahattin.”

“İşletmemize hoş geldiniz Selahattin Bey. Size nasıl yardımcı olabilirim? Çay-kahve arzu eder misiniz?”

Gencecik çocuk ama en azından iş ortamında saygıda kusur etmemeyi öğrenmiş. “Benim de sizin yaşınızda bir oğlum vardı,” diye başlasam... Gereksiz. Gereksiz. Vakit almamalıyım.

Neyse ki scooter kiralamanın sandığım kadar formalitesi yokmuş. Aleti yaşım-başım, yüzümdeki tükenmişlik ifadesiyle bağdaştıramadıkları kesin ama belli etmeden ne gerekiyorsa yapıyorlar, formları benim için dolduruyorlar. Yıllardır kullanmadığım ehliyet, belki gereği bile yoktur böyle bir alet kiralamak için; uzatıyorum, sessizce alıyor çocuk. Bir yandan burada başka türlü bir dünyanın kısa süreli misafiri olduğumu konuşmalarından anlıyorum.

“Sana söylemişler *off-road* yapacaklarını be Alpaycığım,” diyor patronu bana yardım eden genç çocuğa. “Buna rağmen vermişsin arabayı. Bu ciplerin sadece adı cip, dayanmaz ki.”

“Haldun Bey, inanın kör noktama geldi. İki kız iki erkek, Coca-Cola reklamı gibi çıktılar karşıma. Gezeceğiz dediler. Mukaveleyi imzalayan çocuk saçına eşarp bağlamış filan.”

“Kesildin sen de.”

“İçim gitti. Size helal olsun dedim.”

“Ve karteri aldık elimize. Sana yeni bir kız arkadaş bulmamız lazım Alpay. Bizi batıracaksın bu gidişle.”

Gülüştüyorlar. Demek böyle eleman-patron ilişkileri de olabiliyor. İkisi de genç, dünya umurlarında değil.

“Selahattin Bey!”

Dalmışım.

“Her şey hazır efendim. Şimdi size aleti kullanmayı göstereyim. İlk defa bineceğim demiştiniz, değil mi?”

***

Çocuk sahibi olmanın en berbat tarafı şu: Evde bağıra çağıra, şöyle ağız tadıyla kavga edilemiyor. Sessizliklerin zehirlediği bir nehrin ağır akıntısıyla ilerliyoruz, gün sayıyoruz; hepsi bu.

***

Motorla Elmadağ'dan Dolmabahçe'nin oraya kazasız belasız inmeyi başardım. Sanırım arkamdakiler yavaş gidiyorum diye kornaya asılmak üzereyken beyaz saçlarımın hatırına vazgeçip sollayıp geçiyorlar. Bir ara trafik iyice gözümü korkutuyor, sarayın yanındaki geniş kaldırımdan gitmeyi ciddi ciddi düşünüyorum. Ama en kötü ihtimalle ne olabilir: Ölümcül bir kaza. Gülerek yoldan devam ediyorum.

Ailesini bu denli merkeze oturtan insanın kendisine ait bir ağırlığı yoktur. Bu kadar basit bir çıkarım doğru olabilir mi? Elbette olabilir. İçimdeki boşluğun daha iyi bir açıklaması yok. Ruziye kadar kitap okusaydım, okuduklarım bana bir şeyler katsaydı, belki farklı olurdu. Ama bu işin bidona su doldurmak kadar basit olduğunu düşünecek kadar da ahmak değilim.

Bir gece Selin de, Ruziye de yatmıştı, salonda öyle odun gibi oturuyordum. Galiba ağlamaya çalışıyordum, onu bile beceremiyordum. Kalktım, kaç aydır gözüme çarpan kalın bordo cildi aldım, *Kuyucaklı Yusuf* tan başladım. Birkaç sayfa sonra sıkıldım, sayfaları çevirmeye başladım. Şu cümleye denk geldim: "Hayat bir dizi hatadan başka nedir ki?" Söyleyen Salâhattin. Yani ben. Kitabı kapatıp gerisingeriye, toz tutmamış dikdörtgene aynen oturtmaya çalışarak rafa koydum. Yattım.

***

Neslihan'ın bir erkek arkadaşı vardı. Severdim ben, "Biraz boş," derdi Neslihan. Kalbi temizdi, zengin çocuğu olmasına rağmen iyi yetişmişti. Zengindi evet, bunu önemserdim. Sıkıntı çekmezlerdi; her anne kızı için kendisinden daha iyi bir hayat ister. Dört dörtlük bir hayat, birliktelikte yoktur.

Civan öldüğünde artık beraber değillerdi, ama yine de cenazesine geldi Barış. Neslihan pek yüz verdi diyemem, şoktaydı tabii. Sonra evimize de geldi başsağlığına; Neslihan yoktu veya Barış geleceği için kaybolmayı seçmişti. Bir daha görmedim Barış'ı, haliyle, ta ki bu kez Neslihan'a sıra gelene dek.

Cenazede yoktu. Sonra bir sabah erkenden, telefon etmeden geldi. Kahvaltıdan yeni kalkmıştık, Selin okulda. Yeniden çay koydum, Selahattin'le ben karşısına oturduk. Kimse pek bir şey söylemedi. Uzun sessizliklerden birinin ortasında Selahattin birdenbire, "Vapura

yetiŖeceđim,” dedi, kalktı. Oysa bir yere gideceğini sylenemiŖti. BarıŖ’a hoŖça kal dedi, bana veda bile etmedi. Sonradan bir mektup, Ŗu bu aradım, bulamadım.

***

Kpr. Martılar buraya kadar çıkamıyor artık. Rzgr muhteŖem. İyi ettim.

Geçen gün otobsteyken dikey kabloları saydım. Kprnn orta noktasından on beŖ ileri gidersem ortayla Beylerbeyi ayağına eŖit mesafede olacağım; herhangi bir nöbetçi kulübesine en uzak yer. On. On bir. On iki... Hızı kestiğin anda ne güzel yavaŖlıyor alet, tıngır mıngır. Küçük tekerleri ne Ŗirin. KeŖke yanımda gtrebilsem, ama israfa gerek yok. Kibar bir çocuktuk, bir de sigortayla uđraŖmasın yeni motor temin etmek için. Ayaklarım yere basıyor Ŗimdi. Anahtarı çevirip susturuyorum aleti. Attan iner gibi sol bacağı arkadan geçir, doğrul, derin bir nefes al. Solumdan arabalar vın vın. Kimse durmayacak, eminim. İŖte -beŖ adım ötede, ne kadar da alçak yapmıŖlar bariyeri, ocuk olsa zorlanmadan atlar. Kulbelerin ikisi de yüzlerce metre, zaten ne çıkan var ne bir Ŗey. Yağmur çiselemeye devam ediyor; herkes önüne bakar Ŗimdi, oysa kafalarını evirseler, bulutlarla gneŖ, uzaklarda minareler, gemiler, vapurlar, nefis, nefis.

Uzmanlar Neslihan’ın atladığı yükseklikten paraŖt hiç amazsan seksen saniye sonra yere varacağını söylüyorlar. Benim önümde hepi topu -dört saniye var. nemli olan o en sondaki anlar zaten. Ne dŖnd, neler hissetti? Bileceğim, ama kimseye anlatamayacağım; çok önemli değil.

Evet, bu kadar. İlk kez bir fren sesi arkamda. Çekingen bir ses: “Amca...”

BaŖımın yarım çevirip göz atıyorum. Sağ camı indirmiş, öyle sesleniyor; sol kapıyı amamış bile. YetiŖemez. Bir adım kaldı; elimi koyup sıçradım mı bitti iŖte.

Tanrım, bu ne güzel Ŗehir.

BEN, SELİN

Fotoğraf: Aziz Gökdemir

“Ve bir tek ben kurtulup geldim, sana haber vermeye.”

Eyüp'ten aktaran Herman Melville, *Moby Dick*

Bir ben kaldım işte.

İnsan ailenin en küçüğü olunca işin bu noktaya geleceğini hiç aklına getirmiyor. Beklenmeyen, geç vakit paldır küldür gelen bir misafirdim ben. Çekilişini ilk hatırladığım aile resminde doğal olarak tam ortadayım ve herkes fotoğrafçıya değil bana, astronot kaskı gibi kocaman yusuvarlak kıvrıcık saçlı kafama bakıyor gülümseyerek. Elden ele gezen, dolaba kaldırılıp unutulmuş fotoğraf makinesinin sırf onun için bulunup tozunun alındığı, tekrar kullanıma sokulduğu, yumurcak, gamzeleri güller açan, dokunduğunu iyi ediveren, o yumuk yumuk elleri öpülesi, şirin mi şirin, dünyalar tatlısı bebek, ben, Selin.

Şeker şey.

İlgiye doymazdım, çevremde bu kadar kalabalık bir grubu sürekli görmek bana bunun dünyanın en doğal şeyi olduğu inancını aşlamıştı. Elbette bir süre sonra insanların yaşlanacağını tahmin ediyordum, ama böyle çekip gideceklerini birer birer, bir başlayınca çorap söküşü gibi...

İstanbul orta sınıf bir ailede dört çocuk pek görmüyoruz, değil mi? Hele şimdi, ama yirmi yıl önce de durum farklı değildi. Doğum kontrol kazasını –yani beni– saymayalım hadi, geriye kalıyor üç, ki o bile fazla. Neden böyleydi bilmiyorum, konuştuğumuz bir konu değildi. Ne diye çocuk ardına çocuk yaptılar, ondan sonra bin türlü dert ve masrafla geliri hadi dar demeyeyim ama kısıtlı insanlar olarak nasıl başa çıktılar, dersanelerde hazırlık kursları, özel okullar... Üç çocuğun çamaşırı, yemeği, ütüsü yeter insanı bezdirmeye; üstelik annem bir de çalışırdı o yıllarda. Ödevlerini yapabilsinler diye İngilizce ansiklopediler alındı, otuz cilt! Arabadan eve nasıl çıktı onlar, kapıcı mı taşıdı, ama babamla annem öyle özel iş yaptırmayı sevmezler, utanırlardı. O zamanlar Google yoktu, Vikipedi yoktu. Salonda emeklediğim yıllarda artık demode oldukları için Kelebek Mobilya kütüphanemizin en tepesine kaldırılmış kimsenin eline aldığını görmediğim bu kahverengi ciltlere hayranlık ve merakla bakardım.

Belki de ansiklopedilerin taksiti hâlâ ödenmekteydi, annemle babam bu sefer “çocukların ihtiyacı için” bilgisayarlar almaya başladıklarında. Sanırım “taksit” ve özellikle “borç” da ilk öğrendiğim kelimelerdendi zaten. Adı birçok akrabamızın adından daha sık geçerd; bir akşam çat kapı gelecek diye düşünürdüm, kimdiyse bu adı George’tan esinlenerek konmuş

diye düşündüğüm Borç? Nasıl ki her akşam sekiz buçukta kapı çalıyor, annemin yarı açtığı kapıdan (babam televizyon seyrediyor ya da gazete okuyor olur, yerinden kalkmazdı annem yatak-döşek hasta değilse) görünmeyen kapıcı partiye teşrif eden kont bilmemkimi anons eder gibi, “Çöp!” diyordu, “Borç!” da öyle bir şeydi, hayatımıza girmiş çıkmayan bir varlıktı, hiç kimsenin dinle ilgisi olmadığı bir evde Tanrı’ydı, peygamberdi, uluydu, esirgemezdi, bağışlamazdı.

Bu kelimeler de insana eski kuşakların kaçınılmaz firelere karşı tedbir almasını, başarısız olunca mırıldandıkları duaları hatırlatıyor. O zamanlar duvarların içi de dışı da tuzak doluydu, hepsi birer arsız avcı. Bir de hastalıklar vardı, ya bilgisizlikten ya da çaresizlikten insan, özellikle çocuk deviren. Hâlâ o dünyayı yaşayan milyarlarca insan var, ama benim ailem, benim sınıfım bunları geride bırakabilmişti, belki de bu yüzden tevekkül gibi savunma mekanizmalarına ihtiyaçları kalmamıştı. Üstüne üstlük dört çocuk yapınca kendilerini artık sırtı yere gelmez hissetmiş olmalılar. Tek çocuk yaparsan üzerine titrersin (o kıymetli obje de büyük ihtimalle ileride bunalımlardan bunalım beğenir, ama işin orasına dokunmayayım). Sayıyı artırdıkça rahatlırsın. Sanırsın çocuklar birlikte bir nevi dayanışma içinde olacaklar, kırılmayan, bükülmeyen, meseldeki o iple birbirine bağladığın dallar gibi.

Hepsinin birbiri ardına kırılması böyle, inanılır şey değil.

Babam zayıfmış demek ki, iki çocuğunu iki yıl arayla kaybetmenin darbelerine dayanamadı, çaktı gitti. Rüyalarımda onu bir motor kiralarken görüyorum bazen, ama intihar yolunda bindiği mobilet değil, şu küçük balıkçı motorlarından. Sis görünmez ettiği ufka doğru pıt pıt pıt uzaklaşan bir figür, sonra da hiç. Bizimleyken de silikti demek istemiyorum, çünkü haksızlık olacak, ama aramız yoktu. Belki de istenmeyen çocuk olduğumdan. Küçük abim Civan, anlaşılan gözünün bebeği idi. Büyük kızına zaten sağlıksız bir düşkünlüğü vardı mutlaka, ablam kendisini bulutların kamikaze cazibesine kaptırdığında (paraşüt kazası olduğuna inanmıyorum ben) artık zehir içme raddesine gelmiştir babam.

“Hepsinin kırılması,” dedim; büyük abim Ferhan’ı ölümlere dahil ettiğim gözden kaçmamıştır. Öyle ya da böyle, Ferhan yok artık. Washington’daki büyükelçilik bana hâlâ doyurucu bir cevap verebilmiş değil. On sene kadar oluyor, eve sivil polis tipli iki adam gelmişti. Annem, babam, bir de ben vardık evde. Beni arka odaya televizyonun başına oturtular, balkonda

oturup konuştular. Ablamla küçük abim eve geldiğinde de benim yatmam beklendi, alçak sesle uzun uzun konuşuldu. Anladığım kadarıyla resmî statüsü, yurtdışında kayıp olduğu. Ben büyüdükçe sorular sormaya başladım, her seferinde, “Bu konuyu kapatalım,” yollu cevaplar aldım. Kimden korkuyorlardı bilmem, ama gözleri dolu doluveren annemin bile ağzından sırrı açık edecek bir kelime olsun çıkmadı. Belki de o da hiçbir şey bilmiyordu, bilmemek yetiyordu onu erim erim eritmek için.

Ablam Nesli için de ağır bir yük olduğuna eminim. Küçüklükten beri iki tane “aslan gibi” oğulun arasında kalıp kaale alınmamaya mahkûm bir çocukluk onu hep kendi yolunu çizmeye yöneltmişti. İki erkek çocuk ufalanıp gidip babam da katatonik dönemine girdiğinde annemle beni gözetmek, günde beş kere annemle telefonla konuşma yükümlülüğü, içine girilip çıkılamayan o akşam yemeği muhabbetleri, hepsi bir arada çökertti ablamı diye düşünüyorum.

Evet annem...

Belki hastalık yiyip bitirmese, çekildiği köşesinde mızıl mızıl havasını kaybeden balon gibi günden güne sönen hali beni katil edecekti sonunda. Bekledim, beş sene bekledim, okuldan geldiğimde mağara gibi karanlık, perdeleri çekili evden dışarı, güneşe bir yürüyüşe bile çıkaramadım onu. Sulu bir televizyon programına olsun güldüremedim. İş bile yaratamadım. Ne resimleri tasnif etti ne mektupları.

Bugün gömdüm, kimseye haber etmeden, gazeteye ilan bile vermeden. Bir telefonla her şeyi hallediyorlar zaten. Caminin dışında durdum, namaz bitince de geri kalanının yapılması için parayı bol bol verdim, çekip eve geldim. Ancak ertesi gün gittim mezarlığa, ne annemin ne de ötekilerin başında söyleyecek bir şey bulabildim.

Gidişat ne zamandır belli olduğu için mezar taşı önceden hazırды. Baktım hemen dikivermişler yerine. Parmaklarımı mermere oyulu harflerin içinde gezdirdim bir süre. Nihayet biraz ağladım; beklemiyordum.

Kimsenin aklına aile kabristanı gibi bir yer ayırtmak gelmediğinden annem, Nesli, Civan, babam ayrı ayrı yerlerde yatıyorlar. Tepede bulutlar kararıp yavaş yavaş celallenirken birinden birine yürüdüm, sonra çıkıp Moda’daki çay bahçesine gittim. Orada kimse kimseye ilişmez çünkü. Hoş, sırnaşan birisi çıksa çay bardağını kaptığım gibi dibi palyaço burnu haline gelecek kadar yüzüne daldırırdım, ama gerek olmadı.

İyi ki eve bir sürü insan doldurmadım annemi anmaları için. Askılıktan taşan paltoların taarruzunu hayal edebiliyorum, küçüklüğümdeki gibi.

Aklımdan geçenleri kimse okuyamayacağı için kendimi hiç gemlemeden düşündüm bunu ve diğer şeyleri.

Deniz, bulutlar renkten renge girdi, saatler geçti, sfenks gibi oturdum.

Beni sevmişlerdi mutlaka, ama aynı zamanda hep önümde durmuşlardı. Şimdi yolum tamamen açık.

Nedense üçüncü bardak çayımı içerken birden aydım, adımın bile ablamınkinden bozulup geri kazanılan bir plastik parçası gibi bana verildiğini idrak ettim. Tepesinde insana ürküntü veren bir azametle duran bir sürü harf, sözcük, satır, paragraf yavaş yavaş silinip yok olunca sayfanın en altında bir başına kalıveren

küçük bir dipnot kendisini nasıl hissederse ben de öyle hissediyorum şimdi kendimi.

Bu duyguya alışmam biraz zaman alacak.

Biraz ürkek, ama daha ziyade korkuyu yenmeye çalışan ve ileri bakan bir ben. En önemlisi, ben.

Ben, Selin.

THE END

Fotoğraf: Aziz Gökdemir

“Şehrin çeperinde tehlike kol geziyor.”

Jim Morrison, The Doors, “The End”

Kaderine çoktan razı olmuştu oysa. Önünde uzanan yıllarda katmerlenmesi kesin kederiyle de barışmuştu şimdiden.

Kaygılarını gömmüştü. Sırlarını da, çok daha derine.

Bahçe içinde bir evi olacaktı. Ortadirek diyecekti kendisine; evin taksiti, çocuğun piyano şeyisi filan derken eve temizlikçi getirmeye parası ıkışmayacağına göre başka ne diyebilirdi ki? Hayır kurumunun kuşe kâğıtta yardım dilenen mektubuna yirmi dolarlık bir bağış eki. Kimse vicdansız olduğunu iddia edemez.

öp günü tekerlekli bidonları yolun ağzına taşıyacaktı. imleri biecekti cumartesi sabahları. (On dolara mahalleli veletlerden birine yaptırırım dese yılda beş yüz yirmi dolar eder, bin doların yarısı, az değil.)

Her seferinde farklı canlanıyordu kafasında müstakbel karısı; tanıdığı bir kadına dayalı hayal kurmaya cesaret edemediğinden zihninde kocaman bir hilikti. Ama emindi, herhangi birisi olacaktı işte.

Yapabildikleri tamiratı kendileri yapacaktı, artık o işe hangisinin eli en yatkınsa.

Dış cephe iki senede bir boya ister, i duvarlar beş. Ya da bazen canın renkten sıkılır, değiştirmek istersin. Çocuklardan biri duvara resim çizer, filan.

Çocuklar. Bir tane yetmez. Arası da çok uzak olmamalı. Uykusuz geceler, kavgalar, bir gün seyrederiz deyip kupürü saklanıp unutulmuş filmler.

Köpek. O da lazım. En az on beş sene yaşar hayvan. Müebbet gibi bir şey. Cumartesi pazar dahil, sabahın köründe yürütülecek. Pis, pejmürde bir halde muhitini arşınlarsın, kimseye, hele çekici bir kadına rast gelmemek için dua ederek.

Araba küçük gelir bir süre sonra. Çocukları arkadaşlarıyla birlikte futbol antrenmanına, baleye şuna buna götüreceksin SUV lazım ya da minivan.

Bodrumda kirlileri koyuluk derecesine göre ayırmak için birbirine eklemli üçlü çamaşır sepeti.

Bunların hepsine hazırđı, vallahi de billahi de.

Ama bir şeyler olmuştu, raydan çıkmıştı tren. Yavaş çekim, bir-iki yıla yayılan.

Kendinden geçmek üzereyken etrafını saran sisin içinden çok farklı bir çocukluğun anıları beliriyor şimdi. Bembeyaz bir yamaçtan pörtleyip çevresini saran, onu şaşırtan kardelenler gibi her biri.

Yeşil bir bisiklet. Gidonuna takılı, kimsede benzeri olmayan, annesinin hediyesi zil.

Bakkaldan dönerken peşlerine takılan, eve alamayacaklarını anlayınca ardından dakikalarca ağladığı tombul kedi. (Uskumru desenli bir tekir, adını bile koymuştu oysa.) Komşunun yazlığına kışın gittiklerinde kumsaldan alınan, dalgaların yıllar boyu öğütüp incelttiği yumuşak kenarlı tuğlaların fırında ısıtıldıktan sonra havluya ya da beze sarılıp yorgan altına konması. Şimdi olsa bu evde ne kadar işe yarardı!

Başı öne düşüyor. Kardelenler birer birer bükülüyor karın içine.

Uyuyor şimdi, yalnızca kendisinin var olduğu bir dünyanın içinde, ölümün eşiğinde.

***

Bu kadar göz kamaştırıcı bir beyazlık beklemiyordu. Terk edilmiş bir müstakil evle köşe başı bakkalının arasına sıkışmış dar cepmeli bodur apartmanın kapısından dışarıya adımını atar atmaz üzerine çullanan gün ışığına karşı gözlerini yumdu, ağzı aralandı, boğazından içeri hücum eden soğuk havayı kısıp bir çığlıkla birlikte dışarı püskürtürken buharın kristalleşip yere çakılmayışına şaşıtı. Kapının önünde sendeleyince tırabzan demirini yakalamıştı; birkaç saniye sonra eli yanmaya başlayınca çekti, buz kesmiş metal az kalsın parmaklarının derisini yüzecekti.

Gore-Tex eldivenleri vardı eskiden. Yarı fiyatına satmıştı, belki de onda bir fiyatına, o an sokakta ne verirlerse artık. Ellerini paltosunun ceplerine astarı delip geçmek istercesine derin gömdü, iğne iğne bastırın sızı geçsin diye bekledi. Bir yandan hafif hafif sallanıyordu. Gelen geçen var mı diye bakmadan inledi, küfretti. Paltonun da gitmesi yakındır, diye içinden söylendi. Ev zaten tamtakır, başka ne kaldı.

Yer yer buzlanmış altı basamağı inerken elini kolunu kırmamak için toplayabildiği tüm dikkati topladı, sonuncuyu da başarıyla geride bırakıp

kaldırırma varınca gözle görülür ölçüde rahatlardı. Sigortasız acile düşme ihtimali aklına geldi bir an, geçen iki yıl içinde defalarca olduğu gibi içi sıkıştı, dehşete düştü. Ölümden beter bir durum, binlerce dolar borç. Bunların aklından geçip gitmesi beş saniye bile sürmedi; onu evden sokağa uğratan gaye her zamanki gibi diğer her türlü düşünce ve kaygıyı kovdu, iteledi.

Gideceği yer hemen şurası değilmiş de uzun ve çetin bir yolculuk gerektiriyormuşçasına derin birkaç nefes aldı, güç toplamaya çalıştı. O yöne doğru gözlerini kısıp azimle baktı.

Daha ötede, cetvelle çizilmiş gibi dümdüz ama ara ara tatlı bir eğimle yokuş aşığı uzanan caddenin bitiminde kendi tepeciği üzerinde yükselen, krem rengi bir portakal sıkacağını andıran Meclis binasını taradı geçti gözleri. Heybetinden ötürü hemen şuracıktaymış gibi duran bina aslında iki kilometre ötedeydi. İçinde gece gündüz fillerle eşekler tepişir durur, apayrı bir gezegen.

Kendi ağırlığıyla yuvarlanan bir yağ damlası yavaşlığıyla yola koyuldu. Her yıl birkaç kez soyulan, kasayı açmakta gecikince infaz edilen babanın ardından ailenin diğer üyelerinin devraldığı bakkalın güvenlik kamerası eski filmlerdeki gibi tökezleyerek ilerleyen bulanık silüetini kadrajdan çıkana kadar kaydetti. Dallarda sımsıkı örtünmüş yumruları saran kırağı her ağacı birer avizeye çevirmiş, sabah güneşi vurduka çatlayı çatlayıveriyorlardı. Sıra bekleyen dalların birbirine çarparken çıkardıkları sesler, beynine sorgu sualsiz dalan bir matkap gibiydi. Bir yandan oflaya pufloya yürürken bir yandan da Tanrım, şu ışığı kıs, diye içinden yalvardı.

***

Patrick, iki sokak öteden salyangoz hızıyla yaklaşan yaşlı kambur silüeti gözlerini kısıp birkaç saniye izledi, sonra da boğazını temizleyip kırmızı-beyaz Air Jordan 2010'larının uzağına, kaldırırmanın ötesine tiksintiyle tükürdü. "Keşler," diye mırıldandı.

Yaşlı dediği aslında büyük ihtimalle otuzunu bulmamıştı daha, ama zaten on altı yaşındaki genç nefer için yirmiye aşmış herkes moruktu. Yirmi, hele yirmi beş-otuz, Patrick'in çevresindeki hemen herkesin serinkanlılıkla içselleştirdiği gibi, akranlarının bazılarının göremeden öleceği yaşlardı. En ufak dalgınlığın her şeye mal olabileceği bu şiddet dükalığında, o bambaşka evren, dışarıdan bakana düşlemesi bile zor gelen hayat, sokakların

ordusuna yazılmışların aklından geçmiyordu bile. Bağımlılara gelince, başladıktan sonra geçen her yıl, onların görünümünü onar yıl daha öteye atıyordu. Kan çanağı gözler. Kuraklığın sillesini yemiş bir tarlaya dönmüş cilt. Çökük avurtlar, sararmış dişler. Patrick bir daha tükürdü. Saç baş dağınıklığı, ağız kokusu, vücut kokusu, küflenmeye yüz tutmuş don kokusu... Bunların hepsinden fena rahatsız oluyor, her sabah sektirmeden duşunu alıp saçından ayırık uçları temizler, cildine losyon sürer, kıcı düşük pantolonunu temiz çamaşır sepetinden alıp giyerken bir süre sonra karşısına ilk numunesi çıkıp gecenin geç saatlerine kadar arkası kesilmeyecek müşteri geçidini aklına getirdikçe yüzü iğrentiyle buruşuyordu.

Cebinde mır mır eden telefonu alıp kulağına götürdü.

“Ne iş?”

“Onu sana sormalı, yok mu gelen giden?”

Patrick başını çevirip bir türlü büyümeyen karaltıya baktı tekrar. “Bir tane var gibi,” dedi. “Ama ağırkanlı herif önüme varana kadar akşam olacak.”

“Tedbiri elden bırakma,” dedi beriki, cevap beklemeden kapadı. Patrick telefonunu cebine geri soktu, sırtını dayadığı duvardan bir-iki adım koptu, önündeki arabanın tekerlek boşluğuna yerleştirdiği dokuz milimlik Glock’ı yoklama güdüsüne gem vurarak önce öylece durdu, derken biraz olsun ısınmak umuduyla bir-iki tepindi, can sıkıntısını saklamaya gerek duymadan sağa sola bakındı. Yalnız sokakta değil, dar giriş kapısı önünde muhafız olarak dikildiği Levantemos El Corazón’un kocaman avlusunda bile pek hayat yoktu bu sabah. Ayaz düpedüz hürmet talep ediyor, koca şehre diz çöktürüp herkesi içeri tıkmayı beceriyordu. Avlunun yaz aylarında gece yarılara kadar günün bitimine direnen çoluk çocuklu kalabalık hali geldi aklına. Sona kalan birkaç veledi anneleri gelip toparladıktan sonra nöbetçi ekip volta atmaya devam ederek hizmetin kesintisiz devamını sağlardı. Avlunun şimdiki boşluğu, harici kadronun kapıda tek başına nöbet tutan, sakalı bıyığı hâlâ doğru dürüst çıkmamış ama kasları Herkül’e taş çıkaracak derecede gelişmiş olan bu genç adamdan ibaret olması, hem havaya teslimiyetin hem de bu soğukta alıcı olarak yollara düşeceklerin sayısına ilişkin beklentilerin gerçekçilikle dengelendiğinin işaretiydi.

Yaklaşan müşterinin bir falsosu olduğuna ihtimal vermiyordu ama, yine de pusu olmayacak şey değildi. “Tek başına bıraktılar, bir de tedbir diyor

orospunun evladı,” diye söylendi, soğukkanlı bir şekilde çevreyi kolaçan etmeyi sürdürerek. On dört numaraya dolmuş arkadaşlarını düşündü bir an. Kalorifer bir yandan, insan kalabalığı diğer yandan, ne güzel sımsıcaktı kim bilir. İçkiler, karılar.

“Topunuzu...” diye başladı, devamını getirmedi. Sinirinden bir sigara yaktı.

Arkadaşlarım. Arkadaşlıkla ilgisi yoktu bunun; gün olup da icap ettiğinde birbirlerini göz kırpmadan temizleyebileceklerini biliyordu. Düpedüz orduydu işte, kendisi de aralarında en çömezi, en rütbesiziydi.

Sigarayı attı, ellerini koltukaltlarına sıkıştırıp ısıtmayı denedi, bir işe yaramayınca biraz da sinirden birbirine vurmaya, derken antrenman yapan boksör gibi gitgide artan bir hızla havayı dövmeye başladı.

Ortalıkta tek tük beliren siviller, özellikle hızla dönüşüm geçirmekte olan semtin sokaklarında pişmemiş yeni sakinleri, genç adamdan ürküp korkularını saklamaya bile gerek duymadan aniden karşı kaldırıma geçiyorlardı.

Patrick sırttı, kendine doğru ilerleyen karaltıya tekrar baktı, baktı. Nöbet yerini terkle suçlanmaktan korkmasa topuklayacak, gidip mıymıntı herifi yakasından çeke çeke getirecekti.

“Gel babacım,” diye söylendi sonunda. “Gel hadi. Daha siftah yapamadık şurada.”

***

Patrick’in sinirini bozan muhtemel müşteri, ışığın turuncu duran adamdan beyaz yürüyen adama dönmesini beklerken neredeyse ayakta uyuyacaktı. (Evet, burada bunlar bir garipti, ama artık İstanbul’daki, renkleri gerçekten kırmızı-yeşil olan ışıklar, karşıya geçme süresi azaldıkça adımlarını sıklaştıran adam, üniversiteden beri beyninde katalog oluşturan diğer bir sürü küçük farklılık, en dinç anında bile hatırlamayacağı kadar gerilerde bir yerde kalmıştı.) Yanı başındaki arabaların hareketlendiğini fark edince o da kıpırdadı, ani bir hamleyle sağa dönmek isteyen arabanın önünü kesti, o hızla sokağı geçip karşı kaldırıma vardı. Öfkeli kornayı duymamıştı bile.

Bir sonraki sokağı da geçti mi tamamı. Haneleri sayarsan on altı kapı. Sekize bölse ikişer ikişer, böyle gıdım gıdım belki kolay... diye kendisini kandırmaya çalışıyordu ama nafiye, yol, önünde Santiago hacılarının

patikası kadar sonsuz ve çile yüklü uzuyordu, dürbünün tersinden bakıyormuşçasına.

“Bekle beni Corazón,” diye kendi kendine söylendi, sonra önünü alamadan kıkırdamaya başladı. Sokakta yan bakacak kimse olsa bile takacak halde değildi.

Kırmızı bir halıda yürüyordu şimdi. Fotoğrafçılara, onların da arkalarına yığılmış, yıldızı yakından görebilmek, belki de parmaklarının ucuna olsun dokunabilmek için tepişen kalabalığa el salladı. Gülücükler fırlatırken bunu kerhen yaptığını da hissettiren, ağzı Müşfik Kenter “sefil fareler” diyormuş gibi büzük, uyduruk bir selam. Eli mikrofonlu, mini etekli seraba yanaştı. Yanakları kendisine güvenle, mağruriyetle pompalı, al al. Birkaç saniye direndi ağır görünümünü çok da fazla bozmamak için, sonra bıraktı, sırtıverdi. Ama o, o namussuz cadı, tapınmak yerine yüzünde kameralar karşısında prova edilmiş bir acıma ifadesiyle hamle etti, mikrofonu gözüne sokar gibi: “Uyuşturucu kullandığınız her halinizden belli oluyor. Hangisini tercih ediyorsunuz? Tedavi görmeyi düşünüyor musunuz?”

Üzerine abanan görüntüyü, “Yeter!” diye homurdanarak itelemeye çabalarken ayağının kaldırım taşının çatlağına takılmasıyla yalpaladı, sersem sepelek bir çizgi roman kahramanı gibi oraya buraya savrulup düşmesine ramak kala dengesini bulabildi. Elleri dizlerinde, yarı büklüm, kafasını kaldırıp dosdoğru ileri baktı. İşte şuracıkta, Patrick’in ağzında sigarasının göz kırpan alevi, donuk sabahın soluk, renksiz görüntüsünün tam ortasında parlıyordu, dost bir deniz feneri gibi.

***

Patrick Meclis’in iki-üç sokak ötesinde kıvrılmış yatan evsizleri düşünüyordu. Giysilerin içine sokuşturulmuş paçavralar, kat kat kazak, palto niyetine de paket bantıyla tutturulmuş torbalar. Açılmayı unutmuş birer koza gibi hepsi. Mazgallardan yükselen pamuksu buharın vücutları bir an nasıl ısıtacağını, ondan hemen sonraysa rutubetin hücum edip iliklerine kadar nasıl üşüteceğini hayal etmeye çalıştı. Birazdan uyku apnelilerin iyi bildiği türden bir yorgunluğun bin beteri ümüklerine çökmüş halde uyanacaklar. Bütün gece merdiven çıkmışçasına ölgün – çekmeyen bilemez. Sonra kalk, sürüne sürüne kahve parası dilen.

Ya caddenin tam karşısındaki çirkin binada üç kuruşa talim eden, kimi, belki yarıdan fazlası dişini sıkı sıkı, kulaklıklar kafalarına yapışana kadar

çift mesai yapan, gözlerine ölümün maskesi yapışmış telepazarlamacı güruha ne demeli.

Zavallılar, diye içinden geçirdi Patrick. Herhangi bir acıma duygusuyla değil, tiksintiyle titredi, kendi düşlerini, geleceğini apayrı bir yere yerleştirmiş olmanın mümin huzuruna sığındı. Sefiller, lanetliler.

Adı gibi emindi, sırtını döndüğü duvarların ardında işi asıl yürüten, makinelerle bütün gün banknot sayıp desteleyen kadroya bir gün terfi edeceğinden. Bir hata yapıp kendisini rezil etmezse tabii. Bir de, bir kazaya, hesaba, entrikaya kurban gitmezse. Her aklına geldiğinde yaptığı gibi haç çıkardı (sağ elini paltosunun içine sokup gizlice omuzlarına dokunmuş, sonra da kafasını kaşır gibi yaparak alnına değdirmişti), Meryem Ana'ya kendisini gözetin diye yakardı. Kimse farkına varmadığı sürece zayıflığın bir zararı yoktu.

Sağa sola bakındıktan sonra gözlerini yumdu, çok değil iki yıl öncesine kadar anneanesiyle her pazar bayramlıklarını çekip gittiği kilisede tekrar ettiği dizeleri tespih taneleri gibi ağzından döktü ezbere.

Peder: Kalplerimizi Rabb'e yükseltelim.

Cemaat: Kalplerimiz Rab iledir.

Böyle gelmiş, böyle gitmeyecek.

Bu benim kanımdır, yeni ve ebedî ahdin kanı.

Bu sokaklara kanı dökülen binlercesinin akıbeti onu ıskalayacak. Bir gün haftalığı eline sayılan bir kapıcı –hadi peki muhafız, o biraz daha gönül okşayıcı– değil, parayı neferlere dağıtan, aslan payını kasaya kilitleyen, kurmaylarıyla kulüplerde biner dolarlık şampanya şişelerini tokuşturan, yatak odasındaki huriler geçidinden yaka silkme raddesine gelmiş birisi olacak. Sabır, gayret, azim, sadakat, alın teri. Yorulmadan hedefe. Varsın etrafında kalabalık eden salaklar ordusu ilelebet asgari ücrete talim etsin, lime lime olmuş hayata isyan etmeden anca tıngır mıngır sütçü beygiri gibi yoluna devam etsin, o, buraların müstakbel kralı, Patrick Del–

“Patrick!” Zzzt diye düşlerinin tam ortasına...

Gözlerini kırıştırdı, nihayet yanı başına varmış olan adama boş boş baktı birkaç saniye.

Beriki gülümsüyordu. “Sevgili dostum, nasılsın?”

Kafayı yastığa koyunca peyda olan değil, içinde günbegün yaşamaya mahkûm olduğu dünya yavaş yavaş belirdi Patrick’in önünde. Ne zaman yaktığını hatırlayamadığı ikinci sigaradan son bir nefes çekip fiskeledi. Gözlerini kısıp müşterisine baktı, “Parayı görelim,” diye homurdandı, delikanlı yaşının üzerine bir o kadar yılın olgunluğunu bindirerek. Kışında iz bırakan her kemer tokası, getir-götüre başladığında tanık olduğu her meydan dayağı, kıyısından da olsa bulaştığı (gün ve saatinden çoğu zaman bir tek hedefin bihaber olduğu) her sokak ortası infazı, sesini biraz daha toklaştırmıştı sanki. Ne öfke ne acıma ne de sabırsızlık okumak mümkündü ağzından çıkan kelimelerde; arabayla McDonald’s hoparlörüne yanaştığınızda karşınıza çıkan ses kadar uzak ve cisimsizdi her biri.

Ama derken bu tür alışverişlerde (en azından Patrick’in deneyiminde) sık sık yaşanmayan bir şey oldu, müşteri Patrick’in koluna yapışarak gözlerinin içine baktı, mal dilendi.

Bir anda kanı beynine sıçrayan genç, silkelenip kurtuldu, “Çek elini kolunu, elleşme!” diye bağırdı. “Ağzını burnunu kırdırtma bana şimdi.”

“Bir seferlik dedim ya. Ne zamandır tanıyorsun beni, neredeyse akraba olduk. Sözümün eri olduğumu bilirsin.”

“Sözünmüş. Güldürme beni şimdi sabah sabah. Ben seni değil, yirmiliği şerefli Andrew Jackson’ın cenabet suratını tanırım. Git işine de benim de başımı belaya sokma.” Noktayı tekmeyle koyacaktı ki, cebindeki telefon bir kez daha dürttü. Gözünü densizden ayırmadan çabucak açtı; kimin aradığına bakmasına gerek yoktu.

“Evet?”

“Ne var ne yok, müdür? Aheste adam vardı mı senin durağa?”

Bizimkine iş güç ya da bir eğlence lazım bugün, diye içinden söylendi Patrick.

“Yahu vardı varmasına ama meteliksiz herif. Beş kuruşum yok diyor. Ulan, dur, ne sen konuşacaksın, telefonuma el sür de geberteyim seni. Pardon patron, şimdi def ediyorum, merak etme.”

“Mızıldanıyor galiba, hâlâ sesi geliyor. Kimdir herif, tanıyor musun?”

Patrick'in sesi bıkkındı. "Haftalık müdavimlerden. Bakkalın orada berduşhaneye çevirdikleri bücür apartmanlardan birinde oturan adam işte, sana bahsetmiştim. Beyaz. Ecnebi."

Sıkıntılı parmak tıkırdatmayla geçen birkaç saniyenin ardından ses tekrar konuştu. Telefonu bir an kulağından uzaklaştırmış olan Patrick, emin olmak için tekrar ettirdi, patronun aklını yitirmediğine, sadece tembel tembel otururken biraz neşelenmek için bahane aradığına, bir arıza çıkarsa sorumluluğu üzerine alacağına ikna olduktan sonra yavaşça kapattı, züğürdün gözlerinin içine bakıp başıyla avluya açılan kapıyı işaret etti. Kurt kapanına kendi ayağıyla girecek kadar üşütmüş olması gereken aptalın ardından bir süre baktıktan sonra kafasını tekrar sokağa çevirdi, tiksintiyle okkalı bir balgam saldıktan sonra nöbetine devam etti.

***

"Kahve ister misin?" diye sordu sol koluna bilekten atletinin çizgisine kadar kazak gibi simsiyah dövme yaptırmış adam. "Biraz mahmur bir halin var." Bir yandan cep telefonuyla bir görüşme sonlandırmakla meşguldü; cevap beklemeden dikkatini tekrar oraya yöneltti. "Perdeyi ben hallettim, indirim yapacaklar, kurup sonra da kaldırıp götürmesi dahil. Hayır, yüz tane katlanır sandalye yetmez, en az iki yüz olsun, sabit minderli olanlardan kirala, biraz daha pahalı ama değer. Hesapta Uyuşturucuyu Shaw'dan Def Etme Derneği'nin topladığı paralarla oluyor hepsi. Hee, evet, hee. He. Anladın sen. *The Washington Post* gelecek, blogcular, belediye başkanı, emniyet müdürü gelecek. *Çılgın Hırsız* çok temiz kopya, vizyonda değil zaten, MPAA'den direkt bedava hallettim, onlara da iyi reklam, hayır işi. Çocuklar bayılacak. Tamam. Hadi tamam."

Tedirgin konuk yutkundu. Aslında duvarda çerçevesiz kadifeye monte edilmiş silah koleksiyonunu görünce epey canlanmış, kahveye filan ihtiyacı kalmamıştı. Ama reddetmenin kabalık olarak algılanabileceğinin farkındaydı. Fareyle oynayan kediye benziyor, diye düşündü. İstese gözünü kırpmadan hemen buracıkta temizler beni. "Teşekkür ederim, istemiyorum," diye kekeledi. "Ben ihtiyacım olan şeyi alıp gitsem."

Dövmeli ilk kez avıyla göz teması kurup cevap verdi. "Hımm. Öyle mi? Nasıl yapacağız peki? Adamıma param yok demedin mi dışarıda?"

“Bu kadar zamandır sizden mal temin ediyorum...” En az yirmi dört saattir ağzına lokma koymamış olduğundan başı dönmeye başlamıştı. Otur denmediği için masanın karşısında dikilmeye devam etti.

Kollarını kavuşturmuş, kaşları çatık, koltuğunda yaylanarak ona bakıyor, susuyordu dövme tutkunu. Pazular ayrı, bıyık ayrı ürkütücüydü. Nihayet kelimeyi ağzına almaktan imtina edermişçesine, “Veresiye yapacağız,” dedi. “Önerin bu mu?” Kahvesinden bir yudum aldı, yüzüne önce huzur dolu bir ifade uğradı...

“Sözümün eri...”

...ama hemen ardından suratı sertleşti. “Şeker,” diye araya daldı adam. “Şekerin ayarını tutturmayı öğretemedim bu hayvanlara.” Çekmeceden taba rengi bir kâğıt paketçik çıkardı, bir köşesi boşalsın diye birkaç kez fiskeledikten sonra o köşeyi itinayla yırtıp muhtevasını kahvenin içine boşalttı, masanın üzerinde duran kaşığı tozlu ya da kirli olabileceğine aldırılmaz bir çabuklukla kapıp fincanın içine daldırdı, karıştırdı. Boş paketi evirdi çevirdi. “İstedğim, alt tarafı, şu miktarda bir şey. Gramajı belli. Krema demiş olsam, o da dökerken ayarını tutturamamış olsa, amenna.”

“Gelecek sefere...”

“Yüzde yüz saf *turbinado* şeker!” Etiketini okuduktan sonra kaşlarını kaldırdı. “Ne demek *turbinado*, sen biliyor musun? Ben bilmiyorum. Okumuş etmiş bir gence benziyorsun, benim imkânım olmadı. Ailevi nedenler. Bu şeker dediğin, kanser hücrelerini orgazma uğratan bok yiyen, bak o kadarını gazeteden okuyup öğrenebiliyorum, bu halde, bu minicik muska olup benim önüme gelene kadar, senin Starbucks’ta vıdı vıdı eden dostlarının önünde eğilip bükülerek mesaisinin bitimini ipe çeken biçare barista’nın masadan masaya seğirterek doldurup durduğu elegan tahta kutucuklara girene kadar neler gördü geçirdi, haberin var mıdır acaba? Tarlada güneş tepende, silahlı muhafızlar başında nöbette, şeker kamışıyla saatlerce akraba olmuşluğun var mı senin köle gibi? *Emek!*” Elini bu son sözcükle birlikte masaya vurmasıyla karşısındaki genç sıçradı. “Emeğimi niye bedava verecekmişim? Bir gün ödersin tabii, ya ödeyemezsen? Alt tarafı birkaç dolar diyeceksin. Doğrusun, mal ucuz, ama her şey ucuz sonuçta.” Parmakları arasında pırıl pırıl bir mermiyi çeviriyordu şimdi. “Bizim meslekte borç taktırdın mı itibarın kalmaz. İtibar kalmayınca işini yapman zorlaşır. Zorlaşınca piyasa payın geriler, güçten düşersin. Güçten

düşersen av diye bakmaya başlarlar sana. Herkes çakal. Herkes zayıf nokta kolluyor. Anlatabiliyor muyum? Anlatabiliyorum tabii, sen aydın adamsın.”

Gerisingeri dönüp yatağına kıvrılıp yatmamakla ne büyük bir hata işlediğini o leyla haliyle bile artık kavrayan yabancı, gözlerini gümüşü yunus zarafetindeki tumbul mermiden koparıp pencereden dışarıya baktı. Avluya geometrik düzenle yerleştirilmiş çiçek tarhları bir zamanlar doluydu mutlaka, sırf Cizvitler bu binayı münzevihane olarak inşa edip hizmete açtıklarında değil, yıllar sonra sosyal konuta dönüştürüldüğünde de. Sonra bir şeyler olmuştu; çiçeklerin ardından tek tük kalmış ağaçların da gidici olduğu, köklerinin toprağın üzerinde kalan kısmında sırtan açık sarı yaralardan anlaşılıyordu. Pencereleeri çevreleyen taş işçiliği de haraptı, sanki insanlar öfkeyle saldırıp kazımış, tekmelemiş gibi. Avlunun girişindeki aralıktan Patrick bir an görünüp kayboldu. İçeri birisini salmıştı; avlunun ortasına vardığında evlerden koşarak çıkan bir genç yeni gelenin yanına varıp selamlaştı, birlikte iç kapılardan birine doğru yürüdüler. Patrick’in önünde durduğu yaya kapısının iki yanındaki araba girişleri at nalı şeklindeki yolun iki ucunu oluşturuyordu. Eski yatakhaneyi dolanan yoldan düzenli aralıklarla ayrılan dar sapakları kullanan yayalar kemerlerin karanlığında yitip gidiyordu. İki, bilemedin üç erketeyle tüm girişleri kolayca gözetim altında tutulabilen Levantemos el Corazón sosyal konut oldu olalı bir kez bile başarılı bir polis baskını görmemişti, bundan altı yıl önce el kadar çocuğu şahitlik etmesin diye vurduklarında basın ve devletin yoğun ilgisi bu taş labirentte olan bitenlere eğilmiş olsa bile.

Bir an sinema perdesinin avlunun neresine kurulacağını, ortalığın nasıl derlenip toparlanacağını, bu soğukta insanların nasıl film seyredeceğini düşündü, alnını soğuk cama dayadı, gözlerini kapadı, o yorgunlukla ağzından geri alması zor bir cümle döküldü, tam olarak tartmaya fırsat bulamadan. “Ben aslında başka bir yol daha düşünmüştüm. İşin içine borç morç girmesin diye.”

“Nasıl bir yolmuş o?” Soruya cevap beklenirken kahvenin höpürdetilişi ve eski tarz kaloriferlerin tıslayıp çıtlanması hariç odada garip bir sessizlik vardı, sanki ikisi de nefes almıyormuş gibi.

“Saticılarınızı görüyorum her gün, sokak aralarında...”

“Eee?” Biraz höpürdetme daha, gözler hareketsiz.

“Parasız ilk müşteriniz ben değilim. Anlamıyormuş gibi yapmayın.”

“Vay hergeleler.” Yanağını kasıp ağzındaki tükürüğü çalkalayarak garip bir ses çıkardı. “Vay anasını. Bir yaşıma daha girdim. Deme yahu!”

“Sizi eğlendirdiğimin farkındayım.”

“Peki sen *beni* bu müşterilerle gördün mü hiç, sokak aralarında, nasıl desek, iş bitirirken? Ha çocuk?”

“Say... saygısızlık etmek değil amacım.” Sırtında biriken terleri hissediyordu şimdi. “Durumu anlayın. Fenayım. Çaresizim. Ne gerekiyorsa yapacağım. Böyle bir duruma düşeceğimi de tahmin etmezdim açıkçası, ama ne kadar kötü olsa da sızınca nasıl olsa unutacağım hepsini.” Kendi kendine konuşur gibi alçak sesle ekledi: “Sonra da tekrar.”

Kahve bitmişti. İki ayaklı mürekkep tuvali, fincanı yavaşça masaya bıraktı, kollarını kavuşturdu. “Bak evladım. Adamlarımın her biri için kesin konuşamam tabii de” –mermiyi tekrar masaya bir iki tıklattı– “olay beni açmaz. Sana da yakıştıramıyorum doğrusu. Görmedim değil, gördüm, hapiste cebren yapılanına da şahit oldum –çaylakları ‘döndürmek’ deriz biz– gönül rızasıyla olanı da, ama alışık olmadığın zaman, daha doğrusu fitratında yoksa, zordur. Şimdi buna yatkın bir arkadaşımız razı oldu diyelim, ben de ünleyip onu getirttim. Dudaklarını adam gibi borulayamayıp dişlersin daha beş saniye geçmeden. Çeker vurur seni vallahi. Hapiste ne yapıyorlar, biliyor musun? Nereden bileceksin, temiz çocuksun belli; seni merak eden anan baban bile vardır şimdi, benim aşına olmadığım mevzular. Kabzayla oğlanların şu üst ön dört dişini,” – dudaklarını geri çekip parmağıyla gösterdi– “dökerler daha içeri düşüşün haftasına. Ondan sonra gelsin keyifler. Bak, bugün şansına iyi günümdeyim; bu dediklerim giriyor mu o kalın kafana?”

“Elimle halledeyim o zaman sizi ne olur, istediğim bir torbacık. En küçüğünden. Bugünü çıkarayım, azap içindeyim...”

“Demek girmiyormuş. E, istendin.”

***

Kabzanın izi yüzünde kıpkırmızıydı. Apartmanın girişindeki kürenmiş kar öbeğinin ortasında nispeten temiz bir bölgeye diz çöküp yanağını yapıştırdı, elleri yana yana yüzünü ovaladı.

Ana kapıdan girip merdivenleri zar zor tırmandı, ellerinin titremesini kontrol edip anahtarla dairenin kilidini açabilmesi birkaç dakikasını aldı.

Daha iki adım atmıştı ki, loş salonda göremediği bir şeye çarpıp tökezledi. Devirdiği sandalyeyi ayağa dikti; evden çıkmadan önce mutfaktan koridora, kapı önüne getirdiğini hatırlamıyordu. Yüzünü tavana çevirip girişteki ampulü değiştirip değiştirmedini hatırlamaya çalıştı, hemen ardından evde değiştirecek ampul olmadığı, olamayacağı aklına geldi. Omuz silkip sandalyeyi mutfağa geri taşımak üzere kaldırdığı sırada yere düşmüş zarfı gördü. Açtı, içindeki banknot destesini yere düşürürse buhar olup uçacakmış gibi yavaş yavaş çıkardı, bir elinde bu tılsımlı para, diğerinde sandalye, mutfağa yürüdü, oturdu.

Masanın üzerine koyduğu parayı bir kez daha, bu kez ağır ağır saydı. Kırk altı, kırk yedi, kırk sekiz diye sona yaklaşırken en alttan bir yirmilik, hiç olmazsa bir ya da iki adet beşlik olmasını umarak destenin dibini getirdi. Elli dokuz dolar. Bir anda gözlerinden yaşlar boşandı, burnunu çekti, derken hüngür hüngür ağladı. Bu nasıl bir mucizeydi, bu iyilik meleği kim olabilirdi?

Merdivenleri nasıl indiğini, aradaki mesafeyi bu kez çabucak nasıl aştığını hiç hatırlamıyordu. Patrick, yumrukları sıkılı, üzerine yürümeye başlamıştı ki cebinden parayı çıkardı, destenin tamamını kalkan gibi öne sürdü, sonra içinden iki tane yirmilik çıkarıp uzattı.

Evde cennetle randevusu, cam pipoda kristalleri çakmakla eritip köpürtmesinden dumanın son çırpınışlarını içine çekip sızmasına kadar topu topu beş dakika sürdü, sürmedi. Sonrasında ne kadar uyuduğunu, uyandığında aynı günün akşamı mı, bir sonraki günün sabahının erken saatleri mi olduğunu kestiremedi, perdenin aralığından gün ışığı girene kadar, defalarca dalıp giderek bekledi. Paltosunu hiç çıkarmamıştı, tutkallanmış ağzını çözebilmek için bir bardak su içti, çıkıp üç sokak ötedeki (diğerine göre daha az soyguna denk gelme riski taşıdığını düşündüğü) Koreli bakkaldan sosis, muz, peynir ve çaresizlikten içine bir ton şeker katılmış minik yoğurtlardan aldı. “Türk malı” etiketli konserve birkaç şey vardı, daha önce deneyip beğenmediğinden elini sürmedi. Konserve açacağını bulabileceğinden de şüpheliydi. Küçük marketten daha on adım uzaklaşmıştı ki karnının ağrısına dayanamadı, önce iki muz, sonra da plastik ambalajı parçalayıp sosisleri art arda aç köpek hızıyla yuttu. İki dakika sonra kameranın görüntüsüne giren saçları örgülü küçük

bir kız, muz kabuklarını kaldırımından alıp biraz ötedeki dolup taşmış çöp tenekesine götürdü.

Evde, elindeki hafiflemiş torbayı dolaba koyduktan sonra, uykuya dalmadan önceki dakikalarda gecenin bir vakti evine girebilecek esrarengiz bir kişinin varlığından endişe duymak bir yana, işini kolaylaştırmak için kapıyı açık bırakmayı bile bir an düşündü. Sabah gözlerini açtığında yastığın üstünde, gece boyu büyüttüğü salya lekesinin hemen yanında bir zarfla burun buruna gelince, bunu da dünden beri görmekte olduğu anlaşılan uzun rüyanın devamı olarak kabul etti. Bu kez de parayı iki kez saydı: Tam elli dokuz dolar vardı yeni zarfta.

On dakika sonra kırıntılar damarlarında gezinirken elli dokuz sayısının olası anlamı üzerine düşünmeye koyuldu.

Polis olabilir miydi? Bu paranın karşılığında ne isteyebileceklerini düşündü. Ara sıra muhbir avladıklarını biliyordu, daha doğrusu bir dergide okumuştı. Genç bir kızı Florida'da kafesleyip düpedüz ölüme göndermişlerdi. Küpesine verici yerleştirilen kız doğru dürüst yalan kıvıramayınca şüphelenen bir orta kademe satıcı üzerini aramış, bunları vericiden takip eden polis kesin koordinatları belirleyene kadar adam bariz bir ses kaydedici bulamamasına rağmen emin olmak için kızın ense köküne iki kurşun sıkıvermişti.

Öyle ya da böyle, sonunda ölüm, pek fark eder mi, diye düşündü. Ama bir dakika, arama emri olmadan eve girmezlerdi, televizyon dizilerinden biliyordu bunu. Namuslu ya da kurallara saygılı olduklarından değil, yargıcın usulsüzlükten davayı düşüreceğinden.

Yüzü mutfak masasına yapışık, ekmek kırıntıları yanağına gömülü bir şekilde uyandığında bir an ne nerede olduğunu ne de kim olduğunu hatırlayabildi. Ait olduğu evren yavaş yavaş beyninde netleşirken fırının (duvara çakılı demirbaştı dairede, sökmesi kolay olsa onu da satmış olurdu çoktan) saatiyle göz göze geldi, dışarının karanlığıyla birleştiren gündüz değil gece on bir olduğunu anladı. Yarım günü masada öyle uyuyarak geçirmişti. Ya da bir buçuk gün de olabilirdi. Takvime baksa bile emin olabileceği şüpheliydi. Sendeleyerek tuvalete gitti, söğüt gibi sallanarak işerken debiden hareketle yarım günün akla yatkın süre olduğuna kanaat getirdi. Ama bazen vücudunu susuz bıraktığı için bir buçuk hatta iki buçuk gün olması olasılığını da yok sayamıyordu. "Biraz daha sebat edersem

açlıktan ölme mertebesine yaklaşacağım, belki de bu çile tamamen bitecek,” diye yüksek sesle söylendi, kendi sesinin tonundan, yankısından ürktü.

Uykuya dönmeden önce bir şeyler atıştırmak üzere mutfağa yöneldiğinde yerde, daha o sabah ikinci sortiden döndüğünde dahi orada olmadığına emin olduğu banknot destesini aldı, ufak masanın üzerine koydu.

Artık biliyordu, saymasına gerek yoktu, ama saydı yine de.

Nasrettin Hoca'nın komşusunun kazanı gibiydi mübarek ev.

Dilimlediği peyniri yerken türünü bilmediği nadide bir hayvanı inceler gibi paraya bakıyor, olay örgüsünü yerli yerine oturtmaya çalışıyordu. Nihayet umarsızca başını salladı, yağlı ellerini pantolonuna sildikten sonra kapıyı sürgüledi, gidip yattı.

Perdeleri kapatmamıştı. Kış güneşi öğleye doğru karşı binanın köşesinden kurtulup huzmesini limon gibi gözüne sıktığında uyandı. Tuvalete uğradıktan sonra mutfağa yollanırken sanki bir farstaki rolünü sektirmeden oynuyormuşçasına eğilip adımını aksatmadan dörde katlanmış kalınca bir kâğıt parçasını yerden aldı, devam etti. Mutfakta duraladı, yavaş yavaş yürüyüp kapının sürgüsünü, sonra da pencere pervazlarını birer birer kontrol etti, gelip tekrar kâğıdı ilk bulduğu noktada durdu. Başını köpek yavrusu gibi yana eğip kapıya baktı.

Sürgü yerinden oynamamıştı, kapıda da hiçbir hasar görünmüyordu. Kâğıdı katlayıp kapı altından fiskeleyip atmış olduklarına karar verdi. Koridordan buz gibi soğuk girdiği için her zaman eski bir havluyu yılan gibi kıvrıp boşluğu örterdi, ama bu sefer mecalsizlik onu doğrudan yatağa yöneltmişti. Birkaç dakika bunu içinden tekrarlayıp kendi kendini inandırdı. Eğer kıvrılmış kâğıdı kapının altındaki boşlukta denese belki de aralıktan geçemeyeceğini görecekti, düz atılan kâğıdın içeride sihirle katlanmış olacağına ya da meçhul hayırseverin evin içine iz bırakmadan girip çıkmış olduğuna karar verecekti, bu olasılıklardan hangisinin daha korkutucu olduğunu bilemeyecekti. Derin bir nefes aldı, evdeki tek sandalyeye yavaşça oturup bütün bu esrar yumağı içinde elle tutulur tek ipucu olan katlanmış kâğıdı yavaş yavaş açtı. Bir şey ıskalamadığına emin olmak için evirip çevirip ışığa da tuttuktan sonra tekrar okudu:

3 defa aynı sayı; anla artık.

Belki de birisi yıllardır tükettiği, onu zevkten zevke taşıyan ürünlerin beyinde oluşturduğu tahribatı ölçmeye çalışıyor, ya da bunu ima ediyordu. İstatistiksel olarak elli dokuz yaşında ölmesi mi bekleniyordu? Çok bile.

On dakika aval aval duvarı seyrettikten sonra mesajın Türkçe yazılmasının özel bir önemi olabileceği nihayet aklına geldi.

Kirli çamaşır yığınının az kokmuş bir şeyleri üzerine geçirip cebine anahtarı koydu, az ötedeki kütüphanenin yolunu tuttu. Hava bugün dünden de (dünse o hatırladığı) soğuktan ama bir şey hissetmeden yavaş yavaş donarak yürüdü. Apartman sahibinin kiracıları yıldırım için kaloriferi kapattığı günlerde yataktan kalkar kalkmaz bir koşu geldiği tanındık, sıcak sığınacağın cam kapılarından içeri adım atınca yüz kasları gevşedi. Bir yandan geçen sefer onu kapı dışarı eden görevlinin bugün çalışıp çalışmadığını kestirmek için gözleriyle idare bölümünün camlarını tararken bilgisayarlara doğru yürüdü, boş bir tanesini bulup oturdu. Solunda evsiz, şişman bir adam, sağında muhiti dönüştüren yeni dalganın bir üyesi, temiz giyimli, gözlüklü, Marmot yekeleli bir kadın vardı.

Google'a "59 Türkiye" diye yazmaya başladığında daha "Türkiye"yi bitirmeden karşısına ilk önerilerden biri olan "turkiye 59 plaka" çıkmadan beyni de aynı sonuca varmıştı. İlk sıradaki bağlantıya tıkladı, listeden 59 numarayı buldu. Allah Allah, diye düşündü, ne alakası var? Kulağının dibinde sabırsız bir herif oflayıp pufluyordu. Tarayıcıyı kapatıp apar topar kalktı, adama, "İyi porno seyretmeler," deyip çıktı.

Evde dakikalarca nüfus kâğıdını aradı, mutfaktaki boş çekmecelerden birinde buldu. Bulmadan da cevabı tahmin edebiliyordu ama yine de tekrar şaşkınlıkla mırıldanmadan edemedi.

Kapı girişinde bir süre yeni para ya da kâğıt bulur muyum diye birkaç saniye bakındıktan sonra saati kontrol etti, yedi ekleyip kafasında tarttı, numarayı tuşladı.

Açılan telefona, "Anne, ben F- " diyebilmişti ki annesi onu illet eden heves ve hasret yüklü bir tezahüratla lafı ağzına tıkadı.

“Oğlum, canım! Nasılsın, nerelerdesin!” Ve tekrar: “Canım benim, sesini duydum.”

Bıkmışlığını gizlemeden cevap verdi. “Washington’dayım anne, başka nerede olacağım?”

“Mektup göndermiştik, geri geldi oğlum.”

“Taşındım eski evden anne, ama postane bir yıl yeni adrese iletiyor.” Bir yıl geçmiş miydi yoksa? Vallahi geçmişti. Eve en son ne zaman telefon etmişti acaba. “Ben en son ne zaman aradım?” diye sordu; nasılsa annesi oradan giydirecekti bir, en iyisi baştan halledip devam etmekte.

“Galiba...” dedi kadın, “iki seneyi geçti. Hrant Dink’ in birinci yıldönümüydü, herkes onu konuşuyordu. Sen de bir şeyler demiştin telefonda.”

Annesinin ağlamaya başladığını fark etti. Televizyondan tanıdığı bir insanın öldürüldüğünü hatırladığı için değil, oğlu yaşadığı için gözyaşı döküyordu.

“Baban aradı birkaç kere,” diye devam etti yalpalayan ses. “Ama hep telesekreter gibi bir şey çıkıyor, numara geçersiz diyormuş. İngilizce.”

“Onu attım annecim; peşin ödemeli, sizin kontörlü dediğiniz telefonlardan aldım bir tane, daha ucuz.” Telefonu kulağından uzaklaştırıp hızla azalan sayıya baktı bir an telaşla. Kadın şimdi uzun uzun zırlarsa ya da sitemi uzatırsa sorusunu soramadan bağlantı kesilecekti.

“Numarasını versene oğlum, arada sırada sesini duyarım hiç olmazsa. Telesekretere de bir şeyler kaydet. O robotun sesini sil.”

“Dur veririm anne de, bir şey soracağım.”

“Sor yavrum.”

Bu munislik mi daha çok batıyordu, yoksa otuzuna ramak kala yavrum diye çağrılmak mı, bilemedi. “Biz ailecek İstanbullu değil miyiz?”

“Evet, niye?”

“Nüfus kütüğü niye Tekirdağ’da peki?”

“Kütük... ne bileyim. Ha tabii, deden, babanın babası Ereğli doğumludur. Kütük de baba tarafından geldiğine göre Tekirdağ’dır herhalde. Benim baba tarafım kaç kuşak İstanbullu, ama evlenince benimki de naklolmuştur, hiç bakmadım.” Sesinde attan inip eşeğe binmişlerin gocunmuşluğu vardı belli belirsiz.

“Peki herkesin malumu mudur bizim kütük?”

“Aile dışında kimse bilmez, ne bilecek...” diye söylendi kadıncağz, bu saçma sapan konunun neden önem taşıdığını çözemeyen bir şaşkınlık tonuyla.

Bilen biri, daha doğrusu bir merci var elbette, diye aklından geçirdi, ama annesine bir şey demedi.

“Askerlikle ilgili bir şey mi var yoksa oğlum? Bizim alt komşu yardımcı olsun, eski askerlik şubesi başkanı. Kızı var, bilirsin. Nasıl güzel, hanım hanımcık bir genç kız olmuş aklın almaz, geçen gün...”

Yarı duyulur yarı duyulmaz anlamsız homurtu ve iç çekişlerle komşu haberlerine zerre ilgi duymadığını hissettirmeye çalıştı, sonunda başarılı oldu. Konuşmayı bir an evvel sonlandırmak için can atmasına rağmen, Allah emri olduğu için babasının (“Ah o da bugünü buldu çarşıya gidecek!”), Nesli’nin (“O da özletiyor kendini, senin kadar olmasa da”), Civan’ın (“Aklı bir karış havada!”), küçük Selin’in (“Garibim, o da bana yoldaş işte”), hatta temizlikçi kadının (adını Cemre diye hatırlamıştı ama anlaşılan Cemile’ydi) hatırını tek tek sorup (“Cumaları geliyor, bugün yok, o bile isterdi bir sesini duysun, tüh!”), arayış çok fazla açmadan tekrar aramak, cep telefonu çalarsa da iki eli kanda değilse cevap vermek için sözler vererek, üst üste tekrarlanarak kreşendoya dönüşen bir “ölümü gör” taarruzunu göğüsleyerek telefonu kapattı. Dışarı batan güneşin ışıklarıyla rafadan yumurta rengine boyanmış, portakala doğru ilerlemeye başlamıştı.

Kollarını kaşdı, masadaki paraları istifledi, tekrar saydı. Vakit gelmişti. Azıcık, geceyi geçirmek için bir gıdım; sabah Allah kerim.

Üzerine bir kazak geçirirken pencereden kaldırıma yanaşmış Kia marka arabaya gözü takıldı, bir süre seyretti.

Üst kat sahanlığında bir an durdu, ayaklarının altında pes etmiş yatan halıya ilk kez görüyormuş gibi baktı. Tekmelerle yamultulmuş kapılar,

duvarlardaki çatlaklar, aylar önce kurumuş, kimsenin atmadığı çiçeğin boynu bükük içinde durduğu uyduruk plastik saksı, tavanın köşelerindeki örümcek ağlarına tutunan toz topakları, bütün bu çirkinlik bir anda üzerine yürüyüp içinde kalmış bir nebze kuvvet, bir dirhem mukavemet varsa tüketti; az kalsın eceli gelmiş bir hayvan gibi merdivenin üst basamağına uzanacaktı. Bütün komşuların (karşı dairede küçük Çin köpeğiyle oturan, bakkaldan sabah aldığı strafor kola bardağını votkayla doldurup doldurup gezinen alkolik adam; yan tarafta gecenin ikisinde, üçünde duvarı sarsan seks maratonlarıyla onu birdenbire uyandıran çift; giriş katında gecenin günün her saatinde arabasına ya eşya yükleyen, ya eşya indiren adam; onun karşısındaki dairede sürekli gelen geçene modifiye edilmiş pardösüsünün iç ceplerinden bir şeyler satmaya çalışan yarıemekli hırsız) aynı anda dairelerinin kapılarını açıp sessizce onu seyrettikleri hissine kapıldı birden. Gözlerini kırpıştırdıktan sonra iki büklüm olup saksının içine şiddetle kustu.

Derin bir nefes alıp merdivenleri indi, posta kutusuna gönülsüzce bir göz attı, gelen reklam ve diğer çerçöpü köşedeki geri kazanım kutusuna koymak zor geldi, tekrar gelişigüzel posta kutusuna tıktı.

Apartmanın dış kapısında durup sağı solu kolaçan etti, buz tutmuş merdivenleri bir kez daha pürdikkat indi, apartmanın tam önünde park etmiş Kia'ya bir kez daha baktı. Egzozdan çıkan put put put beyaz ve istikrarlı bir duman arabanın durduğu yere masalsı bir hava veriyordu. Sonu gelmez bir sihirbaz eşarbi gibi küçücük bir delikten bütün mahalleye yayılan dumanı birkaç saniye seyretti. Gözünü diktikçe araba da sanki inadına kımıldamıyordu. Buğulanmış camların ardındaki karaltıyı seçmeye çalıştı. Acaba korkmam mı gerekiyor, diye içinden geçirdi. Ama kimseye borcu yoktu, henüz. Canlısı da ölüsünden daha değerliydi, şimdilik.

Dönüp Corazón'a doğru yürüyecekti ki arabanın sağ ön camı yavaş yavaş açıldı, kadın sesli gölge, "Ferhan!" diye seslendi.

Sonunda soru tınısı olmayan bu tek kelime, bu ülkeye geldi geleli adını doğru telaffuz eden insanları ancak ay yıldızlı pasaportlular arasında bulabilmiş genç adama hiçbir kuşkuya bırakmayacak şekilde açık ediyordu söyleyenin milliyetini. Ailesiyle lüzumsuz telefon işkencesi hariç adını en son ne zaman bu şekilde bir başkasının ağzından duyduğunu hatırlamaya çalıştıkça bir imge şekillendi zihninde. MBA öğrencisi, gelecek vaat eden ve büyük umutlarla terfi ettirilen eleman, yabancı ama mükemmel asimile

olmuş, temiz yüzlü, şu herkesin sevdiği, karşısındakinin çok derinlerde uyuyan ırkçı eğilimlerini bile huylandırmayacak kadar ilk görüşte güven aşıl原因, filan da falan... çok gerilerdeydi şimdi hepsi. Bir başkasının hayatı gibi.

Hipnoz altındaymışçasına ilerledi, açılan kapıdan arabaya bindi, kadının yüzüne bakmadan oturdu. Başını çevirince zonkluyordu. *Kazara Turist*'in sonunda William Hurt'e olduğu gibi bu kadın onu sıcak, sessiz bir odaya götürse, pabuçlarını çıkarıp yatağa yatırsa, üzerini örtse, perdeleri kapayıp, "Hadi istediğin kadar uyu," dese.

Birisinin, birilerinin bu gidişata dur demesini, bu hayata bir son vermesini bekliyordu yıllardır; evet, kuşkusuz öyleydi. Bunun kabulüyle kendisini birkaç bin yıllık bir klişenin başrolünde buluverdi, bütün vücudu boşalan bir zemberek gibi aniden gevşedi.

"Aslan," dedi beriki; elini yolcusunun dizine atıp dostça sıktı. "Ne haber? Bir ihtiyacın var mı?" Elinde bir yirmilik belirmişti.

Ferhan burnundan soludu, bir şey demedi. Gözlerini açtı, dümdüz ileri, arabanın buğulu camlarına baktı. Kimi kandırıyordu ki? Dağıtılan bu eli oynayacak, bu hayatı kendi seçtiği sona kadar götürecekti, kimsenin bitirmesine izin vermeden.

"Peki," dedi kadın. "Belki vakti değildir şimdi. Karnın aç da olabilir. Önce bir yere uğrayalım, sonra sana yiyecek bir şeyler ısmarlayayım, laflarız hem."

Sesinde bir şey vardı, bir şive... gibi de değil, farklı, tam oturtamadığı bir şey, anneannesinde, bir de hayatında, o da çok küçükken, topu topu iki kez karşılaştığı çok yaşlı, kimin teyzesi, büyük dayısı, neyin nesi olduğunu tam bilemediği akrabalarında, onların sesinde belli belirsiz kulağına çarpan bir tını.

Sülfür sarısı ışıklı uzun bir tüneli kat ettiler. Gün ışığına çıktıktan bir-iki dakika sonra Ferhan, Jefferson Anıtı'nı, masal âlemi gibi buz tutmuş vişne ağaçlarının çevrelediği göleti gördü. Şıp diye şehrin kuzeyinden bambaşka bir yere gelivermişlerdi. Washington'u Virginia'ya bağlayan nehrin üzerindeki köprülerden birine vardıklarında güneş yeni batmış, yer yer buzları erimiş olan nehrin üzerindeki pembelik iyice koyulmuştu. İki grup deli, kanolarıyla yarış halindeydi.

“Ne güzel, değil mi?” diye eliyle işaret etti adsız kadın; Ferhan, Discovery kanalında seyahat belgeseli izliyormuş gibi baktı. Şehre hâkim bir tepede, kilometrelerce kuzeyde ama sanki yakınmış gibi Milli Katedral bile apaçık görülyordu; ta Kadıköy’den, daha da uzaklardan neredeyse kaidesine kadar görülen Ayasofya’yla Sultanahmet’i hatırladı. Derken otoyoldan çıkıp hiç evin gözümediği ağaçlarla çevrili yollardan bir süre gittiler. On dakika kadar sonra sessiz bir muhite girdiklerinde araba yavaşladı. “Bak buraya otobüs de geliyor,” dedi kadın. “Durak bu. Levhada yazan numarayı aklına yaz. Saatte bir geçer. Tarifesini ana duraktan ya da İnternet’ten bakabilirsin. Ters yönde durak yok, ring sefer olduğu için. Aynı durakta inip yine aynı duraktan bineceksin.”

“Bir şey sorabilir miyim?”

“Elbette sorabilirsin.”

“Buraya neden gelmem gerekiyor benim?”

“Benim için bir eve bir şey bırakacaksın.”

“Ev sahibine, kapıdan.”

“Ev sahibi yokken, içeri girip. Korkacak bir şey yok. Bir sonraki otobüs için bir saat vaktin var demiştim hatırlarsan, ama girip çıkman en çok beş dakika. Evde bekleyip riske girmen hata olur diye düşünebilirsin, ama ev sahibinin dokuzdan önce eve dönmeyeceğini biliyoruz. Ben sana telefon edip çık diyene kadar evde kalmanda sakınca yok. Üzerine bu giydiğinden daha düzgün bir palto giy, hem göze batmazsın hem de bir nedenle erken çıkman icap ederse donmazsın. Kaşkol, bere, eldiven, bunlarsız gelme. Isınmak için muhitte biraz voltalarsın diye düşünüyordum ilk başta ama birisi şüphelenirse polis çağırabilir, o zaman da başımıza iş alırız. Şimdi, buraya kadar dediklerimi anladıysan birkaç sokak ötede apartmanın önünden geçireceğim seni ama durmayacağım, sen dikkatle bak önüne geldiğimizde. Anladın mı?”

“Hiçbir şey anlamadım.”

“Önemli değil. Birazdan karnın doyunca tekrar ederim, adres de veririm, o zaman daha iyi oturur kafana. Bu arada palto dedim de, var mı senin doğru dürüst bir palton?”

“Sattım,” dedi Ferhan.

“Bere? Eldiven?”

“Gore-Tex’ti. Kız arkadaşımınla kayağa giderken almıştım.”

“Tamam peki. Bir şeyler yedikten sonra gider alırız; Tysons Corner buraya yakın.”

“Hımm,” diye bir ses çıkardı Ferhan. Arabanın kaloriferi çok da iyi çalışmıyordu ama bayağı terlemişti.

“Bana bak? Ferhan?” Güçlü parmaklar çenesini kavradı, tırnaklar yüzüne battı. “Dikkatini bana ver. Önemli işimiz var seninle. Beni hayal kırıklığına uğratma bak, sıçarım ağzına tamam mı?”

***

Sonbaharın son demleriydi. Sapsarı yaprakların kapladığı kaldırımın kenarında iki serseri gibi oturmuşlardı paslı güvenlik demirinin üzerine. Yılların diplomatı bariyerin keskin kenarının kışına batmasına mı sinirlensin, takım elbisenin pas ve kuş pisliğiyle temas etmesine mi yansın, kestiremiyordu. Yine de şikâyet etmedi. Konuşmak için neden burayı seçtiklerini karşısındaki genç kadın kadar iyi biliyordu. Sefaretin önündeki anacaddeyi geçip bir yanında park şeridinin ardında, sokağa mesafeli duran sıra evlerin, diğer yanında ağaçlara, sarı çançıçeği öbeklerine teslim olmuş sarp bir yamacın yer aldığı dingin bir sokak olan Waterside’a yürümüşlerdi. Altlarında yamacın bittiği yerde sokağa paralel giden Rock Creek Parkway’den yükselen kesintisiz araba gürültüsü normal sesle konuştuklarında birbirlerini zor duyacakları kadar etkili bir paravan oluşturuyordu. Bir de, binanın dışında kararlaştırılan her şeyin devletin resmî bir hamlesi olarak kabul edilemeyeceği yollu, doğru yanlış, bir kılıf canlanmıştı zihinlerinde, konu ilk açıldığında.

Evler Japonya Büyükelçiliği’nin hemen yanı başında olduğu için hiçbiri ön cephesine güvenlik kamerası koymaya gerek duymamıştı; bunu ikisi de biliyordu. Sokaktan yürüyerek ya da arabayla geçen üç-beş kişiden nasıl olursa kafasını telefonuna gömmemiş biri çıksa, dışarıdan görünüm bu ikilinin baba-kız olduğuydu veya belki yaşlı bir adamla genç sevgilisi. Her halükârda kimsenin ilgisini çekmeyeceklerine, bu konuşmanın da bundan öncekiler gibi hiçbir delil bırakmayacağına güvenleri tamdı.

“İyi olduğunuza emin misiniz, Şükrü Bey?” dedi Ayser, endişeyle.

“Yok bir şeyim. Alı al, moru mor oldum değil mi? Hiddetimden.” Titremeye başlayan ellerini dizlerine bastırarak sakinleştirdi, derin birkaç nefes aldı. “Herif LinkedIn’e profil koymuş yahu. Uluorta! Ne yalan söyleyeyim, sen ilk söylediğinde inanmamıştım, gittim baktım.”

“Elçilikteki bilgisayarınızı kullanmadınız, değil mi?”

“Canım kullansam ne yazar da, çünkü çocuk değiliz merak etme. Cape May’e tatile gidiyorduk biliyorsun, hafta sonu, orada küçük bir kütüphane var, girip beş dakika baktım.”

Şükrü Bey’i beyaz bir şort, taba çorap ve krem rengi ayakkabılarla gözünün önüne getirmeye çalıştı Ayser. “Sakin, güzel bir kasaba değil mi?”

“Evet, öyle. Hele bir balık lokantası var... Neyse, bırak şimdi Cape May’i Allah aşkına. Beni ikna ettin.”

“War College’da verdiği derse birini sokabilir miyiz acaba, bakalım neler anlatıyor?”

“Gereği yok, neler anlattığını biliyorum. Zaten LinkedIn sayfasında başlıklarını vermiş. Sınıfta sözde ‘öğrenci’si olanların da PYD’li olduğuna kalıbını basarım. Bak kimseye kanmayasın, ha PKK ha bunlar. Kim bilir daha ne isimlerle çıkacaklar karşımıza. O giydiği şanlı üniformadan zerre haysiyet kapamamış şahsiyetsiz cibilliyetsiz emekli subay bozuntusuna gelince, arkasında CIA olmadan bir bok yapamaz. Yani kendi inisiyatifiyle bir haltlar karıştırıyor sanma. Green Card lotaryasıymış, gülerim. CIA’dan kartlı kart pezevenk!”

Ayser bir şey demedi, bir sigara yakıp amirinin yatışmasını bekledi.

“Koca CIA’yle takışamayız. Ama bu herifin defterini düreriz. Belki Langley’dekilere de biraz mesaj olur. Akıllarını başlarına toplasınlar.”

“Ev aslında Langley’e de uzak değil,” diye mırıldandı Ayser. Dumanı uzun uzun üfleyip sırttı. “Bakarsınız silah seslerini duyarlar.”

Şükrü Bey bir kahkaha attı. “Aferin sana kız! Senin gibiler için İstiklal madalyasını geri getirmek gerek.”

“Bana bu kadar önemli bir işi teslim ediyorsunuz; güvenmeniz yeterince ödül.”

“Tabii, tabii. Daha seni ilk görüşümde halinden anladım. ‘Telefon dinlemede ziyan oluyor bu kızcağız, adam gibi bir şeyler verin yoksa büyük bir şirketin istihbarat birimi bugün yarın kapacak,’ diye söyledim çok, ama anlatamadım bir türlü. Çapsız öküzlere, bırak. Sen çulluğumuzu bulmuşsun öyle mi?”

Sigarayı topuğuyla ezdi Ayser. “Evet. Aslında çulluğumuz epey çulsuz.” Şükrü Bey’in gözlerinin içine baktı. “Üstüne üstlük keş, geçmişi de şaibeli, yani eli mahkûm. Oldu bilin siz.”

“Oldu biliyorum zaten; sana güvenim tam dedim ya,” dedi gümüş saçlı adam, doğrulup pantolonundan ne idüğü belirsiz parçacıkları silkerken.

“Evin içine girsin, pek başka bir şey yapmasına da gerek yok zaten,” diye mırıldandı Ayser, omuz silkererek.

“Hafızamı tazele. Uyarımızı da yaptık, değil mi?”

“Posta kutusunda mermi. Geçen ay.”

“Şüpheyeye mahal...”

“Ay yıldız işlemeli süs mermisi.”

“E tamam, günah gitti bizden. Allah rahmet eylesin.”

***

Şoför koltuğunun tepesine monte edilmiş kamera berduş kılıklı, elden düşme markasız kapüşonlu palto giymiş, elinde saksı olan bir adamın otobüsten indiğini tespit etti. Kapılar hidrolik bir iç çekişle kapanıp otobüs gazlayıp gittiğinde ölü muhitin sessiz karanlığında bir başına kaldı Ferhan. Daha önce gündüz görmemiş olsa bu kıvrılıp bükülen, birkaç yüz metre gittikten sonra bir grup evin önünde son bulan çıkmaz sokakların labirentinde kaybolması işten değildi, ama haritadan ezberlediği istikamette güvenle yürümeye başladı. Tek tük yerleştirilmiş lambalar ara sıra ölgün gölgesini kaldırıma fırlatıyor, çekip uzatıyor, sonra da yavaş yavaş bırakıyordu. Köpek havlamalarına kulak kabarttı; akşamın bu saatinde hepsi içerideydi. Kapkaraydı evlerin çoğu; insanlar geç çalıştıkları, hava da erken karardı için herhalde. Ara sıra perdelerden sızan mavi televizyon ışığı henüz erimemiş kar öbeklerinden yansıyor yolu biraz daha aydınlatıyordu.

Hareket sezince kapı lambası yanan, bazılarında kamera olan evleri de birer birer ezberlemişti verilen haritadan. Onların uzağından geçti, yüzünü özellikle kapüşonun içine gömüp sakladı.

Küçük bir apartman, ara sıra Erenköy'de bile kalan cinsten, hatta daha da minik. Bodrum kat dışında pencerelerde ışık yoktu. Dış kapının anahtarını elinde hazır etmişti, ama kapı çekince açıldı. Yavaş yavaş en üste, üçüncü kata çıktı (Türkiye hesabıyla iki, burada zemin demiyorlardı alt kata). Cebinden çıkardığı anahtarla kapıyı açıp girdi. Işıkları açmadan gözlerinin karanlığa alışmasını bekledi. Kapının altından sızan ışık salona doğru etkisini büyük ölçüde kaybediyordu ama açık plan mutfaktaki kahve makinesinin dijital saati küçük daireyi bayağı aydınlatıyordu. Birkaç saniye sonra mobilyaların kaba hatlarını seçebildi, televizyonun karşına yerleştirilmiş La-Z-Boy koltuğun etrafından dolanıp elindeki saksıyı yemek masasının üzerine koydu.

Bir mesaj olduğunu anlıyordu kardelen çiçeğinin, bu adamın geçmişiyile ilgili, görünce hemen hatırlayacağı. Adını bilmediği kadın ("Umurumda değil," demişti lokantada sorduğunda; "melek' de, 'kurtarıcı' de, 'hanımefendi' de, arkamdan 'kaltak' de, artık aklına ne gelirse") bu kadarını ima etmekle yetinmişti. "İçeri gir, çiçeği bırak, telefonumu bekle, sonra da çık git. Gerisi seni ilgilendirmiyor."

La-Z-Boy'a yerleşip iyice gömüldü. Saat sekize on vardı. Bir an karanlığı seyretti boş boş. İstanbul'u düşündü. Neredeyse kumanda edilen bir robot gibi sağ eli paltonun cebindeki çakmak ve pipoya, sol eli diğer cepteki naylon torbacıya gitti.

Üzerine öyle güzel bir mahmurluk çöktü ki öylesini ancak kediler bilir.

***

Garson siparişleri alabilsin diye konuşmaya ara vermişlerdi, masadan yeterince uzaklaşınca devam ettiler.

"Beni gelip almayacaksın o evden yani."

"Hayır, otobüse bineceksin dedim ya. Ben o esnada çok uzaklarda olacağım. Bir kokteylde boy göstermem gerek."

"Böylece bir terslik olursa başka bir yerde olduğun da belgelenmiş olacak."

Sevecen bir maskeydi Ayser'in yüzü. "Bakıyorum karnın doyunca kafan çalışmaya başlıyor."

Hâlâ kurt gibi a olmasına rağmen önündeki kokusu ayrı tadı ayrı iğrendiren tabağı yarım bırakıp teledi Ferhan. "Denny's," dedi. "Daha berbat bir yer bulamadın. Tysons civarında Denny's olduğunu söyleseler inanmazdım."

"Ne yapalım, şirketin bana verdiği bütçe bu kadarına yetiyor tatlım."

Ferhan peçeteyle ağzını silip kâğıtta kalan metalik turuncu ize bir an baktı. "Kokteyle sıkı denek lazım tabii. Neyse, bir şey daha lazım bana."

"Onu işi bitirdikten sonra alacaksın. İstemediğin kadar."

"şimdi versen ne olur, tutup evin içinde senin telefonunu beklerken çekecek değilim."

Ayser ojeli parmaklarıyla kahve fincanını sarmalayıp gözlerini Ferhan'a dikti, kaşlarını kaldırıp başını sağa sola oynattı.

"Peki, demek aramızda bir güven problemi var. Ben de senin kuryeliğini ya da ne haltsa, bana yeterince *crack* alacak para koklatacaksın diye yapacağım, sırf sözünü tutacağına güvenip, öyle mi?"

Ayser kahveden bir yudum daha aldı, yüzünü buruşturdu. "Hayır güzelim, kimse gemişinle ilgili sorular sormaya başlamasın diye yapacaksın."

Ortaya çıksa ne yazar, diye içinden geçirdi Ferhan. Aklımdan geçenlerin binde birini bile yapmadım, sonuçta. Kendi kendime rol yaptım. Bir yere kadar götürüp orada bıraktım.

***

Torbacığı okşadı, dikkatle açıp içinden biraz cam pipoya döktü. Hayatının geri kalanını şu rahat koltukta geirebilse.

Çok açık verdi bu kadın, diye düşündü.

Gereğinden fazla bir sürü şey söyledi.

Bunun bir tek açıklaması olabilir.

Beyninde yavaş yavaş büyüyen beyazlık her şeyi siliyor, kovuyordu. Düşüncelerin hiçbirine tutunamadı, bıraktı. Sessizlik, boşluk, sükûnet istiyordu her şeyden çok. “Her sözcük *sessizlik* ve hiçlik üzerinde gereksiz bir *leke* gibi.” İngiliz edebiyatında yanında oturan kızın bacaklarını unutamıyor, ama cümleyi kimin yazdığını hatırlayamıyordu. Hoca ilk gün tahtaya yazıp altını çizdiği halde.

Saat geceyarısını beş geçe dairenin kapısı açıldığında mışıl mışıl uyuyordu.

***

Washington’a dönüş yolunda 395 köprüsünün kaprisli trafiğine yakalandılar. Ferhan biraz daha ayılmıştı, suskunluğu o bozdu.

“‘Everybody Hurts,’ diye bir şarkı vardır, hatırlıyor musun? Ben çocuktum.”

“Ne olmuş o şarkıya?”

“Klibini hatırladım şimdi. Yol tıkanmış, arabaların içinde oturan sıkıntılı insanlar. Kimse ağzını açıp tek kelime etmiyor, ama düşüncelerini okuyabiliyorsun, altyazılardan.”

Ayser başını çevirip Ferhan’a baktı. Bir şey demedi ama gülecek gibiydi.

“Özellikle çiftlerin yorgunluğunu çok güzel yansıtıyordu. Birliktelikten bezgin düşmüş halleri. İnsanı yalnız olmaya sevk ediyordu biraz. Aklımda kalmış işte.”

“Benim şu an aklımdan geçenleri bilmesen daha iyi olur,” dedi Ayser, kısa, sinirli bir kahkahayla. “Hey gidi Ferhan. Bir martı kadar yalnız.”

Ferhan başını çevirip nehre, martılara baktı. Kucağında Macy’s torbasında yepyeni palto, ertesi sabah erkenden daha etiketlerini kesmeden okutacağı.

***

Kapının yanındaki düğmeye basıp ışığı açar açmaz salonun ortasındaki yabancı varlığa gitti adamın gözü. Asker refleksiyle bir anda tırnak uçlarına kadar adrenalin doldu, kapı aralığının gerisine sıçrayıp siper alırken eli kemerindeki tabancayı kavradı. Birkaç saniye sonra gözleri koltuğun dibine saçılmış pipoya, *crack* torbasına kenetlendi, yüz kasları gevşedi. Tabancayı tekrar kemerine yerleştirirken otuz saniyedir tuttuğu nefesini yavaşça bıraktı, kapıdan tekrar girip içeriden kapattı, salona doğru yürüyüp genç

adamın yüzüne baktı. “İçeri girecek kadar cazgırlaştı bunlar,” diye mırıldandı. Bir ay önce balkona tırmanıp bisikletini çalmışlardı. Balkon kapısına doğru yürüyüp kırık cam aradı, bulamayınca kaşları çatıldı, topukları üzerinde döndü. Hâlâ uyuyordu çocuk.

Masadaki saksı ilk kez o zaman dikkatini çekti. Gözleri yavaş yavaş büyürken adım adım yaklaştı. Eli yeniden kemerine doğru gidiyordu ki yatak odasına giden koridordan gelen sesle dondu kaldı.

“Merhaba,” dedi kadın, salona girerken, elindeki tabancayla bağdaşmayan sıcak bir sesle. Diğer elinde topuklu ayakkabılarını tutuyordu, kumsalda sevgilisiyle yürüyüşe çıkmak üzereymişçesine rahat.

“Sen ne zaman girdin?” dedi adam.

“Arkandan dalıverdim diye kendinden şüphe etme bu kadar çabuk. Şu salak senden önce eve girdiğinde ben zaten içeride, yatak odasıdaydım.”

İkisinin arasında eşit mesafede duran Ferhan usulca horlamaya devam etti.

“Neden?”

“Sen gelene kadar evi terk etmemesi gerekiyordu da o yüzden.”

Kısa bir sessizlik.

“Beni canlı ele geçiremezsiniz.”

“Öyle bir niyetimiz yok zaten.”

“Bu tinerciyle ben birbirimizi öldürmüş olacağız, öyle mi?”

Ayser omuz silkti. “Baksana şunun haline. Beşte bir gram crack için her şeyi yapar, silahlı soygun dahil.”

Karşılıklı mermiler uçtu Ferhan’ın üzerinden. Ayser’in silahına susturucu takılıydı; Ferhan’ı uyandıran subayın .500 S&W Magnum’u oldu. Kapalı yerde sesini duymuş olanlar bilir.

“Neden ağzımı açtım ki,” diye düşündü Ayser son nefesini vermeden.

Ferhan La-Z-Boy’dan doğrulduğunda soluna baktı, adamın karnındaki kurşun deliğini, parçalanmış boynunu, görmeden tavana bakan gözlerini gördü. Sağ tarafında Ayser yerdeydi, göğüskafesinden bir tren geçmiş gibi.

Gözlerini kapadı; odadaki barut kokusu dayanılır gibi değildi.

Sendeleyeni birkaç adım attı, Ayser'in cebinden düşmüş araba anahtarlarını görünce başka hiçbir yere bakmamaya çalışarak eğilip aldı. Midesi gidip geliyordu. Kafası birden yerli yerine oturmuştu ama bunun geçici olduğunun farkındaydı. Bir yerde parmak izi bırakıp bırakmadığını hatırlamaya çalıştı, saksıyı masadan, pipoyu, torbacığı, çakmağı yerden kaptığı gibi fırladı, kapının tokmağını içten ve dıştan sildikten sonra merdivenleri koşu koşu indi.

Anahtarın düğmesine basa basa sokağı bir aşağı bir yukarı yürüdü, nihayet 100 metre sonra yanıp sönen ışıkları gördü. İçeri binip oturduğunda uzaktan siren sesleri gelmeye başlamıştı. Arabanın iç ışığını panikle söndürmeye çalışarak birkaç değerli saniye yitirdikten sonra aletin sadece kendisine yardım etmeye çalıştığını, marşa basınca ışıkların yavaş yavaş kararacağını hatırladı. Eldivenlerini giyip direksiyona can simidi gibi yapıştı, motoru stop ettirmeden yola koyulmayı becerdi.

Birkaç saat sonra anacaddeyle sokağın köşesindeki benzincinin kamerasını inceleyen polisler koyu renkli Kia' nın polis arabalarının aynı noktaya varışından on altı saniye önce hızla geçtiğini tespit etti. Görüntüde yakaladıkları kısmi plaka numarasını bilgisayarda netleştirip renk, marka ve model yardımıyla kesinleştirdiklerinde mesai saatinin başlamasına on dakika vardı. Dokuzu yirmi iki geçte kahve molasından döndüklerinde federal hükümetin resmen var olmayan bir biriminden tebliğ edilen emirle her şey askıya alındı. Otoyol kameraları taranmadı.

Ayser'in kimlik taşıyıp taşımadığını, böyle bir hatayı yaptıysa arabanın ona kayıtlı olup olmadığını, buradan arabanın plakasını belirleyip acil bültenle aramaya başlamaları olasılığını Ferhan'ın aklına getirip getirmediğini bilemiyoruz.

Ferhan'ın Ayser'in telefonunu cebine atmamayı akıl ettiğinden iyi kötü eminiz. Eğer o telefon yanında olsa o gece evden ayrıldıktan sonra izini sürmek, en azından sonradan geçtiği yolları takip etmek oldukça kolay olurdu.

Bildiğimiz, arabanın benzinci kamerasından sonra ilk kez, ve son kez, nehrin karşı tarafında, Washington'da görüldüğü. Ücra bir yere bırakmaya çalışmış olabilir, bölgenin bütün polis teşkilatları alarma geçirilmeden. İki

yakanın emniyet müdürlükleri arasındaki husumet onun lehine işlemiş olmalı, en azından birkaç saat.

Doğu yakasının elinde hiçbir uyarı olmadığı için koyu renkli Kia, Fort Totten Metro İstasyonu'na bir taş atımlık mesafedeki atık işleme tesisiyle trenyolunun arasına sıkışmış ıssız sokakta vardiyadan zaman çalma niyetiyle gözden uzak takılan ekip arabası için herhangi bir şüpheli arabaydı sadece. Sağa çekmesi istendiğinde birdenbire gazlayan. Sabaha karşı ikiyi birkaç dakika geç.

Düşlerinin kırmızı halısında yürürken hep onu oraya koyan filmin efsanevi bir araba kovalamaca sahnesi içerdiğini hayal etmişti Ferhan; nihayet muradına eriyor.

Bize kalan, hat boyunun tel çitini uçarak yıktıktan sonra rayların üzerine takılan, polisler nefes nefese koşup yetiştiklerinde içi boş bir araba yalnızca, kontakta anahtar bırakıldı uyarısı sürekli dın dın dın diye ötüp parmakizi ekibini bekleyen nöbetçi memuru çileden çıkaran.

Arabanın ötesine uzayan kan lekeleri, az sonra Luminol sıkarak bakılınca daha belirginleşecek. Ekibin tepesinde uçan helikopterin sokakları, arka bahçeleri, kimselerin adımını atmadığı kuytuları tarayan projektörü bir süre sonra pes edecek. Ertesi sabahtan itibaren yolu ve rayları bir aşağı bir yukarı arşınlayan polis akademisi öğrencileri de elleri boş dönecekler iki gün muntika temizliği yapıp.

Birkaç gün sonra göçmen bürosundan karakola ulaşan mesaj, arabanın tavanındaki elektrik düğmesinden alınan parmak izlerine bir isim iliştiirecek, bir de son bilinen adres. Emekliliğe gün sayan polis dedektifi üç hafta sonra fırsat bulup North Capitol Caddesi'ndeki apartmana gittiğinde iki sokak ötede evvelsi gün kalbura dönmüş cesedi bulunan Patrick Delacorte ile bir bağlantı olup olmadığını merak edecek bir an, ama sonunu getiremeyecek, üç günde bir yeni bir cinayetin işlendiği bu şehirde.

O gece canlı görüntü yakalamak için olay yerine gelen televizyon kanalının minibüsü, ertesi gün uğramayacak bile. On altı yaşındaki çocuğun bedeni, süslü siyah bir arabayla doğudaki mahallelere doğru yola çıkarken diğer iki ceset birkaç gün daha konsolosluk işlemlerinin tamamlanmasını bekleyecek morgda. Ama Ferhan'ı aramayın o binada. Ne kimsesizlerin getirildiği küçük soğuk odada, ne başka bir yerde.

Nerede bir ayna varsa orada o.

Çimleri biçecekti cumartesi sabahları.

Çöp günü tekerlekli bidonları yolun ağzına taşıyacaktı.

Çocuklar. Bir tane yetmez.

Köpek. O da lazım.

Yeşil bir bisiklet. Gidonuna takılı, kimsede benzeri olmayan, annesinin hediyesi zil.

Bakkaldan dönerken peşlerine takılan, eve alamayacaklarını anlayınca ardından dakikalarca ağladığı tombul kedi. (Uskumru desenli bir tekir, adını bile koymuştu oysa.)

Komşunun yazlığına kışın gittiklerinde kumsaldan topladıkları, dalgaların yıllar boyu öğütüp incelttiği yumuşak kenarlı tuğlalar. Fırından ısıtıp doğru yatağa, sıcacık.

Fotoğraf: Aziz Gökdemir

Not

[2019 baskısında yer alan Not metni]

Yazım sürecinde –farkında olsunlar ya da olmasınlar– bal aldığım şu kişilere minnet borçluyum:

Beni bu öykülere esin kaynağı olan aileyle tanıştıran, Kemal Özer'in "Ağıt"ını bana ilk öğreten ve yazdıklarımı müsvedde halindeyken dikkatle okuyan babam Oryal Gökdemir;

yorulmak bilmeyişiyle bana ilham veren annem Ülkü Gökdemir;

"kadınları yatağa atmaya değer / değmez diye bir bakışta sınıflandıran erkekler" üzerine kalem oynatan Lena Dunham ("Orada Bir Oğul Var Uzakta");

bir mahalle trajedisinin canlı tanığı, "bir martı kadar yakın" Burak Atamtürk ("Biz Kardeşlik");

"Myself upon the Earth" öyküsünü yazan William Saroyan ve bunu "Ben, Dünyada" olarak çeviren Ohannes Kılıçdağı ("Dünyada Ben");

"Deneyimlenen Beden, Kadın Yazını ve Mekânsallık" adlı makaleyi yazan Nil Sakman ve paraşütçülerin dünyasıyla ilgili sorularımı cevaplayan John Weiskopf ("Seksen Saniye");

Richard Cory'nin yaratıcısı Edwin Arlington Robinson, şiiri şarkıya dönüştüren Paul Simon ve cip kiralayan gençlere hayır diyemeyen Alpay Özbay ("Siyah Bir At");

In the Shadow of the White House adlı kitabında başkentten bitik insanlarını anlatan Mike Tidwell ("The End").

Yayın sürecinde destek olan dostlarım Jaklin Çelik ve İlhan Durusel'e, Can Yayınları'nda Cem Akaş, Cem Alpan, Atahan Sıralar, Ebru Aydın ve kitaba emeği geçen diğer herkese, özellikle de metnin titiz editörü, "kadim okur" Mert Tanaydın'a teşekkür ederim. Utku Lomlu'ya güzel kapak çalışması için ayrıca teşekkür borçluyum.

Bazı öykülerde menşei karanlık bırakılmış alıntıları merak edenler bu notun devamını okuyabilirler. Diğerleriyle keşif için kafa yormaya devam edebilir.

İçimdeki Den(s)iz

Subienkow ile ilgili bütün değinmeler: Jack London'un "Yüz Karası" adlı öyküsü.

"Melun bir düşmanın musallat ettiği... ceza gibi": Sabahattin Ali, *Kürk Mantolu Madonna*.

"Filmi hepimiz gördünüz sanırım": *İçimdeki Deniz* adını Ramón Sampedro'nun *Cehennemden Mektuplar* adlı eserini filme uyarlayan ekibe (Alejandro Amenábar ve Mateo Gil) borçluyuz.

"Ödevleri yenilmek olan kadınlar": Cemal Süreya, "Nehirler Boyunca Kadınlar Gördüm."

"*Yarının Dünyası* adlı ödüllü bir çizgi film": Don Hertzfeldt.

Orada Bir Oğul Var Uzakta

"Şişman, psikopat karılarının": Roger Waters / Pink Floyd, "The Happiest Days of Our Lives" *The Wall*.

Bu Hayat

"Bu Sokak, O Adam, Bu Hayat": Cowboy Junkies'in "This Street, That Man, This Life" adlı şarkısının söz yazarı Michael Edward Timmins. Çevirirken ölçüye değil uyağa sadık kalmaya çalıştım, yani söylemeye kalkmayın, aslını bulup dinleyin.

Seksen Saniye

"Telegraph Road": Mark Knopfler / Dire Straits. Bir kez daha ölçü değil ayak gözetildi çevirirken.

"Mother": Roger Waters / Pink Floyd.

“Tanrım neden bizi çocuklarımızla vuruyorsun? Eğer bir sorun varsa, neden bunu aramızda halletmiyoruz?” Ahmet Altan, “Tanrı ve Berke,” *Karanlıkta Sabah Kuşları*.

“Elif Batuman’ın ‘kuşaktan kuşağa aktardığımız varsayımların patolojisi’ dediği...”: Elif Batuman, “Marriage Is an Abduction,” *The New Yorker*, 10 Ekim 2014.

[Ek notlar, 2024]

"İçimdeki Den(s)iz"in Banville epigrafının ("Geçmiş içimde ikinci bir kalp gibi atıyor") alındığı kitabın ("Deniz") çevirmeni Hasan Kaya'nın adı notlarda yer almalıydı; özür dilerim. Bu hata bir yana bırakılırsa, kitapta çevirmen belirtilmediğinde çeviriler: Aziz Gökdemir

Metinde adları Türkçe çevirileriyle anılan eserlerin asılları:

John Banville, *Deniz: The Sea*

Jack London, "Yüz Karası": "Lost Face"

Margaret Atwood, "Yanık Evde Sabah": "Morning in the Burned House"

Don Hertzfeldt, *Yarının Dünyası: World of Tomorrow*

Ramón Sampedro, *Cehennemden Mektuplar: Cartas desde el infierno*

Alejandro Amenábar ve Mateo Gil (Ramón Sampedro'dan

uyarlama): *İçimdeki Deniz: Mar Adentro (The Sea Inside)*

Dennis Lehane, *Kirli Para: The Drop*

Alfonso Arau, Laura Esquivel (Laura Esquivel'den uyarlama), *Acı Çikolata: Como agua para chocolate (Like Water for Chocolate)*

James Dickey, "Düşerken": "Falling"

Ira Levin, *Stepford Kadınları: Stepford Wives*

Luis Buñuel, *Ölüm Meleği: El ángel exterminador (The Exterminating Angel)*

Ken Loach, Paul Laverty: *Özgürlük Rüzgârı: The Wind That Shakes the Barley*

Sergio Pablos, Chris Renaud, Pierre Coffin, Cinco Paul, Ken Daurio, *Çılgın Hırsız: Despicable Me*

Ann Tyler, *Kazara Turist: The Accidental Tourist*

Ve belirtmeye gerek var mı bilmiyorum ama “Her sözcük sessizlik ve hiçlik üzerinde gereksiz bir *leke* gibi” cümlesi Samuel Beckett'e ait; kimin ilk kez böyle çevirdiğine emin değilim. O bir yana, "The End" in sonuna doğru

Ferhan'ın onu "İngiliz edebiyatı"na dahil etmesine Beckett çok kızardı eminim. İngilizce edebiyat olsa neyse de... (Buraya kadar okuyan meraklılara da mesaj olsun: Türk edebiyatı, Türkçe edebiyat ve Türkiye edebiyatı kesişen fakat aynı olmayan kümelerdir, yerine göre üçü de kullanılabilir. Sakin olun.)

Yazar Hakkında

[2019 baskısında yer alan biyografi]

AZİZ GÖKDEMİR 1967'de doğdu. Robert Kolej ve İstanbul Teknik Üniversitesi'nde okuduktan sonra Amerika Birleşik Devletleri'ne yerleşti. Şirin ve sorunlu bir kasaba olan Washington DC'de 1990'lı yıllardan bu yana yaşamını editör olarak sürdürüyor. Aynı zaman aralığında Aras Yayıncılık'la birlikte altı kitaplık William Saroyan dizisini yönetti, Saroyan'ın Türkiye'de tanınmayan önemli öykülerinin yanında ilköğrenlik yıllarında yazılmış şiir ve öykülerin de ilk kez Türkçeye kazandırılmasına katkıda bulundu. *Agos, Armenian Weekly, Cumhuriyet, E, Notos, Öykü Gazetesi, Öykülem* ve *Sarıç Öykü*'de yazı ve öyküleri yayımlandı. *İç İç Geçmiş İstanbul Öyküleri* (1998) ve *Gökyüzü Defni* (2013) adlı iki kitabının yanı sıra *Bağzı Şeylere Öyküler* (2013), *Öyküden Çıktım Yola* (2014) ve *Kısa Film Öyküleri* (2017) adlı seçkilerde yer aldı. İlk kitabının kapanış öyküsü, Almanya'nın Sesi Radyosu'nun 1997 Edebiyat Yarışması'na katılan kayda değer metinleri yayımladığı *Yaşam İzleri* (1998) / *Lebensspuren* (2000) adlı derlemelerde de yer aldı. Son kitabı, İtalya'da iki dilde yayımlanan *Narrazioni notturne a Villa d'Este / Este Sarayı'nda İhtiyar Heyetiyle Bir Öykü Akşamı*'dir (2017).

[Güncelleme, 2024]

2019 yılında *Yangından Sonra*'nın yayımlanmasının ardından Can Yayınları'nda 2021'den beri sıra bekleyen *İmparatora Veda*, 2023'te İthaki tarafından yayımlandı. Aynı yıl ilk kez *Parşömen*'de yayımlanan "Aziz Nesin'in 'Surnâme'sinin Perspektifinden Toplum, Değişim, Suç ve Ceza" konulu incelemesiyle *Edebiyatta Hukuk* adlı kitapta ve bir öyküsüyle *O Ada Benim Bu Ada Senin* adlı seçkide yer aldı. Saroyan ve Salinger konulu yazıları *Parşömen* ve *kitap-lık*'ta, yeni öyküleri *Dönüşüm* ve *Olası Olmayan*'da yayımlandı.

Yayın Süreci Hakkında

Yangından Sonra, 2019 yılının Eylül ayında Can Yayınları tarafından 2000 adet basıldı (ISBN: 978-975-07-4118-0, daha sonra yayımlanan e-kitap ISBN: 978-975-07-4263-7); beş yıllık telif devir sözleşmesi, 26 Kasım 2023'te son buldu. (Büyük yayınevleriyle sözleşme imzalandıktan sonra kitabın okuyucuya ulaşması bir yıla yakın bir zaman alabiliyor; bunun nedenleri arasında yayın programının yoğun olması ve titizlikle yürütülen editöryel sürecin aylar sürmesi var.)

Arka kapak yazısı şöyleydi:

Yangından Sonra dört çocuklu bir çekirdek ailenin makus talihini anlatıyor. Tek tek bireylere yoğunlaşan bu öyküler, bir yandan günümüz Türkiye'sinde koşulların çarptığı insanları bir yandan da büyük umutlarla hayaller ülkesine göçenlerin yaşadıklarını gözler önüne seriyor. Aziz Gökdemir'in incelikli kurgusuyla birbirlerine bağlanan ve iç içe geçen bu öykülerde farklı dünyalardan, farklı kuşaklardan insanların adeta bilinç fotoğrafları çekiliyor ve kaderleri şaşırtıcı tekniklerle aktarılıyor.

Gidenleri, vazgeçen ve terk edenleri, çalkantılı geçmişten yeni dünyanın hayallerine açılırken yolun yarısında kaybolanları, yaşanan hayal kırıklığı ve hüsranı sanki bir albüm şeklinde gözler önüne seriyor Yangından Sonra. Hayatta kalanlar ile göçüp gidenlerin hikâyelerini birbirine teyelliyor.

Giriş notunda metinde herhangi bir eksiltme yapmadığımı belirttim. Buna kısa açıklama gerekebilir. Yayınevi, Ermenice bir kelimeyi dipnot ekleyerek tanımlamıştı; buna gerek olmadığını düşündüğüm için burada o dipnota yer vermedim. "The End" adlı öykününse adı İngilizce olduğu için italik dizilmişti; onu da diğerlerinden ayrılık gayrılık olmasın diye burada normal puntoyla dizdim. Dosyanın orijinalinde olmayan bu unsurları değiştirmeyi eksiltme olarak görmüyorum.

Can baskısında kitabın künyesinde yer verilen kişileri sıralayayım:

Dizi editörü: Cem Alpan

Editör: Mert Tanaydın

Düzeltili: Ebru Aydın

Mizanpaj: Atahan Sıralar [daha sonra e-kitapta bu ismin Emin Petek olarak

değiştğini görüyoruz]

Kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

"Dünyada Ben" öyküsünde kullanılan fotoğraf: Girl with hair across her face, © Mark McQuade. Kullanım izni: CC BY-ND

2.0; <https://creativecommons.org/licenses/by-nd/2.0/deed.tr>

Diğer fotoğraflar: Aziz Gökdemir

Kitabın burada karşınıza çıkan internet "baskısı"nı hazırlarken Utku Lomlu'nun güzel tasarımını Can'la birlikte geride bırakmak zorundaydım. O kapağı yenisiyle birlikte yan yana görmek isteyenler için:

Yeni kapak fotoğrafı, kelaynak logosu, kapak "tasarımı" ve aksi belirtilmedikçe tüm içerik: © Aziz Gökdemir, 2024. Okuduğunuz için teşekkürler.

Bu içerik (HTML):

<https://gokdemir.com/yangindan-sonra-metin.html>

Bu içerik (A4-PDF):

<https://gokdemir.com/yangindan-sonra-metin.pdf>

Yangından Sonra sunuş sayfası:

<https://gokdemir.com/yangindan-sonra.html>

Ana sayfa:

<https://gokdemir.com/index.html>